

Có
duyên
mới gặp
có nỡ
mới yêu

Lời ngỏ

Tôi rất không thích việc đề tặng sách, vì cảm thấy ủy mị và thể hiện quá nhiều cảm xúc. Bản thân tôi vốn là đứa khô khan, tỏ ra khô khan, thân quen với sự khô khan. Nhưng cuốn sách này, tôi muốn dành tặng cho Bách Đăng - người đã nói với tôi rằng: “Có duyên mới gặp, có nợ mới yêu”.

Đã có một thời gian dài, lòng tôi là một đám mây, từng chút nuốt chửng những suy nghĩ tích cực mà tôi luôn phải giành giật để giữ lại sau quá nhiều mất mát. Thậm chí, tôi còn không thể vùng vẫy. Mỗi ngày, khi thức dậy, mở mắt ra, tôi có thể cảm nhận mình vừa lăn thêm một vòng nữa để cuốn chặt hơn trong chiếc kén của riêng mình. Tôi không thể cảm nhận được gì, người khác cũng không thể cảm nhận được tôi.

Vì trái đất nghiêng nên tôi buộc phải chênh vênh? Và vì nó quay mãi nên đi thế nào cũng không thấy đi đâu mình tìm kiếm?

Tôi từng nghĩ đến trường hợp tôi tệ nhất, chính là mình sẽ phải bỏ viết. Một tác giả mà lòng trống rỗng thì chẳng thể mang đến cho độc giả điều gì từ những dòng văn của mình. Linh hồn tôi đi lạc đâu đó trong một cõi trống rỗng đến hoang vu. Nhìn quanh chỉ thấy những con người vô tình lướt qua, đến gương mặt cũng không kịp ghi nhớ.

Một buổi tối mùa đông, tôi chênh vênh vì rượu và bia trộn lẫn, khói thuốc đã ng ngét nhưng là điều duy nhất chân thật. Sự bết tắc của vè và nhàn chìm tâm hồn tôi trong cái tĩnh lặng đến nghẹt thở. Tôi gục đầu, lần đầu tiên trong suốt mười năm qua, tôi gục đầu xuống, khóc nức nở. Tôi nghe tiếng khóc của chính mình và tiếng Đăng trộn lẫn trong đó.

Người ta có thể ướp cuộc đời mình trong vị mặn của nước mắt, vị đắng của hờ i tiê c, vị chát của tuyệt vọng. Người ta có thể yêu lâ y chính nỗi buồ n của mình vì quá cô đơn. Nhưng đê n một ngày, khi người â y nắ m lâ y tay ta và nói: “Anh ở đây!” thì tâ t cả những nhọc nhắ n đã qua đê u bỗng chồ c nhẹ và xô p như mây chiê u lãng đắng, và gió chầ m chậm thối tâ t cả u uâ t đi xa.

Và ta biê t, mỗi duyên nợ đã bắ t đầ u.

Cuốn sách thuộc về những chuyến đi

Mục đích bắt đầu của một chuyến đi không phải là đích đến, mà là những gặt hái trên đoạn đường. Nếu có điểm cuối cho một hành trình, thì đích của nó chính là nơi ta bắt đầu.

*

Tôi cho rằng cuốn sách này thuộc về những chuyến đi.

Những chuyến đi đến những vùng đất xa lạ.

Những chuyến đi đến với những cuộc đời xa lạ.

Sáng tháng Hai, Bão Lộc mưa không nổi, trời lạnh cảm một cách khó hiểu. Tôi thức dậy, đột nhiên thêm cái cảm giác nhìn ra ngoài từ cửa sổ xe.

Tôi gọi cho mình một chiếc taxi, bảo với tài xế chạy bất cứ đâu mà cuối cùng quay về nhà tôi là được. Tôi còn nhớ ánh mắt của anh ta nhìn mình, nhưng cuối cùng thì xe vẫn chạy.

Thứ khiến tôi suy niệm nhiều nhất không phải là một câu triết lý hay một câu chuyện về cuộc đời của người khác. Nó chỉ đơn giản là cửa kính xe. Nó có một ma lực đáng sợ, khiến cho tôi không ngừng suy nghĩ. Có lúc tôi hồ i tưởng thật nhiều, bất chợt nhớ ra những chi tiết vụn vặt mà mình đã lãng quên, những cái rất đơn giản thôi nhưng khi nhớ ra lại làm lòng không khỏi ngạc nhiên với tháng ngày mình từng đi qua.

Hóa ra, có một thời ta từng hạnh phúc.

Hóa ra, có một thời rất trẻ, rất nhiệt huyết.

Hóa ra, có một thời ta đau đến tê dại.

Tôi thừa nhận mình là đứa vong ơn bội nghĩa với quá khứ. Nếu không phải ngồi một mình cô độc trên xe và nhìn ra ngoài cửa sổ, tôi chẳng thể nào nhớ nổi tất cả những điều đã từng đi qua.

Hóa ra, tôi đã đi qua nhiều cuộc đời đến vậy.

Trời không mưa nổi nên tự nhiên rét kéo dài, ngồi trong xe vùi trong lớp áo dày mà tôi vẫn phải nghiến răng để ép mình không run lên. Bên ngoài con nắng xanh xao, hàng cây buồn bã trong cơn gió lạnh giá.

Thời tiết tự nhiên trở nên thật vô tình.

Cửa sổ xe lại lạnh nữa nhấc nhỏ cho tôi về những mùa rét đã qua. Tôi thường đánh mắt ai đó vào trước đó, và chông chênh đi qua mùa rét một mình. Những mùa rét nhạt nhòa trong tim vì chẳng có hơi ấm nào làm điểm nhấn.

Con đường ngoài kia đầy ắp những đôi tình nhân đang chờ nhau. Họ mặc thật kín để cái lạnh không có cơ hội hành hạ mình, riêng cô gái thì có được cái đặc quyền xỏ tay vào túi áo người yêu và áp mặt vào lưng chàng. Họ có một hơi ấm hoàn hảo.

Tôi vu vơ nghĩ, tại sao cô ở xe bên này không đi cùng anh xe bên kia, và ngược lại? Tại sao họ không yêu ai khác, mà lại là chính người đó?

Thế là, tôi ngớ ngẩn cầm điện thoại gọi cho một người, hỏi điều mình đang thắc mắc trong lòng. Người ấy hỏi ngược lại tôi: “Thế tại sao em lại yêu anh, mà không phải là người nào đó?”.

Tôi ngẫm nghĩ một chút rồi bảo: “Chắc là do duyên phận”.

Có tiếng cười trầm ấm từ điện thoại vọng ra: “Đúng rồi, có duyên mới gặp, có nợ mới yêu”.

Tôi mãi nguyện cúp máy, tiếp tục nhìn ra ngoài cửa sổ như tìm kiếm, rồi tự hỏi có khi nào, một ngày nào đó, tôi cũng quên luôn cả cửa sổ xe, rồi chẳng còn có thể cho mình cơ hội được nhưng nhớ về những đại khờ vô giá?

Sợ là một ngày, khi đã trầm mình quá sâu vào cái sự tĩnh lặng của riêng mình, sẽ bỏ quên tất cả những lưu luyến từng có, rồi trở thành người chẳng còn gì trong lòng.

Người ta có thể suy nghĩ thật nhiều về tương lai, lên vô số kế hoạch cho mình, nhưng thứ lấp đầy họ luôn phải là ký ức. Nhất định phải là những điều đã từng xả ra.

Tôi muốn viết cho những lãng quên của chính mình. Viết cho những mối duyên, những món nợ.

Với những chuyện đi không hành trình trong thành phố quen thuộc, với cửa sổ xe gợi thật nhiều suy nghĩ, tôi sẽ viết một cuốn sách thuộc về cửa sổ xe, thuộc về những chuyện đi.

Đường về trái đầy hoa nắng

Người ta có thể ướp cuộc đời mình trong vị mặn của nước mắt, vị đắng của hờ hững, vị chát của tuyệt vọng. Người ta có thể yêu lâu y chính nỗi buồn của mình vì quá cô đơn. Nhưng đến một ngày, khi người ấy nắm lấy tay ta và nói: “Anh ở đây!” thì tất cả những nhọc nhằn đã qua đều hóa thành những điều quá đỗi xa xăm, và ta buông bỏ mọi vết thương lâu nay vẫn theo sát bên mình để dành chỗ cho người ấy ở bên cạnh.

Viết riêng cho Trừng, cảm ơn anh đã đưa em về trên con đường trái đầy hoa nắng!

*

Cậu bạn thân của tôi chia tay với người yêu, không khóc, cười cay đắng rồi bảo: “Dù sao cũng không phải lần đầu. Tao đau mãi cũng quen rồi”.

Cậu ấy và cô kia, cả hai đều không phải tình đầu. Nhưng ai dám nói tình đầu là tình đau nhất? Một khi đã để lạc mất những thương yêu, dù có bao nhiêu kinh nghiệm và bài học trước đó thì đong đầy trái tim vẫn là vô vàn thương đau. Tình đầu hay tình cuối, mất nhau ă t là đau.

Cậu bạn bảo, sẽ không yêu thêm một lần nào nữa. Tôi chỉ cười, lòng âm thầm nghĩ đó là điều không thể. Nếu có ai đó khẳng định mình không còn biết yêu, đó chắc chắn chỉ là trong nhất thời mà thôi. Yêu thương giống như không khí, ta không thể từ chối thở.

Đề đề n điểm dừng cuối cùng, một đời cũng phải đi qua má y lầ n ò li biệt. Chẳng thể nhàn nhã mà bước từ ò này qua ò kia một cách thanh thản. Cả một quá trình làm quen với việc chỉ còn một mình. Con đường những tương sẽ chung đôi giờ thên thang mình ta bước. Ngắ ng đầ u hay gục mặt, thờ dài hay bật khóc, oán hận hay chấ p nhận, sự thật duy nhấ t cầ n phải nhớ ðó là ta và người ðã lạc má t nhau. Quá trình ðó ðau ðón ðể n mức nào, đời người có lẽ ai cũng ít nhấ t một lầ n nể m trái.

Cậu bạn thấ t tình, suồ t ngày rượu bia bết nhè, trông rấ t khô sở và ðau ðón, tương như cậu sẽ yêu và nhớ cô kia cả đời. Ấ y vậy mà mới ðây, hôm ði xem pháo hoa giao thừa, ðang bận trôi theo ðòng người chen lầ n, tôi vô tình bắ t gặp cậu bạn chở cô nào phía sau, vòng tay ôm rấ t tình. Gương mặt cậu rạng rõ, nụ cười ðó không hề giả tạo, niề m hạnh phúc lắ p lánh trong ánh má t. Nhìn thôi cũng ðủ hiểu cậu bạn ðang yêu.

Nhìn thấ y nhau, cậu cười vẫy tay, rồ i giới thiệu em xinh tươi phía sau là bạn gái. Khi nói ra ðiề u ðó, có thể thấ y rõ niề m tự hào lẫn êm dịu trong giọng nói và ánh má t. Biế t là nỗi ðau trước ðây là thật, niề m hạnh phúc hiện tại cũng là thật, nhưng trông cậu bạn cứ như chưa từng một lầ n tổn thương. Rạng rõ và hân hoan!

Nghe bạn bè tôi kể, có một thời gian cậu như thành một con người khác, phong lưu và xem thường tình cảm. Cũng có nghe bảo, vài cô bé thương cậu, sau ðó ôm một trái tim tan nát mà ra ði. Thờ dài, người ta cứ mãi tổn thương người ðể n sau bắ ng chính nỗi ðau mà người ðể n trước ðể lại. Chia tay rồ i mà vẫn còn yêu thì tính cách sẽ ðầ n thay ðổi cho giồ ng với người ðã bỏ ta mà ði, từng sở thích của họ cũng tự nhiên thành sở thích của ta, những câu họ hay nói, những món họ thường ăn, cả bài hát mà họ thích nghe, thậm chí là cách họ phản bội ta cũng trở thành cách ta phản bội người khác. ðó là cả một

quá trình sao chép đã y dãn vật và đón đau. Chung quy cũng chỉ vì ta quá thương và quá nhớ. Rồi đánh mất cả bản thân mình.

Cậu bạn tôi cũng vậy. Trái tim quá nặng tình, vết thương quá sâu, thay đổi càng rõ rệt. Nhưng nhìn cậu hôm nay mà xem! Cứ như người đau đớn với một tình yêu vỡ nát và tuyên bố không yêu nữa là một ai đó hoàn toàn khác. Tôi biết khi đó cậu thật sự nghĩ như thế, muốn như thế, không phải nói cho vui miệng, càng không phải nói cho người khác biết mình đau. Cho nên, để có thể lại vui tươi và hồ i sinh như hôm nay, có lẽ cô bé kia đã phải dành rất nhiều yêu thương để cứu được trái tim cậu, và chính cậu cũng đồng ý để mình được yêu thương.

Tôi chào tạm biệt và để cho đôi bạn trẻ không gian riêng chờ đón pháo hoa. Tìm cho mình một chỗ trốn hiếm hoi trong dòng người đông đúc, tôi ngẩng đầu, tỏ ra như mình như đang hào hứng chờ đợi. Rồi cuộc là chờ gì, đợi gì, chỉ thấy lòng trống rỗng hư hao?

Tôi cũng có một đoạn tình cảm vỡ nát.

Chia tay người, bỗng thành đùa hay cười đùa, cái gì cũng có thể pha trò vài câu.

Chia tay người, đâm ra thích đi giày và sưu tầm đồng hồ.

Chia tay người, tự nhiên cứ nghe Vitas hằng đêm mỗi khi nhắm co mình bên gô i lạnh.

Có những đêm thức trắng, đặt điếu thuốc lên môi, châm lửa mờ i rồi rít một hơi vụng về. Mùi hương quen thuộc tràn ngập phòng. Đâu đó trong hồ i ức có lưu giữ một đoạn hình ảnh ai đó hay ngò i trước máy tính với điếu thuốc kẹp vào gạt tàn ngay bên cạnh.

Sau đó, hình như tôi cũng có quen thêm đôi ba người nữa, nhưng rồi cũng lại chia tay. Chia tay họ như chính cái cách người ra đi.

Chẳng thể ý thức được mình đang như thế nào, cho đến khi có người nói: “Sao lại giống người đó đến thế?”. Tôi giật mình. Thì ra là quá thương và quá nhớ, cố tái tạo một ký ức dù đã thiếu vắng và mất mát đi điều quan trọng nhất. Hôm đó về nhà, gục đầu vào hàng giờ bên chiếc áo vương mùi quen thuộc, tìm kiếm gì đó trong đời mình, rồi tuyệt vọng rơi nước mắt.

Ta biết, ta mất người.

Rồi tự nhiên tự ái, tự nhiên phẫn nộ, tự nhiên bực tức với cả bản thân lẫn người. Oán trách sao người lại như thế, trong khi chính người cũng đã từng nếm trải mùi vị cay đắng của cái sự buông tay cắt đứt tơ lòng. Giận mình vì quá yếu đuối, quá nhọc nhằn trong mọi tình đã sớm chỉ còn là chuyện của ngày hôm qua.

Hôm ra đi, người hỏi, sẽ ổn chứ, rõ ràng còn đồng dạng bảo: “Người cần đi thì cứ việc đi, loay hoay thế nào là chuyện của người ở lại”. Mạnh mẽ như thế, bất cần như thế, hóa ra chỉ là níu kéo chút tự tôn cuối cùng của kẻ bị bỏ rơi. Thật ra thì người đi sẽ chẳng bao giờ thấy xót thương người tan nát ở lại đâu, vậy mà cứ sợ hãi mình bị thương hại nên cố tỏ ra cứng rắn.

Lâu nay cứ tưởng mình kiên cường, cứ tưởng mình bất khuất, hóa ra cũng chỉ là “cứ tưởng”.

Là nỗi đau quá lớn hay mình quá nhỏ bé, mà cuối cùng bị nó gói lại gọn gàng như thế?

Tôi đã thình lạng trong đời, rêu phong thắm mệt chờ người tìm ra. Đợi một ai đó đưa cánh tay ra như chiếc u tia sáng dẫn đường vào màn đêm tăm tối, nhưng đợi mòn mỏi chỉ thấy nhận lại sự teo tóp

của hi vọng đang dần cạn kiệt. Đến chính ta cũng chẳng còn là mình thì ai còn có thể tìm ra? Chỉ mình ta biết mình chôn thân ở đâu, nên có lẽ cũng chỉ mình ta có khả năng đào lên ở đó.

Chỉ còn vài phút nữa là bầu trời sẽ sáng rực những đóa hoa lửa bung mình tỏa ra trước sự trầm trồ của hàng trăm con người, khoảnh khắc đánh dấu một năm mới bắt đầu. Tôi chợt nghĩ ngợi, hình như năm ngoái vẫn còn người ấy cùng mình xem pháo hoa.

Thời gian trôi nhanh quá, âm thầm cuốn đi bao nhiêu thứ trong lúc người ta lơ đãng, giật mình nhớ ra thì đã đánh mất rồi.

Rốt cuộc, mình đã từng dùng tâm trạng gì để ở bên người ấy, đã suy nghĩ gì để buông tay người ấy, rồi giờ đứng đây tiêu hóa bài học mất mát có lẽ cả đời cũng không lĩnh hội hết này?

Chùm pháo đầu tiên bắn lên, tôi vội vàng nhả đi một dòng tin, cảm thấy chúc mừng năm mới là một cái có hoàn hảo.

Điện thoại rung, tim giật thót, thành thịch như cái lằn đầu chạm tay người.

Rồi tim chùng xuống, khe khẽ nhói đau, đánh dấu khoảnh khắc vỡ vụn, lời chúc nhả đi để nhận lại một câu hỏi: “Ai vậy?”.

Tôi mỉm cười, nghe từng mảnh vỡ trong tim mình từng chút rơi xuống lạnh canh sắc lạnh.

Không phải vì gục ngã mà không thể bước tiếp, cũng không phải vì quá yêu nên tin rằng sẽ không thể yêu ai khác. Chỉ là vì đoạn tình cảm này còn quá nhiều vấn vương, vì có quá nhiều dang dở còn chưa kịp cùng nhau thực hiện. Là vì tình yêu thật sự, khi chia tay vẫn

không tin là mọi chuyện đã kết thúc, vẫn nghĩ rằng người sẽ trở về.

Có lúc ngó một mình nghĩ vẫn vợ, tưởng tượng lúc gặp lại nhau sẽ nói những gì, tưởng tượng cảnh cùng người đi chơi với bạn bè, tưởng tượng lúc hai đứa đùa giỡn và tranh nhau cái máy tính. Rồi cười, rồi khóc. Chẳng biết phải làm gì nên chỉ đứng im một chỗ. Sợ bước đi rồi, khi người tìm về, lại lỡ mất nhịp nhau.

Nếu không thể dứt khoát níu giữ thì buông tay tuyệt đối chính là làm việc thiện. Như cách người quên tôi, buộc tôi chấp nhận mình chẳng còn là gì trong biệt bao nhiêu ngón ngang nổi lòng. Nhưng chẳng thà như thế, rồi lòng đau đủ cũng sẽ phải dứt thôi.

Người sẽ không về, ta chẳng còn gì lo nghĩ mà không bước đi. Buông tay tôi, người lao về tương lai phía trước. Dõi theo người, tôi tìm lại mình lạc quan và tươi vui của ngày xưa.

Tìm một con đường về thênh thang ấm.

Tìm một con đường về mệnh mang gió.

Tìm một con đường về trái đầy hoa nắng.

Có duyên mới gặp, có nợ mới yêu

Không phải ai bước vào cuộc đời bạn cũng là để mang đến những điều tốt đẹp. Nhưng nếu có ai đó có thể khiến bạn cười nhiều hơn một nụ cười, thì hãy trân trọng duyên phận ấy. Bởi vì con người ta sinh ra, việc đầu tiên làm, chính là bật khóc.

*

Đau đớn nhất, chính là nhìn người mình yêu mà tự nhủ trong lòng: “Đã đến lúc kết thúc”.

Chát đả ng nhất, chính là đã nếm mùi chia li, nhưng một câu tạm biệt cũng chưa từng được nói.

Tình yêu, vốn dĩ đầy sợ hãi và đau khổ như thế.

Thế nhưng, cái duyên, cái nợ, những người cần phải yêu nhau, thì đúng thời điểm sẽ yêu nhau thế thôi. Rồi những người cần phải xa nhau, vào đúng lúc cũng sẽ phải xa nhau.

Người ta nói lòng thù hận, tham vọng, sự tham lam là những điều nguy hiểm nhất. Tôi nói tình yêu chính là thứ nguy hiểm nhất. Nó chẳng giấu giếm ai về khả năng sát thương của mình, nhưng người ta biết rồi vẫn không thể kháng cự lại. Dù là lúc nó đến, hay lúc nó đi đều không thể chống đỡ, không thể khước từ. Giống như hết duyên, tình cạn thì người ra đi, bất đầu yêu một người cũng là cái người ta không thể ngăn cản.

Thình thoảng tôi lại dành nước mắt để khóc chung cho tất cả những mối tình đã xa. Tôi đã đi qua nhiều nơi, yêu nhiều người,

mắt mát cùng đau đương, khóc cho ai cũng là không đủ, cho nên thường khóc cho tất cả.

Tiếc nuối và hoài niệm thì chưa bao giờ dễ chịu. Thế nhưng, tôi chưa từng vì thế mà mảy may có ý định khước từ yêu thương. Tự tôi ý thức được đó không phải là điều mình có quyền quyết định.

Số phận sắp xếp cho mỗi người một mảnh ghép khác nhau. Mảnh ghép dở dang của người này lại là mảnh ghép cuối cùng của người kia và ngược lại. Đó chính là duyên nợ, là cái thứ khiếm hơn bảy tỉ người ngoài kia gắn kết lại với nhau.

Tôi vẫn luôn tin, những người mình gặp, mình yêu, mình xa, chính là cần phải gặp, phải yêu, phải xa. Mỗi người ta gặp trong đời, mỗi cuộc tình nảy nở rồi biệt li, tất cả đều là điều cần thiết phải xảy ra. Chính vì vậy, có những lúc chính bản thân nghe được tiếng trái tim mình vỡ giòn vụn, linh ngộ sâu sắc cái cảm giác chết dần chết mòn từng ngày, tôi vẫn chưa từng oán trách người ra đi hay định mệnh.

Có lẽ tôi và họ, trong cuộc đời nhau, là những trạm dừng chân.

Cả một đoạn đường đời phải đi một mình cho đến khi tìm được bến đỗ của mình thì quá mệt mỏi, cho nên cần những trạm dừng chân, những người đi cùng một đoạn kế tiếp. Dừng lại bên nhau, dựa dẫm một chút, chia sẻ một chút, trao nhau ngọt ngào, dạy nhau thương đau, rồi đến đúng thời điểm của số phận thì lại đi theo ngã đường của riêng mình.

Nhưng thật sự thì tôi cũng từng chẳng dễ dàng mà chấp nhận đến thế.

Có lần đọc một câu của Anh Khang, tự nhiên bật khóc thôn thức:

“Chỉ muốn trở lại, để hỏi người duy nhất: Tại sao?”

Tại sao lại là ta mà không là ai khác?

Tại sao trong cuộc đời vô hạn nhiều sự lỡ tay mất mát

Người lại chọn ta để bỏ đi?”

Thế đấy, cái lúc mới mất người ta, cũng chẳng dễ dàng gì mà chấp nhận, cũng vật lộn với những câu hỏi vì sao. Nhưng rồi thời gian cũng làm cơn đau trở nên xanh xao mờ nhạt, lúc thông suốt ngội mà nghĩ, cái duyên cái nợ nó thế, không cam tâm thì cũng nào có được gì đâu.

Rồi có một ngày, tự mình cũng phải buộc chính mình hiểu ra, xa nhau chính là vì cạn duyên, hết nợ, và vì mảnh ghép thực sự đã sẵn sàng, nên lại ra đi để tiến về đích đến dành riêng cho mình. Đi cùng nhau một đoạn đường rồi biệt li, cũng từng nghĩ nó là điều thừa thãi vô nghĩa, nhưng có một ngày tự cười nhẹ nhàng bảo: “Đề bặt khớp với bánh răng định mệnh mà thôi”. Bạn bè tôi, có những người chia tay phũ phàng quá, vì đau quá nên thành ra ân hận, cay độc bảo nếu thời gian quay lại, nếu biết trước thì chắc chắn sẽ chẳng bao giờ yêu người ấy. Thế nhưng trong bảy tỉ người đông đúc ngoài kia, gặp được nhau đâu phải chỉ là ngẫu nhiên như tung xì ngàu, yêu nhau đâu phải là dễ dàng.

Nhất định, phải có duyên mới gặp, phải có nợ mới yêu.

Tạm bợ

Khi còn trẻ, tràn đầy nhiệt huyết thanh xuân, to gan lớn mật dám yêu dám hận, vẫn luôn một lòng tin rằng tình yêu là thứ bất diệt không gì có thể đánh bại. Thêm vài ba tuổi, lận đận vài chuyên đề ngang mới vỡ lẽ, yêu đến thế cũng chỉ là tạm bợ trong đời nhau.

*

Cô bạn học cùng tôi hồi cấp hai lớp y chòng sớm, đến nay cũng được hơn ba năm, đã sinh đứa con thứ hai. Nhà cô ở sân bay Lộc Phát - cái nơi đã sớm trở thành sân phơi cà phê và bánh tráng, mấp mô ổ gà, lụp xụp những căn nhà bả ng tôn và bạt.

Hôm tôi lên thăm, thấy nhà cô cũng như bao căn nhà khác, tấm tôn đã han rỉ, mấp mĩng bạt che bạc thếch nắng mưa, đôi chỗ còn chấ p vá, nên nhà chỉ trắng lớp xi măng sần sùi. Tôi thàm nghĩ, đông đến chấ c lạnh chẳng khác gì đứng ngoài trời.

Nhà cô bạn tôi không giàu có, nhưng xây một căn nhà nhỏ thì không phải là khó, chẳng hiểu sao lại làm nhà thế này. Chẳng lẽ đây là xu hướng chung của “dân sân bay”?

Vào nhà ngò i trò chuyện đôi ba câu, tôi mới biế t đây là đấ t của nhà nước, chẳng biế t bị đuổi đi lúc nào, xây nhà lên rô i bỏ thì phí tiề n quá.

Cô cười, ôm đứa con nhỏ trong lòng bảo: “Cũng chỉ là tạm bợ ở đây. Mai mó t họ lấ y lại đấ t thì lại đi tìm một chố n đấ p. Tiế p tục tạm bợ”.

Tôi như vỡ lẽ bởi hai tiếng “tạm bợ”. Tôi viết cũng đã vài năm nay, chưa từng nghĩ được đến hai từ này. Nó cứ nhọc nhằn và bất lực thế nào ấy.

Thì ra, những cái không thể biết trước ngày mai, không thể nắm chắc tương lai, đều sẽ gọi là tạm bợ.

Thế thì tôi và người đã từng tạm bợ trong đời nhau. Thế nên mất nhau cũng là chuyện sớm muộn.

Chỉ là tạm bợ thôi mà, như một người đi chuyên xe đường dài từ Sài Gòn lên Đà Lạt, rồi dừng lại ở trạm Bảo Lộc để rửa mặt và hút điếu thuốc. Tạm bợ một chút rồi lại phải trở về hành trình của mình. Chuyên xe cuộc đời không bỏ rơi một hành khách nào. Đến lúc cần đi, nhất định phải lên xe.

Chỉ là tạm bợ thôi mà, cho nên đến lúc phải từ biệt, nhìn nhau mà mỉm cười chúc phúc, đừng đay nghiến hay hận thù, cũng đừng nên mang nhau ra bêu riếu.

Cũng chỉ là tạm bợ thôi, cho nên gặp được nhau đã là đáng quý lắm rồi. Còn được bên nhau, hãy trân trọng và thành thật hết lòng. Rồi đến khi không còn duyên phận, bước ngang nhau cũng chẳng còn gì hời hợt. Chỉ là đôi khi thần thờ rồi tự hỏi: “Người sống có tốt không?”, sau đó cũng trở về guồng quay của riêng mình.

Chỉ là tạm bợ thôi, nên mất nhau rồi thì cũng nên mỉm cười xem như cần phải vậy. Nỗi buồn cũng chỉ nhất thời vùn vẫy. Rồi cũng sẽ qua, vì chỉ là tạm bợ.

Ở giữa

Đừng nói với chính mình rằng ta chẳng còn gì, kể cả khi mất đi tất cả những người mình yêu thương. Có thể trên con đường đời của bạn không còn họ, nhưng bạn có hồ i ức về họ.

*

Trong suốt đoạn đường đời dài rộng, đặt thêm một bước chân tiến về phía trước là đủ để gặp thêm biết bao người, lạc đi biết bao điề u. Có những người để lại một dấu ấn riêng, rô i bước tiếp p trên con đường của riêng họ. Ta có thể sẽ rá t nhớ, cũng có thể rá t hận, hoặc thậm chí chồ i bỏ mọi thứ từng có với họ, nhưng tá t cả những điề u đó càng chứng minh rõ giữa ta vào họ từng có một mô i quan hệ.

Phải, ta và họ, có một thứ *ở giữa*.

Giữa yêu và xa, có một đoạn đường bên nhau ghi tạc vào hồ i ức.

Giữa thương và hận, có một khoảnh khắ c ta đã từng bá t chấp đặt hế t mọi niề m tin cho đế n phút giây hụt hẫng.

Giữa đau khổ và an yên là cả một quá trình trải dài của vô vàn yêu thương buộc phải trôi về xua cũ.

Giữa người và ta, cho đế n ngày rẽ ra hai hướng là rá t nhiề u những gợn sóng yêu thương, rá t nhiề u những giận hờn vụn vặt, rá t nhiề u những mơ hồ lưu luyế n.

Vô n dĩ, chẳng có một điề u gì tách rời nhau. Có thể ta và người sẽ không còn chạm mặt nhau thêm lâ n nào nữa trên con đường của

mình, sẽ không còn chút liên lạc hay thậm chí một SMS hỏi thăm, nhưng ở giữa, vẫn luôn có một thứ gắ n kắ t vô hình, để hai con người từng đi cùng nhau một đoạn đường dù gắ n dù xa, có đau thương nước mắ t hay hạnh phúc mỉm cười, cũng không thể phủ tay như không quen biế t.

Kể cả như lúc này, khi ta trồ ng rồ ng nhắ t, bản thân vô định và hồ c hác nhắ t, cũng chính là vì giữa lòng ta tồ n tại một bóng hình.

Kí ức khứu giác

Đến một ngày, khi thức dậy, thứ bạn thèm không còn là cà phê hay thuốc lá, mà là một mùi hương.

*

Tim em như ngừng đập khi mùi hương ấy thoảng qua.

Tình yêu, có đôi khi thật nhiều năm về sau, gương mặt chẳng còn nhớ, giọng nói chẳng còn quen, nhưng kí ức khứu giác sẽ vĩnh viễn không thể xóa nhòa.

Em nhớ mình thích vuốt phần đuôi tóc sau gáy anh, xoa nhẹ cằm cổ, rồi lại vùi tay vào mái tóc đó mà tìm kiếm cái cảm giác nhờn nhột khó tả. Anh hay đùa bảo: “Mẹ anh còn chưa vuốt tóc anh như vậy”. Ban đầu em còn rụt rè thu tay về, sau này, khi đã nghiệm cái hành động đó, em ngang ngược đáp: “Em đâu phải mẹ anh, mang ra so làm gì!”, rồi cười rât khoái trá khi anh không còn nói được gì.

Lâu dần, anh không còn cầu nhau, em cũng xem đó như thói quen, có lần còn nghịch ngợm nói: “Vuốt tóc anh thế này, em có thể tận hưởng cảm giác nuôi thú cưng”.

Anh sẽ chẳng bao giờ biết, bởi vì sau mỗi lần gặp nhau, khi trở về, lòng bàn tay em sẽ vương đầy hương thơm từ anh. Cảm giác ấy tuyệt với đến mức em không bao giờ muốn nói cho anh biết, chỉ giữ cho riêng mình tận hưởng mà thôi.

Thời đó, mỗi lần gặp nhau, em đều giành phần chạy xe đi gặp anh, cô tình mặc một cái áo khoác thật mỏng, sau đó ra về với

chiếc áo khoác của anh trên mình. Lâu dần, tủ đồ của em dần yếm áo anh.

Liệu có phải vì một phần nào đó tận sâu trong tiềm thức của em đã ý thức được một ngày mình sẽ mất nhau, nên cứ cố tình lưu lại thật nhiều?

Có một ngày, em tiễn anh đi trên con đường anh chọn, một mình trở về với căn phòng cô đơn. Ngay lúc xoay lưng lại, bước đầu tiên trên con đường không anh, em đã cảm thấy nhớ anh điên cuồng. Mặc dù khi ấy, chỉ cần xoay người chạy thật nhanh, em có thể ôm lấy anh từ phía sau, nhưng sao em cảm thấy anh xa vời đến mức không cách nào với tới. Vì vậy, em rã rời bước những bước vô hồn, nỗi dài khoảng cách giữa chúng ta, cắt đứt tất cả những thương nhớ từng có.

Lòng em dần yếm áo anh, nhưng bên đời lại thiếu vắng cô quạnh. Căn phòng vắng đến sợ hãi. Yên ắng tới mức em không dám thở mạnh, sợ chỉ nghe thấy tiếng động của chính mình.

Em không anh, chên vên đỉnh nỗi nhớ.

Và em tìm thấy anh trong tủ quần áo của mình. Nơi đó dần yếm mùi hương của anh.

Hóa ra em lấy nhiều áo khoác của anh như vậy là để cho ngày hôm nay. Lúc nỗi nhớ trở nên quá tải, em vui mình trong mùi hương của anh. Lúc mệt mỏi, khi sợ hãi, chán nản, áo khoác của anh như một liều thuốc an thần, giúp em trở lại bình tĩnh.

Đã bao lâu rồi nhỉ? Em chẳng còn muốn đến nữa. Sợ phải nhận ra, trong lúc mình lơ đãng, thời gian đã vùn vụt lấy đi tuổi xuân. Hình như cây trong vườn nhà em đã mấy lần thay lá, mai mấy lần nở, cây thông Noel mấy lần nhấp nháy ánh điện rồi. Em cũng đã

má' y lâ`n lao vựt ra đườg, khan lòng gọi tên anh trong nỗi tuyệt vọng, tìm kiế' m một hình bóng quen thuộc. Nhưng anh không còn ở đó, chỉ còn mùi hương vẫn quanh quẩn bên em.

Đã lâu như vậy, áo của anh cũng không còn lưu giữ chút gì nữa, nhưng kí ức khứu giác của em vẫn vẹn nguyên như được khắ' c tạc.

Vậy nên, chỉ câ`n anh lướt qua trong một tích tắ' c trên con đườg Trầ`n Phú đông đú'c. Chỉ câ`n em vẫn còn hít thở bầ' u không khí này. Em liề`n nhận ra anh.

Em tá' p xe vô lê` , tim vùng vẫy không chấ' p nhận, rô`i cũng im lìm như đã chề' t. Mùi hương êm đề` m của anh nay trộn cùng mùi nước hoa nữ nô`ng nàn của cô gái ngô`i sau xe.

Em cười, kí ức gục đầ`u, tương lai bật khóc.

Ai đó xuất hiện là để ta nhớ

Ai đó xuất hiện là để ta xa

Cũng có một ngày, bản thân đủ chấp nhận để hiểu ra, cuộc đời ta không đủ rộng để giữ lại tất cả những người từng bước vào.

*

Cái hồ i còn trẻ, còn nông nổi và nông cuông, vẫn một lòng tin rằng trong tình yêu, chỉ cần bản thân cho đi, chắc chắn sẽ được nhận lại; chỉ cần chân thành, chắc chắn sẽ được đền đáp.

Cái hồ i còn mười tám, yêu là không đắn đo. Như một quân “Tốt”, dứt khoát tiến không lùi, đến khi bị gạt ra khỏi bàn cờ một cách dứt khoát vẫn không hiểu ra tại sao. Oán trách vì rõ ràng mình đã hết lòng.

Cái hồ i chưa lớn chẳng bé áy, tình yêu là tất cả những gì quan trọng nhất, kì diệu nhất và tuyệt vời nhất.

Cái hồ i đó, mất người mình yêu là điều đáng sợ nhất.

Đau mãi rồi, một ngày cũng phải hiểu rằng, có những điều chỉ lướt qua đời một lần, ghi lại một chút vương vấn như nhấc nhở ta đã từng sống vào khoảnh khắc đó, không gian đó.

Đau mãi rồi, một ngày cũng phải mỉm cười mà chấp nhận - dù lòng có nhức nhối đến mấy - rằng trong cuộc đời ta, người tồn tại với vai trò là một nhân duyên hoàn toàn trái ngược.

Ta càng yêu thương tha thiết, một lòng muốn cùng người đi hết đường đời lận đận, thì người lại càng lạnh nhạt và xa cách. Cứ như là nam châm cùng dẫu, ta tiến tới đồng nghĩa đẩy người đi ra. Với thế nào cũng không tới, để nỗi đau ấy mãi là một tiếng thở dài khấc vào từng nhịp chân trên đường đời cô độc.

Có những hôm, trời nhạt nắng buồn tênh, lòng ta mênh mang một mảng nhung nhớ. Rồi đã n đo, rồi suy nghĩ thật nhiều. Khó khăn lắm mới nhả n đi được dòng tin: “Em nhớ anh!”, hồi âm đến sau đó: “Anh bận!”. Nụ cười ta lúc ấy còn nhạt hơn cả nắng chiều nghiêng ngả chênh vênh. Thế đấy, ta càng nhung nhớ, người càng lãng quên.

Mỗi đêm, ta giặt áo gớ i bằng nước mắt chính mình, lòng tự nhấc nhớ bản thân: “Yêu ít thôi, vì rồi một ngày người cũng sẽ ra đi”. Ta không hề chờ đợi, nhưng ngày ấy đến thật nhanh, như sợ ta sót ruột vậy. Cách người quay lưng thật lạnh lẽ, nhưng dứt khoát đến mức ta chẳng dám bật khóc. Chỉ sợ phải nhìn thấy ánh mắt thương hại và đã n đó.

“Sao lại không vui lên đi để anh vững bước?”.

Ta nhủ thầm, mỉm cười, dỗi mắt nhìn bóng người khuất sau ngã rẽ phía trước.

Cột đèn nhấp nháy xanh, đỏ, vàng. Ta đứng chôn chân chẳng biết những bao nhiêu lượt xe.

Ta sợ, sợ người nghĩ lại, sợ người vòng xe quay đầu, trở lại sẽ chẳng còn ai đứng đợi. Cho nên, dù biết ngóc nghé ch, dù cơn mưa gào thét trên đầu, dù trong tay ta chẳng có gì che chắn, dù chiếc áo sơ mi mỏng không thể ngăn cơn mưa đập mạnh vào người, ta vẫn lặng thinh chờ đợi.

Cột đèn lại nhảy xanh, đỏ, vàng. Từng lượt xe chạy rô`i ngừng, vội vàng bởi cơn mưa ngang ngược. Dòng nước mưa chảy dài hai bên lề` đường, bong bóng vỡ vụn. Trời tháng Bảy nên trời phải mưa, trước quy luật mạnh mẽ ấ`y, bong bóng mưa phải làm điề`u mà nó giỏi nhấ`t, bong bóng mưa phải vỡ vụn. Vì người câ`n ra đi thì sẽ đi, trước cái nhân duyên trái ngược mà ta càng lưu luyế`n người lại càng dứt khoát ấ`y, ta chỉ còn biế`t làm điề`u duy nhấ`t mà ta có thể làm - buông tay.

Chiề`u mùa đông nắ`ng chên chề`ch trên vòm lá, xì xào gió như từng lời thì thào, bản nhạc trong quán cà phê buồ`n như miế`t vào nút thắ`t trong tim ta. Người ra đi, ta buông tay, nhưng mãi mãi trong lòng còn một nút thắ`t mà ta biế`t tâm hồ`n mãi vương lại nơi mộ`i tình với thật nhiề`u non nớt này. Một ai đó xuấ`t hiện, chính là để ta nhớ. Một ai đó xuấ`t hiện, chính là để ta xa.

Ngày vẫn sẽ trôi, chuyện cũ sẽ đi về` xa xôi. Người vẫn xa, rô`i dầ`n cũng trở thành cũ trong nhau. Có một ngày, đặt tên cho nhau là “người cũ”. Giờ người đi trên con đường người chọn, buồ`n hay vui về` sau cũng chẳng còn có chỗ để ta góp mặt. Còn ta ở đây, một mình nơi quán cà phê này, với bản nhạc buồ`n bên tai.

“Bàn tay ấ`y đan trong thôn thức

Giữa bơ vơ chiề`u đường về` nắ`ng tắ`t,

Em muồ`n ôm anh vào những ngày gió lạnh.

Có yêu thương nào bỗng hóa thành ngọn gió lang thang sớm khuya

Để lặng yên theo anh

Lặng nhìn... Lặng thương yêu...

Làm sao em thôi yêu đầu i?
Làm sao nước mắt cứ rơi?
Nhiều lần mong được thấy bước anh về trong tiếng cười.
Ngày bên anh còn như mới
Mà hơi ấm đã cũ rồi.
Mùa đông ơi đừng lướt qua trái tim em!
Ngày anh bước đi trong lặng lẽ,
Giữa cơn mưa buồn nhạt nhòa kí ức.
Em níu tay anh mà ngỡ là giấc mơ.
Phút bên nhau giờ bỗng hóa thành chuyện cũ thôi không nhớ c
tên,
Để giờ buông tay nhau... nhẹ lòng nhìn anh đi...
Làm sao cho em quên hết,
Tình yêu ấy thôi nói lên?
Tình cờ một chiều đi qua những nơi mà ta có nhau.
Tại sao em phải bước tiếp,
Mà không có anh ở bên?
Còn nghe trong vòm lá tiếng anh gọi tên”.

Em sẽ đi tìm một người giống anh!

Tình yêu ấy mà, nó làm con người ta che giấu sự mê mẩn yêu trong cõi lòng bằng cách tàn nhẫn với những người xung quanh.

*

Bảo Lộc bé tẹo, người thưa, đường đi chẳng ngoảnh nghèo, những con hẻm cũng không dày đặc, ấy thế mà lạc nhau một lần, mất nhau một đời.

Hôm ấy chia tay, cứ nghĩ chỉ là giận nhau vu vơ như mọi lần, vài ngày sẽ nguôi ngoai, làm hòa rồi cũng xong. Ai ngờ đâu, lơ đãng một chút, người đã đi xa đời ta vĩnh viễn.

Ngỡ ngàng mãi, trách móc nhiều, dằn vặt cũng không ít, cuối cùng cũng phải chấp nhận. Chấp nhận không đơn giản chỉ là “ừ thì hết yêu”, chấp nhận là cả một bài học đau xót. Cuộc đời vốn là một khóa học chấp nhận được dạy bằng những mất mát.

Có hôm Bảo Lộc mưa, ta bật khóc dưới mái hiên đang trú. Ngày đầu hẹn hò, trời cũng mưa, người nhìn ta ướt sũng bằng ánh mắt xót xa, rồi tỉ mỉ gạt đi từng giọt nước trên mặt. Rõ ràng, có người từng nói, những cặp đôi lần đầu hẹn hò mà gặp mưa thì sẽ nên duyên vợ chồng, ta đã ấu trĩ tin vào điều đó, có sao người chẳng để ta toại nguyện? Để hôm nay trời Bảo Lộc trắng xám mù mịt, ta vòng tay tự ôm lấy mình dưới mái hiên quanh vắng, tuyệt vọng tìm trong màn mưa một bóng hình. Giá như, đời có nhiều hơn những sự trùng hợp, chắc ta có lẽ đã gặp lại nhau một cách vô tình.

Có những hôm cô ý tá m mưa, nhấ t định không trú, chỉ mong đồ bệnh đề lên Facebook than thở mong ai đó vô tình nhìn thấ y, hỏi thăm một câu là vui rô i. Đế n khi người nóng như cục than, hai mắ t cay rát, mũi đỏ như mũi thỏ, lại chẳng dám đi nắ m, chăm chăm nhìn danh sách những bạn đang online xem có thấ y người đâu không.

Hồ i đó khờ quá, nghĩ lại tự thấ y thương mình. Chẳng thấ y người sáng nick, mò mẫm tìm sang Face bên đó, hai chữ “bạn bè” đã được đổi thành “kế t bạn”. Đã ó m, mà còn phải bật khóc.

Một bữa, điện thoại báo đầ y tin nhắ n, lật đật kiểm tra xem có tin nào quan trọng trước khi xóa tắ t cả. Thấ y trong máy còn vài tin nhắ n của người, ta vui mừng đế n độ nước mắ t trào ra. Thế là cả buổi chiề u kiên nhẫn xóa từng tin nhắ n, chỉ để lại trong máy sáu dòng tin của một số đầ sớm sửa tên thành “Nỗi Đau”.

Chao ôi, hồ i đó sao mà ngồ c nghê ch đế n thế , yêu một người đế n mức quên cả yêu lầ y chính mình!

Là vì có một lầ n cãi nhau, người nhắ n tin bảo: “Làm sao anh để mắ t em được”. Thế là vì một câu nói, vì một sự níu kéo, ta nguyện một đời chỉ yêu một người. Ta cũng thật muố n nói với người một lời như thế , thực lòng ta chẳng muố n mắ t người đâu.

Suố t những tháng ngày xa nhau, ta đã mở dòng tin á y ra đọc 1057 lầ n, nước mắ t rơi mãi nhằm chán chẳng buồ n chảy nữa, lòng chỉ khẽ nhói thôi, rô i cũng lặ ng thình như đã chế t. Hứa với lòng, từ nay về sau sẽ không đọc lại nữa. Nhấ t định không!

Hôm bữa, trước khi đi ngủ, ta lại mở thêm một lầ n, thế là 1058 lầ n rô i đầ y, dù đã rá t quyế t tâm. Chẳng là, chiề u nay theo thói quen ngang qua Facebook đó, thấ y người đưa lên một tắ m hình chụp với ai kia, cô gái mà người từng nói chỉ là bạn. Ta biế t nói gì

đây? Biế t phải im lặng khóc hay gào thét đây? Biế t ngắ mặt nhìn bầ u trời u tô i, hay gục đầ u xuô ng mặt bàn lạnh ngắ t đây? Ta biế t phải làm thề nào đây? Làm thề nào đây?

Hình như có ai đó vừa tỏ tình, ta chẳng á n tượng lắ m, chỉ nhớ mình đã đờ ng ý. Người á y nói chuyện cũng vui giồ ng người, người á y hay đùa giồ ng người, người á y có góc mặt vuông giồ ng người, người á y...

Ừ, ta đi tìm một người giồ ng Người.

Quen

Thứ trung thành nhất, trước sau như một chẳng bao giờ đổi thay, một lòng một dạ nhất, dù cho ta đang thành công hay thất bại, nghèo hèn hay cao sang, lại chính là thứ ta muốn chôn cất và bỏ đi nhất - kí ức.

*

Ta vẫn nói mình đã quên một ai đó.

Khi lòng đã bình lặng mỗi lúc nghĩ về`.

Khi những kỉ niệm không còn sống động như thước phim tua chậm trong đầu óc.

Khi bắt chợt lướt qua nhau, tim chẳng còn chút xuyên xao.

Nhưng mà...

Còn nghĩ về`.

Còn kỉ niệm.

Còn nhận ra nhau dù chỉ là cái bóng thoáng qua.

Như thế` liệu có gọi là quên?

Nếu đã từng viết tên một người *rất thương* vào trái tim.

Để rồi một ngày nào đó, họ lại trở thành một người *rất đau* mà ta buộc phải vùi vào cõi lòng. Thì tâm hồn mấy lúc được an yên?

Dù đi qua bao nhiêu *người thương* nữa, vẫn sẽ bắt gặp những bắt giác nghĩ về *người- rât- đau*.

Kí ức gắ n liê n với một vê t thương tâm hô n sẽ giồ ng như con mắ t bị ta chồ i bỏ.

Đem nhồ t vào tận sâu cõi lòng.

Qua những rạn nứt trái tim, hướng cái nhìn đau đáu vào hiện tại.

Đê rô i thoáng chồ c lướt qua một sự việc có nét tương đồ ng.

Đi qua một bóng hình nhang nhác giồ ng.

Khi cảm giác trồ ng trải thoáng qua.

Chính là lúc kí ức ấy đang ghé mắ t nhìn ta.

Viên đá ném vào hô n nước.

Đê lại những vòng sóng loang ra.

Mờ nhạt dần rô i biế n mắ t vào lúc người ta không thể nắ m bắ t.

Như thê ́ mặt hô ́ đã yên ả, nhưng viên đá thì vẫn nắ m dưới đáy kia.

Cũng giồ ng như khi ai đó mang yêu thương quét qua trái tim ta.

Rồ i ra đi mà đê quên lại tâ t cả đau thương.

Mỗi ngày trôi qua ta hứng những đợt sóng thương nhớ cô n cào.

Càng lan rộng thì càng mờ nhạt dần.

Qua thời gian cũng sẽ biế n mấ t vào lúc ta mấ t kiên nhẫn để chú ý nhấ t.

Nhưng mà vẫn còn lại một “viên đá” trong lòng ta.

Và nó ngự trị ở đó như chính xác nơi câ n thuộc về`.

Có một ngày, “viên đá” sẽ động cựa như khẳng định sự tồ n tại của mình.

Có thể là một câu người â y từng nói.

Cũng có thể màu sắ c người â y từng thích.

Đôi khi là bài hát người â y từng nghe.

Nhỏ nhặt thôi, nhưng dù có qua bao nhiêu năm tháng, lòng ta cũng vẫn sẽ nhớ như ghi tạc.

Cho nên, với một người từng ghi dấ u trong tim, ta chỉ có thể “quen”.

Quen không còn họ nữa.

Quen đi một mình.

Quen việc hai người đi về` hai lớ i, đoạn đường phía trước lạc mấ t bóng nhau.

Quen...

Lưng chừng nước mắt

Nhiều năm dài vẫn cứ nghĩ, một ngày khi tỉnh dậy, thấy người mình yêu không còn yêu mình nữa, đó chính là điều đau khổ nhất trong tình yêu. Hóa ra không hẳn. Sau một cơn mộng dài, phát hiện ra người ta chưa từng yêu mình, đó mới là tận cùng đau khổ.

*

Tôi được bạn trai chia tay.

Chính xác là “được”.

Bạn bè tôi đều thất tình trong sự im lặng của đô thị phương. Chúng nó bảo đó là cách sát thương đau đớn nhất.

Còn tôi, tôi có được một lí do tử tế, một lời từ biệt đàng hoàng, nhưng sao vẫn rất đau. Đau đến tận cùng của giới hạn.

Bạn bè tôi hay biện minh cho sự gục ngã của mình bằng một lời trách móc. Trách người già như dứt khoát chào một câu rồi đi, có lẽ tội nó không vương vấn và đau buồn đến thế này.

Còn tôi, tôi trách người yêu mình vì đã nói. Chẳng thà cứ im lặng mà đi, để mặc tôi với những hoài nghi và đoán non đoán già, lâu dần rồi trong lòng cũng chỉ còn lại những kỉ niệm ngọt ngào. Thỉnh thoảng nhớ một chút, có lúc cười, có lúc đau.

Nhưng bạn trai tôi vốn là người rõ ràng. Dù sự thật có đau đớn đến chết đi sống lại, anh cũng nhất định không nói dối nửa lời. Tôi đã từng rất yêu quý đức tính này, chỉ không ngờ có một ngày nó là thứ khiến mình gục ngã.

Bảo Lộc vào hè thời tiết rất đồng đánh. Nhưng tôi thích mùa hè. Nó rõ ràng, khi nắng sẽ thật nóng, khi mưa thì thật dầm dề. Không hờ hững như mùa thu, lạnh lẽo như mùa đông, nhàn nhạt như mùa xuân.

Đó là một cơn mưa hè thật buồn bã. Đèn đường heo hắt chiếu lên những giọt nước mưa xiên ngang tạt xuống mặt đường xám xịt. Một vài bóng xe vội vàng lướt qua, tiếng máy khô khốc kéo dài xa dần rồi lịm tắt. Bước đi cùng anh dưới cây dù xanh dương, tôi thấy lòng chùng xuống thật buồn, không còn cảm giác bồi hồi xao xuyến như mọi khi nữa.

Hóa ra, ngay cả bầu không khí cũng có nói với tôi về chuyện sắp xảy đến.

Bước chân anh ngập ngừng, khiến lòng tôi cũng như muốn đánh rơi theo từng giọt mưa buồn bã vương vãi. Rồi cuối cùng, anh cũng nói ra điều khiến tôi đau lòng, chỉ không ngờ đó lại là: “Anh chưa quên được người yêu cũ”. Tất nhiên đây là phần lí do, là về sau cho lời đề nghị chia tay. Tôi biết mình chẳng thể nào nói không. Chia tay, chỉ cần một người đồng ý là đủ rồi.

Lòng tôi chưa bao giờ vỡ vụn đến thế. Nát tươm, từng mảnh bắn tung tóe, cứa vào từng tế bào đau đớn.

Nói như vậy, chẳng khác nào chưa từng yêu.

Nếu vậy, hạnh phúc từng có, tương lai từng nghĩ, thề ước từng trao, tất cả chỉ là riêng tôi ảo tưởng.

Nếu vậy, những phút ngây ngô cười một mình, những đêm nhớ đến mất ngủ, những tin nhắn yêu thương trao đi, hóa ra chỉ là mình tôi tự vỗ về chính mình.

Nếu vậy, bao lâu nay, anh ở bên tôi để làm gì?

Cứ tưởng cả đời sẽ sánh bước bên nhau, hóa ra cũng chỉ là chốn anh tạm bợ để đi qua lưng chừng nước mắt. Lâu nay, tôi hạnh phúc trong ảo tưởng đơn phương, anh đón đầu trong nỗi niềm của riêng mình... vì một người con gái khác.

Cái quãng thời gian mập mờ giữa một nửa đã lặng yên và một nửa vẫn thôn thức ấy, tôi gọi nó là *lưng chừng nước mắt*. Giữa một chút bình lặng khi nắng tắt và một chút gọn sóng trong đêm về.

Anh gặp tôi giữa lưng chừng nước mắt, cái lúc đang nghiêng ngả nhớ nhớ quên quên trong những ám ảnh của vết thương xưa cũ, vội vàng quàng tay níu lấy tôi như một sự nương náu để bản thân đừng trôi đi. Tại sao anh không thử một lần can đảm trao trái tim cho tôi?

Anh dùng cách của người trước để yêu người đến sau là tôi, mang những khúc mắc của xa xưa về gắn ráp với hiện tại, rồi cam tâm để mình chịu sự chi phối của ám ảnh.

Và hơn tất cả, sau những gì anh chịu đựng, anh để lại nó cho tôi. Loại đau đớn dày vò nát tim gan này, đâu phải anh chưa từng?

Ấy vậy mà tôi chẳng thể trách anh. Tôi thậm chí còn thấy xót xa. Nỗi đau mà tôi gánh chịu, anh đã chịu đựng nó trong bao lâu? Nghĩ đến chuyện anh tổn thương, sao mà lòng tôi đau thế! Hóa ra, thấy người mình yêu hạnh phúc bên người khác cũng chẳng đau đớn bằng thấy người mình yêu đau khổ vì người khác.

Giá mà tôi gặp anh sớm hơn, trước khi người ấy đến. Hoặc là muộn hẳn, sau khi người ấy đi thật lâu. Để anh đừng yêu người sau theo cách của người trước, đừng mang những lời mòn cũ kỹ vào thương nhớ hiện tại, đừng vì tự ái mà tỏ ra không cần thiết, đừng vì

ám ảnh mà trao tôi nửa trái tim. Liệu còn gì hỡi tiêc hơn khi con người sinh ra để yêu thương mà bản thân chẳng thể yêu ai hết lòng?

Giá mà có thể đi một vòng thật lớn trên đường đời, sau đó gặp lại nhau, khi trái tim anh đã quên và tôi đã tha thứ thì tốt biết mấy!

Lung chùng nước mắt, cái ngưỡng mắt p mé giữa tương lai và quá khứ. Chơi vui vì những lạ lẫm đổi thay do phút chốc hình bóng một người vụt mất. Hoang mang vì đột nhiên bên cạnh không còn dáng dấp quen thuộc. Ta vội vã lao về phía trước, tìm kiếm đâu đó một sự chấp vá để chổ i bỏ rằng mình lạc mất một ai đó, để nằng nặc không thừa nhận bản thân đã tổn thương.

Đó cũng là lúc dễ dàng tự làm tổn thương chính mình và cả người khác nữa. Tôi ở bên người không yêu mình, quả thực rất đau khổ. Anh nhớ nhung một người, rồi ở cạnh một người mình không yêu, chắc cũng chẳng hề dễ chịu chút nào.

Ừ thì, tôi chẳng yêu sai người, chẳng qua là gặp nhau sai thời điểm mà thôi.

Ừ thì, đành là vậy, mỗi ngày chấp nhận một chút, nuôi thêm một ngụm thương đau, cay đắng mãi rồi cũng uống hết.

Ừ thì, chẳng biết người sẽ tiếp tục tìm một nơi chốn mới, hay tìm cách quay về với xa xưa, nhưng thực tâm mong người hạnh phúc. Tôi chẳng vị tha, chỉ là thấy người hạnh phúc, lòng tôi cũng có thể hoàn toàn cắt đứt mọi vẩn vương ngây khờ.

Ừ thì, mượn một câu của Anh Khang, từ nay nhé, đường hai ngã - người thương thành lạ.

Nắng mang người về chân trời đỏ

Bạn của tôi, đánh mất người mình yêu không có gì là thảm hại, nhưng nếu vì một lần như thế mà từ chối yêu thương thì bạn thật sự đã sống một cuộc đời thất bại. Bạn à, chúng ta không có nhiều thời gian trong đời để luôn đi sửa sai và hối tiếc.

*

Bạn thân mến!

Nếu đã từng một lần rất yêu, để rồi phải rất đau.

Nếu đã từng ngậm nuốt sự mất mát cay đắng.

Nếu đã từng bất lực nhìn một người ra đi mà lòng không muốn.

Hãy lại đây, đứng ngay cạnh tôi, chúng ta thuộc cùng một nhóm.

Chúng ta là những người không cần phải hối tưởng hay hoài niệm, bởi những cảm giác ấy giống như thứ rượu cay đắng, thấm thẳng vào máu, luôn ở đó nhảy nhót với những cái nhói đau tuyệt tình.

Nỗi đau ấy đồng hành trong từng bước đi, dù gần dù xa trên đường đời xuôi ngược. Nó kết tinh lại như một quả cà u gai, rồi ngạo nghễ chiếm lĩnh ngay giữa trái tim ta, lâu dần khiến ta đặt cho nó một cái tên là “cô độc”.

Ngày xưa tôi từng yêu và đã yêu. Tình yêu không phải là thuốc phiện gây nghiện, mà nó là không khí ta thở. Tôi không thể chối

đỡ được sự có mặt của nó, thậm chí còn rất cần đến.

Bạn thân mến, bạn có từng yêu một người như chính sinh mạng của mình?

Người con trai ấy, mỗi khi mở mắt ra, nhắm mắt lại, khi kết thúc một nhịp thở, khi cử động cơ thể mình, tôi đều nhớ đến. Người ấy đã chiếm trọn tâm trí tôi, và dù tôi đến với một nỗi đau mà tôi phải dùng cả trái tim non nớt của mình để chịu đựng.

Thế nhưng, bạn thân mến, tình yêu không xâu, dù nó có vỡ tan tung tóe và cửa nát tim bạn, nó cũng không xâu.

Dù tôi đã dùng thật nhiều phần trong đời để thương đau.

Dù tôi đã tê liệt khi nhìn bóng lưng người ấy khuất dần phía đường chân trời.

Dù tôi đã khóc cạn nước mắt trong những đêm nghẹn thở cùng nỗi tuyệt vọng.

Thì với tôi, tình yêu vẫn không xâu.

Hôm đó, tôi nhớ như được ghi tạc vào tâm trí mình.

Bầu trời hôm đó có một cơn mưa đỏ rực trong ánh hoàng hôn. Những vệt nắng luyến tiếc trước lúc tàn lụi. Cả một vùng trời đỏ hoang vu như máu.

Người bước đi về phía quả cầu lửa rực cháy đang từ từ chìm xuống, tôi có cảm giác như mặt trời đang hút người đi.

Tôi rất muốn chạy theo, nhưng tim đã chết đứng từ khoảnh khắc người nói lời từ biệt, chân đã rời trên đoạn đường từng cùng đi.

Nhưng bạn thân mến, có thể bạn không tin, ngay cả lúc ấy, tôi vẫn không nghĩ tình yêu là thứ gì đó tồi tệ, hay người ấy là một kẻ không đáng yêu.

Nếu không có mặt trời, tôi chẳng thể hình dung ra được nhân loại chúng ta sẽ đi về đâu. Chúng ta cần quả cầu lửa đó, nhưng có ai oán trách vì cứ đến xế chiều là nó lại lặn đi để lại màn đêm gặm nhấm chúng ta hay không?

Thế đấy, bạn thân mến, tình yêu cũng vậy, lúc cần tàn lụi, chính nó cũng không chống đỡ được sự hấp hối của chính mình. Giống như điều thuốc vậy, nó có quyền năng làm bao nhiêu người nghiện đi nữa, thì cũng không thể cứu lấy chính mình hóa tàn tro.

Và, bạn thân mến, đến thứ vĩ đại và rực rỡ như mặt trời còn có lúc lặn đi, thì tình yêu có là gì?

Có những buổi chiều, một bài hát cũng khiến lòng thật đau

Khi bạn bắt đầu biết khóc vì một giai điệu, nhưng lại chẳng thể ngừng nghe đi nghe lại khúc nhạc đó, thì chỉ bạn mới biết mình đã yêu và đã đau như thế nào.

*

Hãy thử một lần cài đặt điện thoại mình ở chế độ phát nhạc ngẫu nhiên, đeo tai nghe vào và trèo lên xe mà chạy vòng quanh các ngõ ngách trong thành phố thân quen, bạn sẽ thấy có nhiều sự trùng hợp đến ngỡ ngàng.

Có những cái trùng hợp khiến bạn mỉm cười vu vơ.

Cũng lại có những sự trùng hợp khiến bụi tự nhiên bay vào mắt, gió thổi ngược làm khóe mi cay xè.

Cuộc đời vốn là một quyển sách bỏ trống thật nhiều, và ta chỉ viết lên đó một đoạn trong mỗi khoảnh khắc.

Có những khoảnh khắc gặp gỡ mở ra một câu chuyện không bao giờ có hồi kết, dù một trong hai nhân vật chính đã rời đi và viết ra một câu chuyện khác mà không còn người kia. Câu chuyện của người ở lại sẽ chẳng bao giờ được đặt dấu chấm hết, vì nó có những khoảnh khắc bỗng dừng nổi nhớ tràn về để nối dài đến vô tận.

Trời chiều Bảo Lộc ôm ấp nhiều nỗi nhớ.

Gió như tiếng thì thào của một người già ú mặt, chỉ còn lại những lời xa vắng để kẻ khác đuổi theo.

Nắng chiếu xuống bên ngoài khung cửa, đổ rục cả một vùng trời hoang vu.

Chiều xuống mà chênh vênh, lòng người cũng tự nhiên trôi ngược về miền nhớ thật xa.

Bạn bè hay hỏi: “Đã bình yên chưa?”.

Thật ra, ngòi trong trời chiều ấm đở, lòng băng quơ nhớ về một người cũng là một sự bình yên.

Hay như một chiều mát trời, nắng ngọt nhạt và gió hiu hiu, ngòi trên chiếc xe máy đã cũ vì năm tháng cùng ta đi qua thật nhiều ngã đường hợp tan, đeo tai nghe và để nhạc tự phát ngẫu nhiên, chạy chậm chậm nhìn ngắm đường phố cũng chính là một sự bình yên.

Hoặc như chiều nay, cũng chính trên chiếc xe cũ từng nhiều lần cùng ta đến nhà một người, cùng với tai nghe phát nhạc khe khẽ, một mình lang thang trên con đường ngày xưa từng cùng một người rất thương dạo quanh mỗi chiều nắng đẹp, mỉm cười ngây ngốc vì đã quá lâu không trở lại mà vẫn chẳng bị lạc, cũng chính là một sự bình yên.

Con đường vẫn bụi mù đất đỏ, đã hẹp lại, nhiều đá chênh vênh.

Rồi có những sự trùng hợp khiến người ta nói đau thật nhiều như thế đấy, tự nhiên list nhạc phát đến ca khúc *Còn nguyên vết thương sâu*.

“Dấu dĩ vãng xưa không còn đây

Mà sao em mong đi tìm chi chỗ này?

Đã không còn ai tay nắm tay chiê`u nay”

Tự nhiên gió thổi qua, bụi làm mắt nhòe đi trong nhức nhối.

Trong lòng mỗi người đều có một cõi sâu thẳm cất giấu điểu riêng tư nhất của chính mình. Một tình yêu thắm kín, một nỗi đau muốt chôn giấu, hay như tôi - một cõi bình yên.

Cái hò`i còn bên nhau, cũng phải nhiều năm trước, ngày ấy sao mà bình yên thế! Để bây giờ nhớ lại, dù tiếc, dù đau, lòng vẫn cứ bình yên như vậy, như người vẫn ngồi ngay bên cạnh, lí lẽ kể những câu chuyện cười, thỉnh thoảng lại vu vơ cất lên hát một câu, khiến ta cứ mãi cười khúc khích.

Trí nhớ của mỗi người đều là một chiếc máy quay. Có lúc nó hiện đại đến mức ghi lại thật rõ nét, cũng có khi cũ kĩ tới độ nút tắt chẳng chịu hoạt động, cứ ghi lại mãi không ngừng, rồi chắt chắt đầy lòng người bởi những cuốn phim buồn vui hợp tan - những cuốn phim dù chiếu đi chiếu lại cũng chẳng bao giờ cũ.

“Đã bình yên chưa?”.

Câu hỏi mà chưa bao giờ chịu trả lời một ai lại vắng vắng trong đầu.

Chiêu`u nay, ta đứng ngay tại khúc cua đường đỏ, nhớ như in nơi này từng có một đống cát. Hò`i đầy chưa lớn, trẻ con và hóm hỉnh, lúc đi ngang qua còn cười hỏi tại sao không cho xe leo qua đống cát mà phải tránh. Người nghe vậy tức thì dừng xe lại, ta ngồi phía sau khúc khích bảo: “Thôi được rồi, không cần chạy ngược lại để leo lên đống cát đó đâu”.

Chiều nay, ai đi ngang qua sẽ thấy có một con nhóc quàng lưng cười ngớ c nghếch trên chiếc xe chỉ còn một mình, giữa con đường vắng chẳng còn đống cát nào chắn ngang.

“Đã bình yên chưa?”.

Khi mà đứng tại con đường này của nhiều năm sau, ta mỉm cười mà nước mắt chầm chậm lặn.

Bình yên, hạnh phúc, nhiều khi chẳng phải là cách gọi tên một cảm giác, mà là tên của một khoảnh khắc ai đó mang đến. Hay như nhớ, như đau, cũng chẳng phải là một trạng thái, chỉ đơn giản là tên gọi một khoảnh khắc ai đó để lại khi ra đi mà thôi.

“Giờ đây đến nơi xưa thật buồn bã,

Có những dấu chân xa lạ.

Mùa thu đã thay bao lần màu lá,

Quá khứ vẫn chưa một ngày phai pha.

Cũng đã cô quên đi từ lâu.

Mà sao em không nguôi được đi nỗi sầu?

Trái tim còn nguyên những vết thương thật sâu”

Bumerang tình yêu

Bạn đã dành tuổi trẻ cho điê`u gì?

Tôi đã dành cả tuổi trẻ của mình để yêu thương một người mà sâu thẳm trong lòng biế`t rằ`ng sẽ chẳng thể nào cùng nhau đi suố`t con đường đời.

Cái hô`i â`y còn nồng nỏ`i, còn đầ`y nhiệt huyế`t và một trái tim quả cảm không sợ đau đốn cùng tổn thương, tôi đã yêu người â`y bằ`ng tâ`t cả linh hô`n mình.

Khi một đôi chia tay, người ta chỉ quan tâm ai là người bị đá, và nguyên nhân chia tay là vì sao, chẳng ai để tâm làm gì cái chuyện họ đã từng yêu nhau như thế` nào.

Ừ thì tóm tắ`t chuyện tình của tôi một cách ngắ`n gọn là chúng tôi yêu nhau, rồ`i chúng tôi chia tay. Tôi và người â`y cũng mấ`t nhau như rấ`t nhiề`u những cặp đôi hế`t duyên khác.

Nế`u đã từng dùng tâ`t cả non nót và trái tim mình để yêu thương một người, dù sau này có yêu thêm người khác, cũng chẳng thể nào yêu được như mình đã từng yêu.

Người sau bảo: “Em đã mấ`t quá nhiề`u cho tình trước”.

Có mấ`y ai dùng cả linh hô`n để yêu, rồ`i dành trọn trái tim để đau, mà vẫn có thể giữ lại chính mình?

Nhưng chẳng phải đó là mấ`t đi. Chẳng có gì mấ`t đi cả. Chỉ là một sự thay đổi. Chỉ là khác đi mà thôi.

Nhớ cái hồ`i tình đầ`u, ngây thơ và non nớt, chẳng sợ gì, giận là ngúng nguẩy chia tay, tức là khóc như đứa con nít.

Mấ`t tình đầ`u, mấ`t luôn cả thơ ngây.

Đề rô`i, yêu người thứ hai một cách trầ`m lặng hơn. Ghen tuông có lựa chọn hơn. Giận dỗi có chừng mực hơn. Đề rô`i đã biế`t đau một lâ`n, đã nế`m mùi buông tay, nên cứ trân trọng hơn, nâng niu hơn thật nhiề`u.

Khi â`y, bumerang tình yêu non nớt ném đi, rô`i quay lại cùng với một nỗi đau, lâu dầ`n giúp ta trưởng thành.

Đàn ông hút thuốc

Tin tôi đi, một người đàn ông hút thuốc đẹp và gợi cảm chẳng thua gì một cô gái mặc áo sơ mi trắng thùng thình ngò ì tám nă ng bên cửa sổ đâu.

Mấ y cô bạn tôi thường kiên quyết bắt bạn trai bỏ thuốc lá, thậm chí kèm theo những hình phạt “răn đe”. Có cậu bạn bị người yêu thẳng tay tát vì khi hôn có mùi thuốc lá. Rô ì có bà chị quen biết, quyết tâm ép chò ng bỏ thuốc bằng cách: hút một điế u “cấ m vận” nửa tháng, cứ thế mà cộng vô.

Trong tâ t cả những người yêu mà tôi từng có, tôi chưa từng ép buộc hay đê ã nghị một ai bỏ thuốc lá. Tôi đi tìm người đàn ông hút thuốc của chính mình.

Không phải kiểu hút của đám trẻ tập tành, không phải hút theo phong trào, cũng không phải hút vì nghiện. Phải là một người đàn ông “cấ m” thuốc.

Tôi từng thấ y cái cách một người đàn ông hút thuốc, cái mím môi như đã chịu đựng nhiề u, ánh mắ t phủ rêu phong xa xấ m. Tôi từng thấ y cái cách một người đàn ông hơi cúi đầ u, bàn tay khum lại mô ì i thuốc, trông thật phong trầ n và từng trải.

Vớ i một niề m tin vô căn cứ, tôi luôn vững tâm rằ ng một người đàn ông “cấ m” thuốc sẽ không làm mình đau.

Anh ta từng trải. Anh ta có thể dùng chính cái dáng vẻ hút thuốc của mình để diễn tả được vị đấ ng, vị cay mà anh ta từng nếm. Và vì anh ta đã từng tê liệt đê ã mức bám víu vào một điế u thuốc. Từng

cô độc đến mức chọn khói làm bạn. Nên anh ta sẽ không làm tổn thương một người phụ nữ yêu anh ta. Anh ta có thể từ chối họ, nhưng sẽ không lừa dối họ trong những lời đầu môi. Sẽ không lợi dụng họ rồi vứt bỏ mà không thêm quan tâm.

Niềm tin của tôi rất vô căn cứ, nhưng mà tôi cứ muốn tin như thế. Có một lần buồn và chông chênh quá, tôi tìm cho mình một góc nhỏ, chầm điếu thuốc đầu tiên trong đời, rồi nhắm mắt lại mà ho. Để có thể “cảm” cái thứ chất đắng khó chịu này, chắc phải là một người mà những gì họ đang và đã nếm trải còn đắng hơn cả một điếu thuốc. Tôi tin những người như thế sẽ không bao giờ làm tổn thương người chịu yêu họ.

Có những đoạn đường muốn một mình

Thỉnh thoảng, tôi lại ao ước có thể bỏ đi thật xa để làm lại tất cả từ đầu tại một nơi chẳng ai biết mình.

Rồi, còn có cả những lúc muốn rời khỏi những người quá quen thuộc, quá hiểu về mình để bắt đầu một mối quan hệ với ai đó chẳng thể đặt tên quá khứ của tôi.

Đôi khi, ngồi giữa một bàn tiệc đông vui, đột nhiên thèm được ăn một mình.

Rồi, cũng có khi, ngồi trên chuyến xe đường dài, nghĩ đến trạm dừng phía trước chẳng một ai thân quen, lòng lại có cảm giác thật thanh thản.

Có những đoạn đường, tôi thật sự muốn đi một mình.

Có người bảo, cô đơn quá lâu, người ta sẽ tự nhiên biến nó thành một món trang sức, đeo rịn lên người như một vật sở hữu.

Có lẽ vậy, những con người đã cô đơn đủ lâu đến mức cô độc, sẽ có những lúc thèm được một mình đến ghê rợn. Cứ như một sinh vật ngoài hành tinh lạc đến trái đất vô vàn và ước ao quay về với hành tinh đơn độc của mình. Xa lạ với cuộc đời như thể đã đi xa nó thật lâu.

Có những ngày, tôi thật sự muốn bỏ đi, dù trong lòng vẫn luôn lưu giữ một hình bóng. Đôi khi mới đây là những phút bên nhau hạnh phúc, về nhà nhắm mắt lại, đột nhiên thèm được chẳng còn ai bên

cạnh. Cái cảm giác chên vên, lạc lõng rồi tự mình vực mình dậy, tự động viên và an ủi chính mình, khi có thể vượt qua rồi tự nhiên thấy bản thân thật vĩ đại.

Chắc là “thân lừa ưa nặng”, hạnh phúc không muốn, lại thích một mình.

Nhiều khi công việc ngập đầu, thức đến lúc người khác tỉnh dậy vẫn không thể làm hết, rồi thà nghĩ: “Mệt mỏi thế này, nếu không có người ấy bên cạnh để tìm chút bình yên thì thật chẳng biết làm cách nào bước tiếp”.

Vậy mà, cũng lại có khi lên một kế hoạch trong đầu, những bước đi cho tương lai, tự nhiên lại bảo: “Giả như không có người ấy bên cạnh, một mình sẽ đi nhanh hơn, sẽ phải ráng rồi và quyết đoán hơn”.

Thỉnh thoảng, dùng nỗi đau và sự cô đơn tôi luyện bản thân cũng không phải vô nghĩa.

Hôm nọ, tự nhiên muốn ra ngoài, thèm hít thở khí trời, ngội quán xá rồi chạy vòng quanh. Tại thấy trời đẹp đến thế, nắng vàng ươm, gió mát mẽ, nghĩ bụng hôm nay ngội trò chuyện cùng bạn bè sẽ rất tuyệt. Ấy vậy mà cuối cùng chẳng gọi một ai. Cứ lang thang trên chiếc xe đã cũ, tự nhiên bật cười vì suy nghĩ: “Đông hành cùng ta trên mọi nẻo đường không phải là một người, mà là cái xe này đây”. Xong rồi, cứ tiếp tục lang thang một mình, định bụng nếu đi qua tiệm nào mà đột nhiên thèm ăn thì sẽ ghé vào đó. Nếu đi cùng một nhóm thì làm sao có thể thế này? Đi ăn một mình thật ra cũng có cái hay, muốn ăn gì thì có thể ăn đó, chạy thật xa rồi tự nhiên thấy thèm, vòng xe lại cũng chẳng phiền ai. Ăn nửa chừng, muốn ăn món khác thì chỉ việc đi ra tính tiền, rồi lại leo lên xe mà đi tiếp. Đi một mình cũng vậy, muốn bước thật nhanh thì chỉ việc

đưa chân mà chẳng cần đợi một ai, mệt mỏi muốn đứng lại một lúc cũng chẳng ai bắt chấp kéo tay mình đi.

Đêm nay Bảo Lộc lạnh đến tê tái, nhất là với một người lạc ở xứ nóng quá lâu thì lại càng thấy lạnh hơn. Đêm về khuya, gió lại càng hung bạo, cần quét mọi góc ngách, chẳng để cho lòng ai được phép bình yên.

Có lẽ, thậm chí cái cảm giác một mình nhất chính là khi nhìn ra ngoài cửa kính ô tô chạy tuyến đường dài để đi về một nơi xa. Lòng hoang hoải nhất là khi đứng tại bến xe nhìn người ta đưa đón nhau, lòng như chững lại.

Đứng co cụm trong một góc của trạm xe trong lúc đợi xe trung chuyển, nhìn ra ánh đèn đường vàng vọt lặng lẽ xuyên ngang bên ngoài, tự nhiên thêm được một mình ghé góm.

Thế rồi chẳng đợi xe nữa, tự buông mình vào đêm dù đã ngỡ i xe một chặng đường dài mệt mỏi, cứ thể cuộc bộ bả ng chính đôi chân của mình, cảm nhận cái vắng lặng và tĩnh không của đêm. Cứ đi thôi, có gì phải sợ, một mình bước trên đôi chân của mình không phải sẽ mạnh mẽ hơn sao? Sẽ học cho mình cách vững vàng hơn sao? Và sẽ chẳng lưu luyến gì mà cứ một mạch tiến về phía trước hay sao?

Quả thật, dù trong tim luôn mang vác một hình bóng, thì vẫn có những đoạn đường thật sự muốn đi một mình, và cần phải đi một mình.

Cô độc

Tôi từng nghĩ, một người cả đời khép mình lại, không bao giờ mở lòng với một ai, sống tách biệt với thế giới bên ngoài hẳn là rất cô độc.

Nhưng, có một ngày tôi nhận ra, cô độc không phải là không có ai bên cạnh, hoặc không để ai bên cạnh, mà chính là không thể bên cạnh người mình muốn nữa.

“Ở bên nhau” - ba chữ này còn ấm áp gấp trăm lần “anh yêu em”.

“Không thể bên nhau” - bốn chữ này cay đắng hơn “chúng mình chia tay” ngàn lần.

Cô độc, chính là không cách nào có thể bên cạnh người mình yêu nữa, buộc phải nhìn họ bước ra khỏi cuộc đời mình dù lòng có bao nhiêu lý luận tiêc và bất lực.

Cô độc, không phải là một mình trong căn phòng với bốn bức tường quanh vắng, mà chính là giữa chốn ngồn ngộn người, nhìn ngả nào cũng chẳng thấy bóng dáng ấy.

Cô độc, không phải là đứng giữa một nơi xa lạ cùng những gương mặt chưa từng mở miệng gọi tên, mà chính là ở một nơi thân quen nhưng đã thiếu đi một người từng cạnh bên.

Cô độc, không phải là lạc giữa cái thành phố to lớn xa lạ, mà chính là đi hết những con đường trong thành phố bé nhỏ quen thuộc, vẫn chẳng thể vô tình lướt qua bóng người nhớ thương.

Cô độc, không phải là chẳng có lấ y một số ́ điện thoại trong danh bạ, mà chính là chẳng thể gọi cho số ́ mình muố n.

Cô độc, không phải là ngô ́ i ăn một mình ở một hàng quán xa lạ, mà chính là quán cũ, đường xưa, người xa khuấ t.

Cô độc, không phải là chẳng có một ai để bản thân nghĩ đế n, mà chính là vì nghĩ đế n một người quá nhiê u.

Cô độc, không phải là chẳng có ai để yêu, mà chính là vì yêu một người quá nhiê u dù đã chẳng thể tiế p tục bên nhau.

Cô độc, không phải là tô i tô i chẳng có ai rú rê hàng quán, chẳng có ai đưa đón đón đưa, mà chính là người muố n đi cùng vĩnh viễn đã không thể cùng đi, chỉ có thể ngô ́ i nhà viế t những dòng không bao giờ gửi cho ai.

Vì một sáng thức dậy

Tình yêu không phải là câu thần chú vạn năng có thể giải quyết mọi vấn đề. Nhưng nếu cuộc sống này không có tình yêu thì mọi vấn đề sẽ trở nên nhọc nhằn biết bao!

*

Tình thoảng, tôi vẫn tưởng tượng ra mình ở một tương lai xa. Là một tôi thành công, sang trọng, bận rộn với công việc và kiếm ra thật nhiều tiền. Tưởng tượng mình có một căn nhà thật rộng rãi, đủ khả năng mua những chiếc siêu xe đắt tiền, nuôi một con Ngao Tạng tiền tỉ. Những lúc hiện thực mệt mỏi, tôi vẫn hay để mình bay bổng như thế một chút. Thế nhưng, tôi chưa bao giờ tưởng tượng đến người bên cạnh mình.

Tôi thừa nhận, mình nghiện cô độc đến mức đáng thương.

Cuộc sống của tôi vốn là một mớ len được cuộn cầu thả và tùy hứng. Tùy tiện ăn, tùy tiện ngủ. Và tôi còn rất tự hào về điều đó. Cái việc lâu lâu đột nhiên thức đến sáng rồi nửa đêm lục xục gây ra đủ mọi tiếng ồn cần thiết để nhắc nhở mình món gì đó khiến tôi cảm thấy thê lương và tự tại biết bao. Nhìn căn nhà vắng lặng với bốn bức tường im lìm lì lợm, tôi khoái trí với suy nghĩ thật may vì sống một mình. Nếu sống cùng ai đó, làm sao tôi có thể thích làm gì thì làm thế này?

Thỉnh thoảng rảnh rỗi chẳng biết làm gì, tôi để mình lướt Facebook một cách trôi nổi, kiên nhẫn đọc hết tất cả những status của những người xa lạ. Hầu hết đều là những lời tâm sự buồn bã vì bị phản bội, bị bỏ rơi, bị sự vô tâm của ai đó tổn thương.

Có lẽ, họ cũng như tôi, chỉ có Facebook chịu hỏi: “Bạn đang nghĩ gì?”. Nhưng tôi vẫn thấy tôi khác họ. Tôi cho mình quyên vênh vào khi nghĩ về những con người đó. Họ vì có người yêu nên mới khổ như thế, mới buồn bã và đau khổ như thế. Cái sự mệt mỏi của những kẻ có cặp có đôi khiến cho những con người cô độc như tôi cảm thấy vô cùng kiêu hãnh.

Tôi nghiệm sự cô độc đến phát cuồng thế đấy.

Có thể tự mình thông thả trong cuộc sống, có tất cả thời gian trong cuộc đời của chính mình, làm chủ mọi quyết định của mình, đây chính là điều khiến cho sự cô độc trở nên vô cùng bất mắ t.

Bạn tôi vô cùng lên án cái suy nghĩ này. Cô ấy bảo: “Vì một sáng thức dậy, chúng ta sẽ thấy mình già đi biết bao”.

Là vì tôi chưa tìm được người xứng đáng để đánh đổi sự cô độc này.

Bạn tôi hỏi rằng: “Có hạnh phúc không?”.

Tôi bảo: “Chùng nào còn cô độc thì sẽ còn hạnh phúc”.

Chùng nào tôi còn tự tìm niềm vui cho chính mình, nâng niu bản thân và không cho phép ai tổn thương trái tim mình, tôi còn hạnh phúc.

Nhưng bạn tôi xem ra không thể hiểu điều tôi nói.

Chắc cũng lâu lắm rồi, tôi cũng có yêu. Chẳng có cô gái nào yêu mà không ôm ước nguyện được kết hôn và sống hạnh phúc bên người ấy. Tôi cũng chỉ là một cô gái, tôi cũng vậy.

Và bây giờ tôi ngồi đây, ngạo mạn viết về nỗi cô độc của chính mình thì chẳng cần phải nói thêm về cái kết của đoạn tình cảm

ấy.

Tôi vẫn thi thoảng nhận được thiệp mời đám cưới từ đám bạn cùng lớp. Từng người, từng người. Cũng có đôi lần đi ăn đũa tháng con của bạn học. Mọi người đều đã lựa chọn sự kết nối, còn tôi thì vẫn thích thú với cảm giác một mình.

Tôi vốn là đứa ám ảnh ghê gớm về sự mất mát.

Cho nên, tôi chọn một mình và thỏa mãn với điều đó.

Có những sáng thức dậy, tôi nằm im trong chăn nghe tiếng mưa rơi lộp độp trên mái tôn. Rồi tôi để mình hình dung về một gia đình của riêng mình. Thế nhưng tất cả những gì tôi có thể hình dung ra chính là cái cảm giác khi bàn ăn luôn có hai người bỗng một ngày chỉ còn một mình. Chiếc giường luôn có hơi ấm nay chỉ còn một người lạnh lẽo. Người bạn đời cùng ta đi qua bao thăng trầm giờ đã bước đi trước về thế giới bên kia.

Tất nhiên, tôi cũng có thể là người chết trước. Thế nhưng, tôi vẫn cứ ám ảnh về sự mất mát như thế. Trái tim tôi không đủ mạnh mẽ để chịu đựng, cho nên chỉ còn cách tránh xa.

Sợ đau đến mức chẳng dám cho mình hạnh phúc.

Thế nhưng, có một sáng thức dậy, tôi thật sự đã hiểu ra vì sao con người ta vẫn chọn ở bên nhau cho dù cái kết đã được ấn định trước. Chính là vì khoảnh khắc khi mở mắt ra, thấy một gương mặt gần ngay bên mình, hơi thở bình yên đều đặn. Cái cảm giác thức dậy và thấy người ấy đang nhìn mình và mỉm cười còn quý hơn khoảnh khắc ai đó nói “Anh yêu em”. Rồi người ấy mỉm cười và hỏi: “Em ngủ ngon không?”. Vào chính lúc ấy, dù có phải trả giá bằng trăm ngàn nỗi đau, ta vẫn muốn được đắm chìm thêm dù chỉ một phút.

Ở bên nhau, chính là vì một sáng thức dậy.

Những giấc mơ xa

Bạn của tôi! Chúng ta được sinh ra trong đời không phải là để cả thế giới yêu thương. Ba mẹ là những người được mặc định sẽ yêu thương chúng ta mãi mãi, dù chúng ta có là ai. Thế nên, nếu như một ai đó bất chấp mà yêu bạn, dù cho bạn là ai trong cuộc đời này, thì nhất định hãy trân trọng và giữ họ lại.

*

Tôi thường bắt gặp mình trong những giấc mơ buồn bã, về những khao khát không thành lời của chính mình, những giấc mơ chứa đầy điều tốt đẹp mà tôi biết mình sẽ không thể có được khi tỉnh lại.

Đó là những giấc mơ để tôi biết mình thật sự cần gì.

Có nhiều lúc, tôi rất cố chấp, lì lợm một cách khó ưa. Tôi phủ nhận điều mình thật sự nâng niu, đến mức cả bản thân còn thật sự tin lời nói dối của mình.

Tôi đã luôn nói mình không cần người ấy.

Tôi thường bắt gặp một người trong những giấc mơ buồn bã của mình. Đó thật sự là một giấc mơ buồn, nhưng không phải cơn ác mộng. Nó buồn vì nó quá đẹp đẽ, quá ngọt ngào, quá chân thật và hạnh phúc, để rồi lúc tỉnh lại khiến con người ta bật khóc vì mất mát.

Tôi thường bắt gặp mình mỉm cười hạnh phúc, tay trong tay bên một người trong những giấc mơ buồn bã. Cái người từ lâu đã trở thành hôm qua ấy, tôi thật sự rất muốn tìm thấy họ ở ngày mai.

Thế nhưng, chẳng ai có thể lội ngược về hôm qua, cũng chẳng bao giờ thật sự tồn tại ngày mai. Cho nên, người ấy chỉ còn có thể ở lại trong những giấc mơ buồn bã của riêng tôi.

Tôi có thật nhiều những giấc mơ cùng một người, mặc dù có cả ngàn người để tôi có thể mơ về.

Tôi có rất nhiều ước mơ muốn được thực hiện cùng một người, mặc dù thế giới ngoài kia đông biết bao nhiêu.

Những giấc mơ ấy, buồn bã và bất lực, ngọt ngào mà đớn đau. Mơ không đáng sợ, tỉnh giấc mới đáng sợ. Ác mộng không đáng sợ, những giấc mơ u ám đầy tất cả những gì ta hằng ao ước mới đáng sợ. Nhưng, điều tôi thật sự sợ hãi nhất, chính là có một ngày những giấc mơ sẽ không còn về nữa, và ngay cả khoảnh khắc hư vô ngắn ngủi ấy tôi cũng mất đi quyết định được nhìn thấy người.

Điều tôi sợ hãi nhất, chính là có một ngày, giấc mơ sẽ rời xa.

Những giấc mơ xa.

Một ngày tỉnh dậy, chợt thấy thật hư hao

Khi bạn không còn nghĩ về những gì mình sẽ làm, mà chỉ mãi hoài niệm về những điều mình chưa làm, thì lúc ấy bạn thật sự đã già.

*

Có những sáng, người còn chưa tỉnh mà mưa đã rơi trên mái tôn, rào rào nghe mà buồn. Cái âm thanh ấy du dương biệt bao, nằm trong chần lả ng nghe cứ nghĩ sẽ thật lãng mạn, thật nhẹ nhàng. Nhưng mà không đâu, nó khiến người ta u sầu trong sự bất lực. Chẳng biết làm gì để chạy trốn, dù có chui cả đầu vào chăn thì vẫn cứ nghe thây.

Tiếng mưa bên ngoài kia khiến cho dòng suy nghĩ hay đi lạc, rồi lại nhớ về những điều không nên nhớ nữa. Cũng có khi đã không nghĩ đến lâu rồi, nhưng sáng ngủ dậy mà nghe mưa rơi là thể nào cũng hoài niệm.

Cái ký ức ấy cứ như là nhân tình, trong những cuộc vui ồn ào, lúc xung quanh bao nhiêu năng ấm và nhộn nhịp thì sẽ chẳng buồn nghĩ đến. Chỉ khi buồn, khi trống trải nghe tiếng mưa, ta mới tìm về với nó.

Tôi có rất nhiều đoạn đường đời phải hối tiếc. Trên Facebook hay có câu hỏi: “Nếu được trở về quá khứ để sửa chữa một điều gì đó, bạn sẽ trở về giai đoạn nào?”. Tôi hay trả lời câu hỏi đó rằng: “Chẳng có gì hối tiếc cần phải sửa”. Nhưng sự thật, tôi có quá

nhieu cái muon làm lại, cho nên chẳng thể cân đo đong đẽm xem điếu gì quan trọng hơn.

Có thể, tôi muon về lại mình khi mười tuổi, để không cả ngày ở nhà hàng xóm chơi đầu điện tử. Tôi sẽ ở nhà nhiều hơn, chơi và trò chuyện với ba mình nhiều hơn. Nếu tôi biết, vào một ngày ông sẽ ra đi mãi mãi, tôi nhất định sẽ chẳng thêm mê cái trò Mario quý quái ấy.

Cũng có khi, tôi muon trở về khi mình mười tám tuổi, để không mê ngủ mà lỡ hẹn với cô bạn thân. Nếu tôi biết cô ấy sẽ mất vài ngày sau đó, tôi chắc chắn sẽ bỏ qua cơn mệt mỏi của mình để ra khỏi nhà thay vì hoãn buổi hẹn cà phê.

Hoặc, trở lại khi tôi hai mốt tuổi. Nếu có thể biết sau khi quay lưng, bản thân nhận ra mình cần người ấy đến mức nào, tôi chắc chắn sẽ không tỏ ra không cần thiết và dễ dàng buông tay.

Nếu con người có một thời để sống và một thời để nghỉ, có lẽ tôi đã đi qua hết cái thời sống bằng tất cả những nông nổi và bông bột, và bây giờ dùng cái thời nghỉ để hồi tiếp nhiều điếu.

Tôi biết, chẳng gì trong đời là vô nghĩa, và cả những điếu khiến ta ân hận nhất cũng có ý nghĩa của riêng nó. Nhưng có những sáng tinh dậy, chợt nhận ra lòng hư hao biết bao. Có những lúc nằm nghe tiếng mưa, thấy mình bất lực và lưu luyến biết bao.

Chính là khi không còn muon lớn lên, không còn muon thành người lớn, mà chỉ mong được quay về ngày xưa, sống lại cái thời trẻ dại, níu giữ những điếu mà không một ngày nào mình có thể ngừng nghĩ tới, là lúc tôi nhận ra mình không còn trẻ nữa.

Có lẽ tôi đã già. Cái già không phải ở tuổi tác, mà chính là những suy tư trong lòng.

Cái già không phải được tính bằng thời gian đã sống, mà bằng số luyện tập và mất mát đã qua.

Cái già không phải được tính bằng số nếp nhăn trên bánh sinh nhật, mà bằng số người tôi đã đi qua, đã lạc mất họ.

Cái già không phải được tính bằng màu tóc trên đầu, mà bằng những thói quen thời trẻ nay đã bỏ đi.

Tôi còn nhớ, cái thời học sinh, sao mà thích mưa, yêu mưa và ưa lội nước đến thế. Còn giờ đây, cũng chỉ mới rời ghế nhà trường vài năm, từng trải một chút và có tiếng nói hơn trong câu chuyện của chính mình, ấy thế mà nằm trong chăn và nghe mưa rơi lại có thể mang tâm trạng nhức nhối vô cùng. Cứ như thể một cái khớp từng bị chấn thương và mỗi khi gặp trời lạnh là bắt đầu khó chịu.

Khi tôi còn trẻ, cái lúc mà còn chưa biết mình bị mắc lại nơi những nút thắt ân hận, cứ thấy mưa là ào ra, thích thú vô cùng, có dạo còn đạp xe đi hai chục cây số chỉ để ngắm cây u vô tình. Vậy mà giờ đây, tôi mở nhạc thật to, chui tọt vào trong chăn để từ chối âm thanh rào rào trên mái tôn như tiếng gọi của dòng thời gian ấy.

Thật ra, tôi không sợ luyện tập, cũng không sợ ân hận, cái tôi sợ chính là nhận ra mình chẳng còn có thể làm gì khác để thay đổi những điều ấy nữa.

Không gì cả!

(*) Chữ Thần (Chén) trong tên Phong Bính Thần âm Hán Việt có hai cách đọc: Thần và Thèn. Trong cuốn Nữ hoàng tin đồn là Phong Bính Thèn, còn trong 1.000 nụ hôn nồng cháy là Phong Bính Thần vì theo như cách giải thích của chính nhân vật ở trang 32 là Phong trong xuân phong (gió xuân), Bính trong bính trú (sáng ngời) chứ không phải chữ Bính (ngôi thứ ba trong mười can), bởi vậy chữ Chén (Thần, Thèn) chúng tôi chọn chữ Thần (ngày) tên Phong Bính Thần với nghĩa là “Ngày gió xuân tươi sáng”.

(*) Good Will Hunting là một bộ phim tâm lí tình cảm kể về một thanh niên tên Will mồ côi, ham đọc sách, có trí nhớ tốt, là một thiên tài về toán học, lớn lên trong một xóm xình của thành phố Boston, đánh bạn với những thanh niên không có tương lai, suốt ngày chỉ biết cong lưng với công việc phụ hồ, vào quán bar rồi quậy phá và phạm tội.

(**) Oliver Twist (1838) của Charles Dickens là câu chuyện kể về cậu bé mồ côi, lớn lên trong trại tế bần, sau đó có một cuộc đời lang bạt nay đây mai đó, cho đến khi gặp được một tấm lòng cao cả nhận cậu về nuôi.

(*) Đây là câu thơ trong bài thơ Vọng Lư sơn bộc bố (Xa ngắm thác núi Lư) của Lí Bạch - một trong những nhà thơ danh tiếng nhất thời thịnh Đường nói riêng và Trung Hoa nói chung, được hậu bối tôn làm Thi Tiên. Dịch nghĩa: Tưởng dải Ngân Hà tuột khỏi mây.

(**) Josef von Sternberg (1894-1969) là đạo diễn người Mỹ gốc Áo nổi tiếng ở Hollywood.

(***) Marlene Dietrich (1901-1992) là một diễn viên, ca sĩ người Mỹ gốc Đức từng được đề cử giải Oscar. Bà được coi là diễn viên Đức đầu tiên thành công ở Hollywood.

(****) Greta Garbo (1905-1990) là một diễn viên người Mỹ gốc Thụy Điển và là một trong những diễn viên nổi tiếng nhất trong thời kì vàng son của Hollywood.

(*)' Shanghai Express là bộ phim Mỹ nổi tiếng của đạo diễn Josef von Sternberg, do nữ diễn viên tài sắc Marlene Dietrich thủ vai chính.

(**)' Đây là câu thành ngữ có nghĩa đen là: Một vị tướng khi đã tấn công vào thành trì thì sẽ dẫn đến cả vạn người chết. Ở đây được dùng để ví với tướng mạo của Phong Bính Thần đã đánh gục biết bao trái tim các cô gái.

(***)' Runaway Bride (Cô dâu chạy trốn) là một bộ phim hài Mĩ của đạo diễn Garry Marshall, được công chiếu năm 1999.

(*) Raúl González Blanco (1977) là một cầu thủ bóng đá người Tây Ban Nha chơi ở vị trí tiền đạo. Raúl có một kiểu ăn mừng bàn thắng riêng biệt. Sau mỗi bàn thắng anh đều hôn lên chiếc nhẫn cưới, với ý dành tặng bàn thắng cho vợ anh, Mamen Sanz.

(*) Tuyết liên hoa (hoa sen tuyết) là một loại dược thảo truyền thống quý hiếm của Trung Quốc, xuất xứ từ Tân Cương. Nó phát triển trong các vách đá và giữa các kẽ nứt băng giá, nơi vô cùng lạnh và được bao phủ trong tuyết quanh năm.

(**) Michelin là một hãng sản xuất vỏ (lốp) xe và nhiều thiết bị khác trong ngành giao thông của Pháp từ cuối thế kỷ 19. Từ đầu thế kỉ 20, vào tháng ba mỗi năm họ cho xuất bản một cuốn guide rouge (cuốn sách hướng dẫn có bìa màu đỏ) nổi tiếng về các khách sạn và tiệm ăn. Nhờ lối làm việc rất nghiêm túc và nhất là nhờ sự sắp hạng tương đối “chí công vô tư”, cuốn guide rouge từ lâu đã nghiêm nhiên trở thành một thứ “thánh kinh về nghệ thuật ẩm thực” ở Pháp và một số nước trên thế giới.

(*) Đây là một bộ phim hành động hài rất nổi tiếng của Mĩ do David Shore đạo diễn.

(**) U2 là một ban nhạc rock đến từ Dublin, Ireland, được thành lập năm 1976 khi các thành viên còn ở tuổi vị thành niên với một kiến thức âm nhạc còn nhiều giới hạn. U2 đã bán được hơn 140 triệu album trên toàn thế giới và đã giành được nhiều giải Grammy hơn bất kì ban nhạc nào khác.

(***) Marguerite Duras (1914-1996) là một nhà văn, đạo diễn người Pháp nổi tiếng.

(*)' Sidney Sheldon (1917-2007) là một tiểu thuyết gia người Mĩ từng đoạt giải của Viện Hàn Lâm nghệ thuật Mĩ, là một kịch gia và một người viết kịch bản phim và chương trình truyền hình chuyên nghiệp.

(**)' OMG - Oh my God.

(*) Na Tra là một vị thần trong thần thoại dân gian của Trung Quốc, do đánh chết Ngao Bính của Đông Hải Long Vương, nên gia đình Na Tra bị

bắt, ép phải đèn mạng để giữ trọn đạo hiếu, và không làm liên lụy tới gia đình, Na Tra đã lóc thị trả mẹ, lóc xương trả cha.

(*) Alfred Hitchcock (13/8/1899-29/4/1980) một nhà làm phim nổi tiếng người Anh. Ông được xem như một trong những đạo diễn lớn nhất của lịch sử điện ảnh.

(**) William Hogarth (10/11/1697-26/10/1764) họa sĩ nhà phê bình và nghệ sĩ biếm họa người Anh. Hogarth được coi là người khởi xướng nghệ thuật biếm họa trong hội họa phương Tây.

(*) Vì chim trống và chim mái rất chung thủy nên người xưa gọi là chim tương tư. Chúng còn có biệt danh là Hồng Chử Ngọc, Hồng Chử Lục Quan Âm, Liên Điếu. Người phương Tây gọi chúng là chim tình yêu. Chúng thuộc bộ Sẻ, họ Họa mi. Khu vực cư trú của chúng trải rộng từ lưu vực sông Trường Giang đến Giang Nam.

(*) Dịch nghĩa: Một nhánh hoa lê đèo lên hải đường. Đây là câu thơ trong bài thơ Nhất thụ lê hoa áp hải đường của Tô Đông Pha làm để nói đùa Trương Tiên lấy vợ trẻ. Trương Tiên đã tám mươi tuổi, lấy một người thiếp mười tám tuổi. “Lê hoa” là chỉ Trương Tiên, “hải đường” là chỉ thiếu phụ mười tám tuổi, “áp” là đèo lên, áp cũng là áp đảo, vượt trội hơn hẳn.

(**) Phong tao: Lả lơi, làm đóm, làm dáng.

(*) Taobao.com là trang web bán lẻ trực tuyến lớn nhất Trung Quốc. Được tập đoàn Alibaba Group đầu tư thành lập năm 2003.

(**) Tên Việt là Người đàn bà đẹp của đạo diễn Garry Marshall do diễn viên Julia Roberts thủ vai chính. Bộ phim là câu chuyện Lọ Lem thời hiện đại. Bối cảnh chính của phim là Hollywood thập niên 1990.

(***) EQ là viết tắt của cụm từ Emotional Quotient - chỉ số cảm xúc.

(*) Milan Kundera (1929) là một nhà văn Tiệp Khắc, hiện mang quốc tịch Pháp. Tác phẩm nổi tiếng nhất của ông là tiểu thuyết Đời nhẹ khôn kham.

(*) Michelangelo (1475-1564) là một họa sĩ, nhà điêu khắc, kiến trúc sư, nhà thơ và kĩ sư thời kì Phục hưng ở Ý.

(**) Keith Rupert Murdoch (1931), thường được biết đến với cái tên Rupert Murdoch, là một ông trùm truyền thông toàn cầu người Úc-Mỹ.

(***) Cristiano Ronaldo dos Santos Aveiro (1985) là cầu thủ bóng đá người Bồ Đào Nha, hiện đang thi đấu ở giải vô địch Tây Ban Nha cho câu lạc bộ Real Madrid với vị trí tiền đạo và là đội trưởng của đội tuyển bóng đá Bồ Đào Nha. Cầu thủ này thích chơi trần, được coi là thành viên của đội chơi trần đẹp nhất Euro 2008.

(****) Diệt Tuyệt Sư Thái là một nhân vật trong tiểu thuyết kiếm hiệp Ý Thiên Đồi Long Kí của nhà văn Kim Dung. .sup

(*) “Dục tốc tắc bất đạt” là một vế trong câu nói nổi tiếng của Khổng Tử trích trong “Tử lộ” của Luận ngữ: “Vô dục tốc, vô kiến tiểu lợi. Dục tốc tắc bất đạt, kiến tiểu lợi tắc đại sự bất thành”. Nghĩa là: Chớ muốn mau, chớ thấy lợi nhỏ. Muốn mau thì không đạt, thấy lợi nhỏ thì việc lớn không thành. Ý này được đúc kết trong câu thành ngữ “Dục tốc bất đạt”.

(*) Chu Khải Hoàn là một trong mười phụ nữ châu Á được tôn vinh trong lĩnh vực kinh doanh năm 2006.

1. Chỉ những nhà dòng dõi Nho học.

1. Vải nhuộm sáp là sản phẩm thủ công mỹ nghệ in nhuộm truyền thống của Trung Quốc.

1. Khu bảo tồn thiên nhiên nằm ở độ cao 4.000 mét so với mực nước biển, thuộc miền Bắc tỉnh Tứ Xuyên, Trung Quốc.

2. Audrey Hepburn (1929 - 1993): diễn viên điện ảnh huyền thoại thập niên 1950, 1960 của Anh. Qua các cuộc bầu chọn, bà thường được xem là một trong những phụ nữ đẹp nhất thế kỷ XX.

1. Trích trong bài thơ Gặp Lý Quy Niên tại Giang Nam của Đỗ Phủ. Trần Trọng San dịch.

1. Sakai Noriko, sinh năm 1971, nữ diễn viên, ca sĩ người Nhật nổi tiếng một thời.

1. Trích trong bài thơ Sương thiên hiểu giác của Phạm Thành Đại - thi nhân đời Nam Tống.

1. Một nhân vật trong huyền sử Trung Quốc. Tương truyền là một mỹ nhân nổi tiếng và là một trong những nguyên nhân chính gây nên sự sụp đổ của nhà Thương trong lịch sử Trung Quốc.

Con gái lớn, con vợ cả.

Con gái thứ, con vợ lẽ.

Thầy mo, thầy phù thủy.

Lầu hái sao.

Nơi cao không chịu nổi giá lạnh. Con người một khi đã lên tới những vị trí quá cao sẽ phải chịu nổi cô độc hơn hẳn người thường.

Bỉ ối

Nguyên văn: “Sơn hữu mộc hề mộc hữu chi, tâm duyệt quân hề quân bất tri” - Trích Việt nhân ca, bài ca dao lưu truyền ở nước Sở thời Xuân Thu.

Nguyên văn: “Kiêm hà thương thương, bạch lộ vi sương, sở vị y nhân, tại thủy nhất phương”, dịch nghĩa: “Rừng lau bạt ngàn, sương giáng trắng tinh. Người đẹp kia đó, bên bờ sông kia” - trích bài “Kiêm gia” trong Kinh Thi.

Trong tiếng Trung, “càn rờ” và “xòe bốn ngón tay” có cách phát âm giống nhau.

Nguyên văn: “Thiên trường địa cửu hữu thì tận, dĩ hận miên miên thử tuyệt kỳ”, hai câu cuối trong bài Trường hận ca của Bạch Cư Dị – nhà thơ đời Đường.

Lấy ý từ câu thơ “Lê hoa nhất chi xuân đái vũ” - cảnh hoa lê lấm tấm vài hạt mưa xuân, một câu thơ trong Trường hận ca của Bạch Cư Dị đời Đường, miêu tả vẻ đẹp của mỹ nhân khi khóc.

Triêu Dương: Ánh mặt trời buổi sớm. Ngoài ra chữ Triêu trong hiệu Triêu Dương có cùng âm đọc và chữ viết với chữ Triều trong họ của Triều Triệt. Trong tiếng Trung, từ “Hồ Lộ” - tên nhân vật và “hồ lô” - một thứ đồ vật có âm đọc giống nhau, khó phân biệt nên Diệp Khuynh Thành đầu óc đơn giản đã hiểu nhầm.

Từ “thụ” và từ “thú” có âm đọc giống nhau nên Diệp Khuynh Thành nghe nhầm.

Hay còn gọi là đèn chong, loại đèn được thắp sáng liên tục, thường dùng cho việc thờ cúng.

Tinh linh của cây đèn

Vui đùa giải trí để trút bỏ phiền muộn.

Chơi chữ, “tiêu khiển” và “Tiểu Thiển” đồng âm, “Cục thịch” hiểu nhầm.

Ý chỉ “nhục kế” hay “đỉnh kế” hoặc “Ushnisha” - búi tóc xoắn trên đỉnh đầu của Đức Phật Thích Ca.

Thuật “tâm ý tương thông”. Sau khi Tiểu Thiên uống máu Thương Hạo, hai người có thể liên hệ với nhau bằng ý nghĩ.

Lấy ý từ hai câu thơ trong bài Sử chí tái thượng của Vương Duy – người được mệnh danh là Phật Thi đời Đường. Câu thơ đại ý: Tại phong hỏa đài đốt một cột khói, bốc thẳng lên trời cao trên sa mạc rộng lớn. Con sông Hoàng Hà uốn khúc quanh co, càng làm nổi bật ánh chiều tà đỏ như máu. Trong tiếng Trung, từ “Tiểu Tiểu” – tên người, và “tiểu tiểu” tức là “cười lên” có âm đọc giống nhau, ban đầu Thiên Thiên hiểu nhầm.

Lấy ý từ trong Kinh Thi, Bân Phong. Tháng Năm, Đại hỏa (tinh) (sao Antares) mọc ở giữa trời vào lúc hoàng hôn, sau đó hạ dần xuống hướng Tây trong suốt tháng Sáu, cũng là tương ứng với thời điểm thời tiết đã dần bớt đi cái nóng của mùa hạ, bắt đầu bước vào mùa thu mát mẻ. Kinh Thi viết: “Thất nguyệt lưu hỏa” ý nói: sang tháng Bảy (thất nguyệt) trời mát dần, sao Đại hỏa xuống thấp, trời đất vào thu thôi.

Trong tiếng Trung “Chiêu Sài” (tên nam chính) và “Chiêu Tài” có âm đọc giống nhau nên cô bé này nghe nhầm.

Thuật ngữ Phật giáo, ý chỉ người lúc nào cũng từ bi đối đãi với tất cả chúng sinh.

Sau cơn mưa trời lại sáng.

Sống.

(1) Henry Ford - Nhà sáng lập hãng ô tô Ford, Thomas Edison - Nhà phát minh vĩ đại của thế kỷ XX, Andrew Carnegie - “vua” ngành công nghiệp thép Mỹ, Wilbur và Orville Wright - hai ông tổ của ngành hàng không.

(2) Cuộc Đại khủng hoảng kinh tế thế giới 1929 - 1933.

(3) Mahatma Ganhdi (1869-1948): Còn được người dân Ấn gọi là Thánh Gandhi, người chủ trương giành độc lập từ tay Anh quốc bằng con đường bất bạo động.

(4) Albert Schweitzer (1875-1965): nhạc sĩ, triết gia, lý thuyết gia, nhà hóa học người Đức được giải Nobel Hòa Bình 1952 với công trình triết học 'Reverence for Life', tạm dịch 'Sự kính trọng cuộc sống'.

- (5) inch: đơn vị đo chiều dài thông dụng ở Anh, Mỹ, 1 inch = 2,54 cm.
- (6) F. W. Woolworth (1852-1919): Cha đẻ của ngành bán lẻ thông qua hệ thống chuỗi cửa hiệu giá rẻ. Nhà sáng lập tập đoàn bán lẻ Woolworth trị giá 65 triệu đô la với hơn 1.000 cửa hiệu vào năm 1919.
- (7) Trong tiếng Anh: 'a can do attitude' có thể ví với câu 'nothing is impossible', tạm dịch 'không có gì là không thể'.
- (9) Boomerang: một loại vũ khí của thổ dân Úc, có hình bán nguyệt, khi được ném đi sẽ bay theo hình vòng cung và quay trở lại vị trí của người ném.
- (10) O. Henry: Bút danh của tác giả người Mỹ chuyên viết chuyện ngắn William Sydney Porter (1862-1910).
- (11) Jack London (1876-1916): Nhà thám hiểm, thủy thủ, tiểu thuyết gia lừng danh thế giới người Mỹ, nổi tiếng với tác phẩm Tiếng gọi nơi hoang dã (The Call of the Wild - 1903), Tình yêu Cuộc sống (Love of Life - 1905),...
- (12) Charles Dickens (1812 - 1870): Tiểu thuyết gia người Mỹ lừng danh thế giới với các tác phẩm David Copperfield (1849-1850), Little Dorrit (1857), A Tale of Two Cities (1859), Great Expectation (1861),...
- (13) Harry Truman (1884 - 1972): Tổng thống thứ 33 của Hoa Kỳ qua hai nhiệm kỳ (1945-1949; 1949-1953).
- (14) Những nhà tư tưởng, triết gia lớn của thế giới.
- (8) Civil War: Cuộc Nội chiến Mỹ 1861 - 1865.
- (1) Kiểu lều truyền thống của người Mông Cổ.
- (*) “Phân vượn” đồng âm với “duyên phận”.
- (1) Trong tiếng Trung phiên âm của chữ “tình” là “qíng” và “cầm” là “qīn” đọc gần giống nhau.
- (2) Chữ “cầm” có chữ “kim” bên trên, chữ “y” bên dưới.
- (3) Niệm Cầm có nghĩa là nhớ đến, hoài niệm cái chẵn.
- (4) Bản dịch của Trác Văn Quân@thivien.net.
- (5) Tương truyền nhà thơ pháp thời Đông Tấn Vương Hiến Chi có một ái thiếp tên gọi Đào Diệp. Mỗi khi nàng qua lại hai bờ Tần Hoài, Vương Hiến Chi đều rất lo lắng, thường ra tận bến phà tiễn nàng, còn làm bài thơ Đào

Diệp ca. Từ đó bến phà trở nên nổi tiếng, lâu dần được gọi là bến Đào Diệp.

(1) Khẩu hình của từ “khung ảnh” và “nhớ tôi” khá giống nhau.

(1) Chữ “nhất” và chữ “y” phát âm giống nhau.

Gia đình Farkle: là gia đình nhân vật chính trong một show truyền hình của Mỹ bao gồm những mẫu truyện hài ngắn có tên Rowan & Martin’s Laugh-In. Trong đó, ông bố và bà mẹ Farkle có mái tóc sẫm và thị giác rất tốt, nhưng thật đáng ngạc nhiên khi tất cả những đứa con lại đều có mái tóc màu đỏ và đeo kính cận, giống hệt “người bạn hàng xóm tốt bụng và đáng tin”. Điều này ám chỉ giữa bà vợ nhà Farkle và ông hàng xóm có gì đó hơn là tình bạn, nhưng lại không bao giờ có lời giải thích nào về chuyện này.

Chứng hưng trầm cảm: một bệnh có 2 biểu chứng xuất hiện cùng một lúc ở người bệnh: hưng cảm và trầm cảm. Người mắc bệnh này thần kinh rối loạn, lúc thì quá hưng phấn, vui đến phát cuồng, lúc thì quá ưu sầu, quá suy sụp.

Amaretto: Một loại rượu của Ý làm từ quả hạnh nhân.

Enchilada: Món ăn Mexico, bao gồm bánh mì ngô cuộn thịt gà, pho mát, đậu... phủ bên ngoài là sốt cà chua, ớt hoặc sô-cô-la rồi nướng lên.

Mel Gibson: Diễn viên kiêm đạo diễn, nhà biên kịch, nhà sản xuất phim nổi tiếng của Mỹ.

Hannibal Lecter: Nhân vật phản diện trong bộ phim kinh dị Sự im lặng của bầy cừu. Lecter là một bác sĩ, bị giam giữ trong bệnh viện tâm thần

Maryland vì tội ăn thịt người. Nhờ sự giúp đỡ của hã mà sinh viên tập sự FBI là Claire Starling đã bắt được tên sát nhân giết người hàng loạt Buffalo Bill và giải thoát cho con gái bà Nghị sĩ. Kết thúc phim, Lecter thoát khỏi bệnh viện tâm thần và trở thành mối nguy hiểm cho xã hội.

một trong những kỳ thi chuẩn hóa cho việc đăng ký vào một số trường Đại học ở Mỹ

Một loại thuốc mọc râu, tóc

Nhân vật trong thần thoại Hy Lạp, vị vua đầy bi kịch của Thebes, đã vô tình giết chết cha đẻ và kết hôn với mẹ

Nguyên văn “short-sheet a bed”: một cách trải ga giường nhằm bẫy người nằm bằng cách gấp đôi tấm khăn trải giường lại sao cho nhìn từ bề ngoài thì giường đã được soạn sửa xong, nhưng thực ra người nằm không thể duỗi thẳng chân.

Alex chơi chữ. Nguyên văn Nina dùng từ “Turgid”, từ này phát âm có âm điệu giống tiếng Nga

nhân vật chính trong cuốn truyện Những cuộc phiêu lưu của Peter Pan, một truyện nổi tiếng trong mảng truyện thiếu nhi của Mỹ. Peter Pan là một cậu bé không bao giờ muốn lớn lên, lúc nào cũng chỉ muốn mình vẫn còn là trẻ con để được chơi đùa thỏa thích và không phải lo nghĩ

thuật ngữ y khoa, là triệu chứng ban đầu cho thấy tim có vấn đề chất Liti, một loại kim loại. Theo khoa học, pha liti vào nguồn nước uống sẽ có tác dụng điều hòa chứng rối loạn tinh thần cho những người mắc bệnh trầm cảm.

Charity: có nghĩa là Từ thiện.

Đẳng cấp Hưởng đạo Đại bàng là cấp hiệu danh dự cao nhất dành cho các hưởng đạo sinh căn cứ vào các thành quả đạt được về nghệ thuật chỉ huy, nghĩa vụ công dân, phát triển những đức tính tinh thần và rèn luyện thể chất.

Paul Gauguin: là họa sĩ người Pháp, thuộc hàng đầu của trào lưu hậu ấn tượng. Ông là người rất thích phiêu lưu, mạo hiểm và yêu hội họa. Thời còn trẻ, khi còn ở trong hải quân, ông đã đi vòng quanh thế giới trong vòng 13 tháng. Về sau ông đã bỏ nhiều công việc quan trọng ở hải quân, ngân hàng, chứng khoán để cuối cùng có thể tập trung hoàn toàn vào hội họa. Chơi chữ, trong tiếng Anh “guy” có nghĩa là “gã”, chỉ người đàn ông trong cách nói không trang trọng.

Loại mũ học sinh nam hoặc sinh viên năm nhất đại học thường hay đội.

“Mày gầm gừ tao á?” là câu thoại của diễn viên nổi tiếng Robert De Niro trong phim kinh dị Tài xế Taxi (Taxi Driver).

Nguyên văn là “Terrible Twos”: Một giai đoạn phát triển của trẻ nhỏ thường xuất hiện quanh độ tuổi lên hai, có khi là sớm hơn, biểu hiện là trẻ không chịu nghe lời và quậy phá.

Jell-O: một thương hiệu đồ tráng miệng vị trái cây của Mỹ được làm từ bột gelatin (dạng rau câu)

Du Pont: một công ty hóa chất nổi tiếng ở Mỹ (ở đây ám chỉ bộ ngực đã được phẫu thuật thẩm mỹ).

Nguyên văn là “play the devil’s advocate”: xảy ra trong tranh luận, khi một người giả làm người phe địch tấn công bạn mình, để bạn mình nghiên cứu cách chống đỡ. Các luật sư luôn làm việc này hàng ngày để xây dựng hệ thống lý luận vững chắc cho mình.

Sigmund Freud: nguyên là một bác sĩ về thần kinh và tâm lý người Áo. Ông được công nhận là người đặt nền móng và phát triển nghiên cứu về lĩnh vực phân tâm học.

Carl Jung: một bác sĩ tâm thần, một nhà tâm lý học người Thụy Sĩ. Ông là nhà tâm lý học hiện đại đầu tiên cho rằng: tinh thần con người là nền tảng của mọi tôn giáo. Tư tưởng của ông gây ảnh hưởng lớn đến nhiều nhà tâm lý học và các phong trào tâm linh hiện đại.

Chơi chữ. Trong tiếng Anh, trẻ trung là “young”, phát âm giống như Jung. Lassie là một chú chó – nhân vật chính trong bộ phim Lassie Come Home (Lassie về nhà). Đây là con chó rất thông minh, đã làm rất nhiều việc giúp chủ của mình (trong đó có cậu bé Timmy) vượt qua nhiều hoàn cảnh khó khăn và nghèo khó.

Alcoholics Anonymous: một tổ chức quốc tế cung cấp các dịch vụ hỗ trợ những người muốn cai rượu bia.

1\ Tên một điệu waltz của nhà soạn nhạc nổi tiếng người Áo Johann Strauss II (1825 - 1899), dịch ra tiếng Anh là Tales from the Vienna Woods (BTV).

1\ Trang web bán hàng online của Trung Quốc (BTV).

2\ Trong tiếng Trung, Lý và Lễ đồng âm. Phi Lễ, Mạc Sâu có nghĩa là vô lễ, đừng buồn (ND).

3\ Sadako là nhân vật trong bộ phim kinh dị có tên là 'The ring' của Nhật (ND).

1\ Trong tiếng Trung, Tạ Ý có nghĩa là lòng biết ơn. Vì thế Tiêu Tinh nói để bày tỏ lòng biết ơn của mình cũng có nghĩa là bày tỏ 'tạ ý' của mình

(ND).

1\.. Kế thứ nhất trong ba mươi sáu kế binh pháp Tôn Tử, có nghĩa là dùng những lời nói dối và sự nguy trang để che giấu ý định thực sự của mình (BTV).

1\.. Hoá thân của Lý Vũ Xuân, ca sĩ nhạc Pop nổi tiếng Trung Quốc, từng giành ngôi quán quân trong cuộc thi tiếng hát Super Girls năm 2005 (ND). Chơi chữ, “công trư” phát âm gần như “công chúa”. Công trư nghĩa là lợn đực, mẫu trư là lợn nái.

Có ba điều bất hiếu, trong đó không có con nối dõi là nặng nhất.

Băng giao là da cá mập hay sa ngư ướp lạnh dẹt thành vải.

Thích Nan Thiên: đáng cứu tinh.

Tức tổng tư lệnh.

Cách xưng tôi khiêm nhường thời cổ đại.

Chữ “Dật” (逸) có mấy nghĩa, trong đó có: (1) chạy trốn, (2) phóng túng, (3) vượt hẳn bình thường, siêu phàm, (4) nhanh, lẹ.

Hay còn gọi là Aksai Chin, hiện là khu vực tranh chấp giữa Trung Quốc và Ấn Độ.

“Á” có nghĩa là “câm”.

Dùng khỏe ứng mệt; trong chiến đấu dùng thế thủ bồi dưỡng lực lượng chờ quân địch mệt mỏi, mới tiến đánh.

Nước chảy yếu giữa dòng cát.

Bóng đá Trung Quốc thời cổ đại.

Triệu Quát là con trai của Triệu Xa – một danh tướng thời Chiến quốc – thời trai trẻ từng đọc rất nhiều binh thư, là một người khá thông minh, thích nói về quân sự, người khác không nói lại được, cha y đôi khi cũng không tranh luận nổi với y. Do đó, y tỏ ra kiêu ngạo, tự cho mình là giỏi nhất thiên hạ. Vua Triệu cử Triệu Quát ra tiền tuyến nghênh địch, hậu quả 40 vạn quân Triệu chỉ trong chốc lát đã bị tiêu diệt hoàn toàn, bản thân Triệu Quát cũng tử trận thê thảm.

Hòa thị bích: viên ngọc bích của nhà họ Hòa, một viên ngọc nổi danh trong lịch sử Trung Quốc.

“Thiên trì” là “hồ trời”, nằm trên núi Trường Bạch.

Chức quan được lập từ thời nhà Tần, giữ đến đời Hán. Đây là cận thần hoàng đế, phụ trách quản lý xe, kiệu, y phục, đồ dùng của hoàng đế, thậm chí còn chịu trách nhiệm việc chuẩn bị đồ cho hoàng đế, nhưng cũng tham gia cả việc trong triều, vì chức quan ở cạnh quân vương, cho nên thường hay phải chuẩn bị là cố vấn ứng đối, địa vị vì thế dần được cân trọng. Tên một bộ sách của Mặc Địch, là người nước Lỗ, thời Chiến Quốc chủ trương thuyết kiêm ái.

Thuyết kiêm ái là học thuyết của Mặc Địch, chủ trương yêu mọi người như nhau, không phân biệt thân và sơ.

Tức hồ Lop Nor, một hồ nước nổi tiếng ở Tây Vực.

Tức anh hùng tranh thiên hạ.

Khâu Từ: tên nước cổ, ở Tây Vực, nay là huyện Khố Xa, Tân Cương, Trung Quốc.

Ý nói nghèo không còn gì để ăn phải đi hít gió mà sống.

Tức Lý Quảng tướng quân.

Tướng quốc nước Tần trong thời Chiến Quốc.

Giao kiếm: “giao” nghĩa là “cắt”; ở đây có nghĩa là dùng một sợi dây màu hồng buộc vào hai đầu ngón tay, tạo thành nút thắt hai bên, sợi dây có thể co vào giãn ra tùy ý. Sau đó đem sợi dây này kê sát lên má tân nương, hai tay khẽ động, như thế là đang “cắt” vào mặt của tân nương. Người ta nói là các cô nương chưa lấy chồng, trên mặt có một lớp lông tơ mỏng, thời khắc được long trọng gả cho nhà chồng chính là thời điểm lớp lông tơ này kết thúc sứ mạng của mình.

Yên chi là từ chỉ chính cung của thiên vu Hung Nô.

Gái sang, trai cũng đua sang với, gái cùng trai thỏa mãn vui đùa, đem hoa thược dược tặng cho nhau.

Một vạn chín nghìn chín trăm chín mươi chín.

Hãn huyết bảo mã có nguồn gốc từ Turkmenistan, dai sức và có mồ hôi đỏ như máu.

Một loại hương liệu của vùng Trung Á, Đông Ấn, không giống thì là như ở Việt Nam.

Trong tiếng Trung, chữ Cẩn và Kim cùng đọc là jin.

Người xưa coi cây thù du là vật thờ cúng, trang sức, trừ tà. Trong sách Tây Kinh tạp ký của Cát Hồng thời Tấn có ghi, sủng phi của Hán Cao Tổ Lưu Bang là Thích phu nhân, mỗi năm đến ngày mừng chín tháng Chín, đầu cài cành thù du, uống rượu hoa cúc, ăn bánh ngọt, ra ngoài hoan yến.

Hán Văn Đế: hoàng đế thứ năm của nhà Tây Hán, trị vì từ năm 202-157 trước Công nguyên.

Hán Cảnh Đế: hoàng đế thứ sáu của nhà Tây Hán, kế nhiệm Hán Văn Đế, trị vì từ năm 157-141 trước Công nguyên.

Đất phong, lãnh địa ăn lộc được vua ban.

Câu nói của Trần Thăng, một thủ lĩnh khởi nghĩa nông dân thời Tần.

“Nghiên” nghĩa là “diễm lệ, xinh đẹp”

Đạo đức từ lễ nghĩa mà ra, lấy mũ áo làm gốc.

Ý nói nếu đốt đèn nổ càng to thì sẽ có chuyện vui đến

“Đào” có nghĩa là “tinh nghịch”

“Khiêm” có nghĩa là “khiêm nhường”

Hàm ý trắng đẹp lại thông minh, lạnh lợi

Loại đàn thời xưa, ít nhất có năm dây, nhiều nhất có hai mươi lăm dây.

Tên một nước cõi Tây nhà Hán, vốn tên là Lô Lan, nay thuộc tỉnh Cam Túc

Tục gọi là Tiểu Phương Bàn, nằm khoảng 90km về phía Tây Bắc của thành phố Đôn Hoàng, tỉnh Cam Túc là một trong những cửa ải quan trọng nối liền con đường tơ lụa với địa phận Trung Quốc được thiết lập hai lần vào đời Hán và Đường.

Chức quan to nhà Chu thời xưa: Thiếu sự, Thiếu phó, Thiếu bảo, Trung tề, Tư Đồ Tông bá, Tư mã, Tư khấu, Tư không.

Ba chức quan lớn nhất triều đình thời cổ Trung Hoa, gồm Thái sự, Thái phó, Thái bảo.

Ý đoạn này là phàm trước khi khai chiến, đoán được thắng là do tính toán đầy đủ. Trước khi khai chiến đoán không thắng là do tính toán không chu đáo. Tính nhiều hơn tính ít, hướng hồ không tính gì. Quan sát đủ các mặt đó, ai thắng ai bại có thể đoán trước được.

Triệu Quát là con trai của Triệu Xa – một danh tướng thời Chiến quốc – thời trai trẻ từng đọc rất nhiều binh thư, là một người khá thông minh, thích nói về quân sự, người khác không nói lại được, cha y đôi khi cũng không tranh luận nổi với y. Do đó, y tỏ ra kiêu ngạo, tự cho mình là giỏi nhất thiên hạ. Vua Triệu cử Triệu Quát ra tiền tuyến nghênh địch, hậu quả 40 vạn quân Triệu chỉ trong chốc lát đã bị tiêu diệt hoàn toàn, bản thân Triệu Quát cũng tử trận thê thảm.

Hòa thị bích: viên ngọc bích của nhà họ Hòa, một viên ngọc nổi danh trong lịch sử Trung Quốc.

“Thiên trì” là “hồ trời”, nằm trên núi Trường Bạch.

Chức quan được lập từ thời nhà Tần, giữ đến đời Hán. Đây là cận thần hoàng đế, phụ trách quản lý xe, kiệu, y phục, đồ dùng của hoàng đế, thậm chí còn chịu trách nhiệm việc chuẩn bị bữa cho hoàng đế, nhưng cũng tham gia cả việc trong triều, vì chức quan ở cạnh quân vương, cho nên thường hay phải chuẩn bị là cố vấn ứng đối, địa vị vì thế dần được cân trọng.

Tên một bộ sách của Mặc Địch, là người nước Lỗ, thời Chiến Quốc chủ trương thuyết kiêm ái.

Thuyết kiêm ái là học thuyết của Mặc Địch, chủ trương yêu mọi người như nhau, không phân biệt thân và sơ.

Tức hồ Lop Nor, một hồ nước nổi tiếng ở Tây Vực.

Tức anh hùng tranh thiên hạ.

Khâu Từ: tên nước cổ, ở Tây Vực, nay là huyện Khố Xa, Tân Cương, Trung Quốc.

Ý nói nghèo không còn gì để ăn phải đi hít gió mà sống.

Tức Lý Quảng tướng quân.

Tướng quốc nước Tần trong thời Chiến Quốc.

Giao kiếm: “giao” nghĩa là “cắt”; ở đây có nghĩa là dùng một sợi dây màu hồng buộc vào hai đầu ngón tay, tạo thành nút thắt hai bên, sợi dây có thể co vào giãn ra tùy ý. Sau đó đem sợi dây này kề sát lên má tân nương, hai tay khẽ động, như thế là đang “cắt” vào mặt của tân nương. Người ta nói là các cô nương chưa lấy chồng, trên mặt có một lớp lông tơ mỏng, thời khắc

được long trọng gả cho nhà chồng chính là thời điểm lớp lông tơ này kết thúc sứ mạng của mình.

Yên chi là từ chỉ chính cung của thiên vu Hung Nô.

Gái sang, trai cũng đua sang với, gái cùng trai thỏa mãn vui đùa, đem hoa thược dược tặng cho nhau.

Một vạn chín nghìn chín trăm chín mươi chín.

Hãn huyết bảo mã có nguồn gốc từ Turkmenistan, dai sức và có mồ hôi đỏ như máu.

Một loại hương liệu của vùng Trung Á, Đông Ấn, không giống thì là như ở Việt Nam.

Trong tiếng Trung, chữ Cẩn và Kim cùng đọc là jin.

Người xưa coi cây thù du là vật thờ cúng, trang sức, trừ tà. Trong sách Tây Kinh tạp ký của Cát Hồng thời Tấn có ghi, sủng phi của Hán Cao Tổ Lưu Bang là Thích phu nhân, mỗi năm đến ngày mừng chín tháng Chín, đầu cài cành thù du, uống rượu hoa cúc, ăn bánh ngọt, ra ngoài hoan yến.

Hán Văn Đế: hoàng đế thứ năm của nhà Tây Hán, trị vì từ năm 202-157 trước Công nguyên.

Hán Cảnh Đế: hoàng đế thứ sáu của nhà Tây Hán, kế nhiệm Hán Văn Đế, trị vì từ năm 157-141 trước Công nguyên.

Đất phong, lãnh địa ăn lộc được vua ban.

Câu nói của Trần Thắng, một thủ lĩnh khởi nghĩa nông dân thời Tần.

“Nghiên” nghĩa là “diễm lệ, xinh đẹp”

Đạo đức từ lễ nghĩa mà ra, lấy mũ áo làm gốc.

Ý nói nếu đốt đèn nổ càng to thì sẽ có chuyện vui đến

“Đào” có nghĩa là “tinh nghịch”

“Khiêm” có nghĩa là “khiêm nhường”

Hàm ý trắng đẹp lại thông minh, lanh lợi

Loại đàn thời xưa, ít nhất có năm dây, nhiều nhất có hai mươi lăm dây.

Tên một nước cõi Tây nhà Hán, vốn tên là Lâu Lan, nay thuộc tỉnh Cam Túc

Tục gọi là Tiểu Phương Bàn, nằm khoảng 90km về phía Tây Bắc của thành phố Đôn Hoàng, tỉnh Cam Túc là một trong những cửa ải quan trọng nổi

liền con đường tơ lụa với địa phận Trung Quốc được thiết lập hai lần vào đời Hán và Đường.

Chức quan to nhà Chu thời xưa: Thiếu sự, Thiếu phó, Thiếu bảo, Trung tề, Tư Đồ Tông bá, Tư mã, Tư khấu, Tư không.

Ba chức quan lớn nhất triều đình thời cổ Trung Hoa, gồm Thái sự, Thái phó, Thái bảo.

Ý đoạn này là phạm trước khi khai chiến, đoán được thắng là do tính toán đầy đủ. Trước khi khai chiến đoán không thắng là do tính toán không chu đáo. Tính nhiều hơn tính ít, hưởng hồ không tính gì. Quan sát đủ các mặt đó, ai thắng ai bại có thể đoán trước được.

Chơi chữ, “công trừ” phát âm gần như “công chúa”. Công trừ nghĩa là lợn đực, mẫu trừ là lợn cái.

Có ba điều bất hiếu, trong đó không có con nối dõi là nặng nhất.

Băng giao là da cá mập hay sa ngư ướp lạnh dẹt thành vải.

Thích Nan Thiên: đáng cứu tinh.

Tức tổng tư lệnh.

Cách xưng tôi khiêm nhường thời cổ đại.

Chữ “Dật” (逸) có mấy nghĩa, trong đó có: (1) chạy trốn, (2) phóng túng, (3) vượt hẳn bình thường, siêu phàm, (4) nhanh, lẹ.

Hay còn gọi là Aksai Chin, hiện là khu vực tranh chấp giữa Trung Quốc và Ấn Độ.

“Á” có nghĩa là “câm”.

Dùng khỏe ứng mệt; trong chiến đấu dùng thế thủ bồi dưỡng lực lượng chờ quân địch mệt mỏi, mới tiến đánh.

Nước chảy yếu giữa dòng cát.

Bóng đá Trung Quốc thời cổ đại.

HR: Human resources - Hành chính nhân sự

Ngưu âm: là một người không có khái niệm về âm thực. Từ này thường dùng để mang ra ví với những những người không biết cách thưởng thức đồ ăn.

1. Từ tiếng Pháp, nghĩa là bảo tàng.
2. Quốc ca của Cộng hòa Pháp.

3. Từ tiếng Pháp, nghĩa là pho mát.
4. Tàu điện ngầm.
5. Bánh sừng bò.
6. Một loại cà phê có nguồn gốc ở Ý.

(1) AA là ai trả phần người ấy.

Saori là nhân vật trong Pokemon.

Turnip Head bé nhỏ là nhân vật trong bộ phim Howl's Moving Castle, một bù nhìn ăn mặc rách rưới trên đầu là một cây cải.

Dùng để ví von người có tài hành tung bí ẩn, không lộ chân tướng.

QQ là chương trình chat của Trung Quốc, tương tự như zing của Việt Nam.

'Chi, hồ, giả, dã' là: trợ từ thường dùng trong cổ văn.

CET (Colleague English Test) là một kỳ thi tiếng Anh của Trung Quốc.

Manugham Tên đầy đủ: William Somerset Maugham : tiểu thuyết gia, kịch gia nổi tiếng của nước Anh.

Rượu xái là loại rượu khoảng 60-70% cồn.

Kinh: Bắc Kinh.

Plato là tình yêu thuần khiết, theo đuổi giao hòa về linh hồn, bài xích nhục dục.

Bình thư: một hình thức văn nghệ dân gian của Trung Quốc, khi kể chuyện câu chuyện dài dùng khăn, quạt làm đạo cụ.

Bệnh đi như rút tơ: xuất phát từ câu: Bệnh đến như núi lở, bệnh đi như rút tơ thể hiện bệnh đến nhanh, nhưng lâu khỏi.

Triêu Triêu Mộ Mộ: Có nghĩa là sớm sớm tối tối, sớm sớm tối tối.

1. Nữ sắc: cô nàng mê trai đẹp.
2. Trong tiếng Trung, hai từ “lạc” và “lỏa” phát âm giống nhau.
3. Vũ hóa phi tiên: lột xác thành tiên.
4. Coser: viết tắt của Cosplay-er, chỉ những người trong hội nhóm co-splay, hóa trang thành các nhân vật truyện tranh hoặc phim hoạt hình của Nhật Bản.
5. Chu dịch: sách dành cho phong thủy, xem quẻ, nó được coi là một phép biện chứng duy vật khá hoàn chỉnh, có logic và không phải mang phạm trù bói toán, mê tín dị đoan.

6. Baidu đại thúc: Baidu là trang tìm kiếm thông tin phổ biến nhất tại Trung Quốc, dân mạng thường gọi với cái tên Baidu đại thúc.
7. Địa Phược Linh: tinh linh dưới lòng đất.
8. Vở kịch Đậ Nga oan của Quan Hán Khanh kể về cảnh ngộ bi thảm của cô gái Đậ Nga, trong đó có chi tiết tuyết rơi giữa tháng Sáu, đến ông trời cũng thấu hiểu nỗi oan ức, khổ hạnh của Đậ Nga.
9. Chỉ sự tao nhã, phóng khoáng.
10. Cờ áo ngực.
11. Hội đạp thanh: hội trong Tết Thanh minh. Trước đây, nam nữ thanh niên nhân dịp này để du xuân nên mới có tên gọi hội Đạp thanh (tức là giẫm lên cỏ).
12. Ma sủng: quái vật thành tinh, nuôi làm sủng vật.
13. Java: một ngôn ngữ lập trình, rất nhiều ứng dụng công nghệ thông tin được viết bằng ngôn ngữ Java, trong đó có game. Ở đây, ý Lục Vi muốn nói mình đang rơi vào vương quốc game Java.
14. Câu này có nghĩa là: cái xấu luôn lấn át cái tốt nhưng cái tốt luôn vững vàng để chống lại. Thiện luôn luôn thắng tà.
15. Ý nói con người sống trên đời nhiều khi phải làm những chuyện trái với mong muốn của bản thân.
16. Phong trào Ngũ Tứ: phong trào đấu tranh rộng lớn của sinh viên, học sinh, công nhân, thị dân, tầng lớp trí thức Trung Quốc, vì nổ ra đúng vào ngày 4/5/1919 nên được gọi là phong trào Ngũ Tứ.
17. Một chương trình kể chuyện ma quỷ, liêu trai của Đài truyền hình tỉnh Tứ Xuyên.
18. Tên nhân vật trong bộ truyện tranh nổi tiếng của Nhật Bản - Thám tử lừng danh Conan.
19. Đây là một cách biểu thị trạng thái phổ biến trên mạng của giới trẻ, diễn đạt một trạng thái nào đó đang diễn ra.
20. Mặt đối mặt.
21. Phiên bản Q: hình vẽ Chibi đáng yêu.
22. Ngôn ngữ trên mạng được giới trẻ ưa dùng, bắt nguồn từ một icon của cư dân mạng Nhật Bản, ban đầu là ORZ, sau biến thể thành OTZ. Do

một bộ phận giới trẻ Đài Loan tỏ ra “sùng bái” văn hóa trẻ Nhật Bản nên ít nhiều họ cũng bị ảnh hưởng. OTZ có nghĩa là: “Trời ơi, tại sao lại như vậy?”

23. Một kênh truyền hình của tỉnh Hồ Nam, Trung Quốc.

24. 专 và 砖 đồng âm “zhuān” nhưng khác nghĩa, một là “chuyên môn, chuyên ngành”, một là “gạch, thứ có dạng viên gạch”.

25. Trong thần thoại Hy Lạp, sự tích về chiếc hộp Pandora kỳ bí đã để lại cho nhân gian những điều thú vị và hấp dẫn. Theo truyền thuyết, đó là một chiếc hộp mà các vị thần trên đỉnh núi Olympus đã tặng cho nàng Pandora - người phụ nữ đầu tiên đến thế giới loài người. Nàng Pandora đã được các vị thần dặn kỹ rằng không được mở chiếc hộp đó ra. Nhưng với sự tò mò của mình, Pandora đã mở chiếc hộp ra và tất cả những gì trong chiếc hộp kỳ bí đó đã khiến cho tất cả những điều bất hạnh tràn ngập khắp thế gian: thiên tai, bệnh tật, chiến tranh... Và chiếc hộp chỉ còn sót lại một chút “hy vọng” mang tên Pandora cho loài người để họ có thể tiếp tục sống.

26. Khu vực trên bề mặt trái đất mang đặc trưng riêng, có khối không khí mang nhiệt độ và độ ẩm trung bình.

27. Có nghĩa là “một cây hoa lê, một ánh trăng”.

28. Một điểm kinh doanh suối nước nóng.

29. Một bộ phim điện ảnh thuộc thể loại hành động, viễn tưởng của Mỹ.

30. Chim hồng.

31. Nói tiếng bụng.

32. Totem: vật tổ trong tôn giáo nguyên thủy.

33. Trời tạo điều ác, có thể không theo. Tự tạo điều ác, không thể được sống.

34. Tạm dịch: Hội ngộ mưa rào lất phất rơi.\ Vui thay khi thấy hoa lại cười\ Trăng thanh gió mát là vô giá\ Cận thủy viễn sơn đều hữu tình.

35. Cuộc tình tay ba.

1. Phim truyền hình lúc tám giờ tối: Vốn dĩ để chỉ chung loại phim thần tượng hoặc phim tình yêu đau khổ (BTV).

2. Cổ lên, những chàng trai tốt, một chương trình của đài truyền hình vệ tinh Đông Phương, là một cuộc thi lựa chọn thanh niên trong toàn quốc

(BTV).

3. Huỳnh Hiểu Minh, Trần Khôn, Lương Triều Vỹ: là ba diễn viên nam nổi tiếng của Trung Quốc.

4. Cà phê Blue Mountain: Một loại cà phê nổi tiếng được sản xuất ở Blue Mountain (Jamaica) (BTV).

5. Quỳnh Dao: Một tiểu thuyết gia nổi tiếng của Trung Quốc, chuyên viết những tác phẩm tình yêu bi lụy, sướt mướt (BTV).

6. Phạm Liễu Nguyên và Bạch Lưu Tô là nhân vật chính trong tiểu thuyết Tình yêu khuynh thành của Trương Ái Linh (BTV).

7. Ngõ hẹp gặp nhau: Thường để chỉ kẻ thù hoặc oan gia khi gặp nhau (BTV).

8. Trương Ái Linh: Một nhà văn hiện đại nổi tiếng của Trung Quốc (BTV).

9. Ánh sao đỏ rực sáng: Một bộ phim được quay năm 1974; nói về một cậu bé Phan Đông Tử mười tuổi, một lòng muốn tham gia vào Hồng quân (BTV).

10. Thím Tường Lâm: Một nhân vật trong tác phẩm Lễ cầu phúc của Lỗ Tấn (BTV).

1. Khánh Hỷ kỷ sự: Một tiểu thuyết võ hiệp của Trung Quốc nằm trong Top mười lăm tiểu thuyết hạng hay nhất, Top năm tiểu thuyết võ hiệp mạng hay nhất (BTV).

2. Lần đầu gặp mặt mà giống như là bạn cũ (BTV).

3. Nguyên là một câu trong bài từ Thước Kiều Tiên, “Nhụ tình tự thủy, Giai kỳ như mộng” (Tình mềm tựa nước, Hẹn đẹp như mơ). Ý nói những khoảng thời gian tươi đẹp chỉ có trong giấc mơ mà thôi. Đây cũng là ý tưởng của tác giả khi đặt tên cho tác phẩm này. Trong đó tên Giai Kỳ trùng với cụm từ “thời khắc tươi đẹp” (BTV).

4. Từ “mộng” và chữ “mạnh” trong tiếng Trung Quốc phát âm giống nhau (BTV).

5. Khang sư phụ: Một nhãn hiệu mì ăn liền nổi tiếng của Trung Quốc (BTV).

6. Tây Đường: Một trong sáu thị trấn cổ lớn nhất Giang Nam, thuộc huyện Gia Thiên, tỉnh Chiết Giang (BTV).

7. Từ Tích Lân (1873 - 1907): Người Thiệu Hưng, Chiết Giang, một nhân vật nổi tiếng có đóng góp quan trọng trong công cuộc xây dựng nền giáo dục Trung Quốc (BTV).
8. Mikimoto: Một nhãn hiệu đá quý nổi tiếng của Nhật Bản, được thành lập vào năm 1893 (BTV).
9. “Lầu son rượu thịt thối, ngoài đường người chết lạnh”: Một câu nói trong một tiểu thuyết của Lỗ Tấn, phê phán sâu sắc sự tương phản giữa giàu và nghèo, cảnh giàu sang phú quý và nghèo đói (BTV).
10. Maybach: Một dòng xe nổi tiếng của Đức (BTV).
11. Tứ hợp viện: Là một hình thức cư trú của người Bắc Kinh, xây nhà trên cả bốn hướng, ở giữa là sân chung (BTV).
12. Thỏ khôn ba lỗ: Chỉ người thông minh thường có nhiều nơi ẩn nấp, nhiều người thoát (BTV).
13. Ngay gần mặt nước mà không biết vớt ánh trăng: Ý chỉ không biết nắm cơ hội, nắm bắt thời cơ (BTV).
14. Đài Điều Ngự: Là nhà khách chính phủ ở Bắc Kinh, một quần thể kiến trúc kết hợp giữa nhà khách chính phủ hiện đại và viên hoàng cung cổ đại (BTV).
15. Một câu thơ nổi tiếng của Mã Chí Viễn, câu thơ miêu tả cảnh nhưng thực chất là hoài niệm về những giờ phút tươi đẹp của đời người. Một cây cầu nhỏ, một dòng nước chảy và một mái nhà đã vẽ lên hơi ấm của gia đình và nỗi nhớ nhà (BTV).
16. Trần Dật Phi (1946 - 2005), người Chiết Giang. Ông chuyên về nghiên cứu và sáng tác tranh sơn dầu Trung Quốc, đạt được nhiều thành tựu, trở thành họa sĩ nổi tiếng cả trong và ngoài nước (BTV).
17. Hemès: Một nhãn hiệu thời trang nổi tiếng của Pháp (BTV).
18. Hiệu ứng cánh bướm (Butterfly effect) của nhà khí tượng học và chuyên gia về lý thuyết hỗn loạn Edward Norton Lorenz: là một cụm từ để mô tả khái niệm về độ nhạy cảm của hệ đối với điều kiện gốc (sensitivity on initial conditions). Vốn được sử dụng như một khái niệm đương đại, đặc biệt là trong các tác phẩm có đề cập tới quan hệ nhân quả hoặc nghịch lý thời gian. Tuy nhiên trong học thuyết “hiệu ứng cánh bướm” của Lorenz thì

“một con bướm vỗ cánh ở Brazil có thể gây nên cơn lốc ở Texas”. Có lẽ tác giả có chút nhầm lẫn về địa điểm (BTV).

1. JACK DANIELS: Một loại rượu nổi tiếng hàng đầu của Mỹ, ra đời từ năm 1866 (BTV).

2. Dao Solingen: Một loại dao nấu ăn của người Đức (BTV).

3. Hai câu thơ trong bài Mật sắc việt khí của Lục Quy Mông. Nghĩa là: Màu men của gốm trong như sương thu tháng chín, sắc xanh của ngàn ngọn núi cao cũng không bằng. Gốm Việt Diệu là loại gốm do các lò gốm ở vùng Thượng Ngự, Từ Diệu, Thiệu Hưng... của vùng Việt Châu chế tác, nổi tiếng (BTV).

4. Lục Quy Mông (?-881) một thi nhân đời Đường, tự Lỗ Vọng, người huyện Ngô, Tô Châu (BTV).

5. Cây ngọc trước gió: Cùm từ dùng để miêu tả những người có dáng đẹp đẽ, khí chất phóng khoáng (BTV).

6. Dương Quá: Nhân vật chính trong tiểu thuyết kiếm hiệp Thần điêu hiệp lữ của nhà văn nổi tiếng Kim Dung, nổi tiếng chung tình, chờ đợi người yêu là Tiểu Long Nữ suốt mười sáu năm mà không thay lòng, đối lập với Tiến ca là một anh chàng lãng nhãng đa tình (BTV).

7. Hoa nhài bướm: Còn có tên gọi là hoa gừng, tên khoa học là *Hedychium coronarium*, có xuất xứ từ vùng nhiệt đới Á châu. Hoa có màu trắng, trông rất thanh cao và trang nhã (BTV).

8. Hoa hồng anh: Còn được gọi là hoa Ngụ Mỹ Nhân, hoa Lệ Xuân, hoa Tiên Nữ... Người ta so sánh nó với mỹ nhân Ngụ Cơ thời cổ, nụ hoa cúi đầu như thiếu nữ trầm tư. Mỗi độ hoa nở, trăm hoa đua sắc như tiên giáng trần (BTV).

9. Khi nhắn tin điện thoại bằng tiếng Trung, có nhiều cách để soạn tin, dùng pinyin (phiên âm) là một cách. Người ta sẽ bấm pinyin quốc t, và lựa chọn những ký tự phù hợp với ý muốn. Một pinyin có thể viết thành nhiều chữ, Giai Kỳ phải chọn chữ là vì thế (BTV).

10. Rau tể thái: Một loại rau gần như rau má, có tác dụng giải nhiệt (BTV).

1. Tam đạo lục động: Trong băng đảng xã hội đen, khi làm một việc không thể tha thứ được, cầu xin sự tha tội từ đối phương, sẽ phải tự mình dùng

dao chém vào cơ thể ba nhất, từ đó gọi là “Tam đạo lục đông”. Đó là một hình thực tự trừng phạt (BTV).

2. Anna Karenina (tiếng Nga: Анна Каренина): Nhân vật chính trong cuốn tiểu thuyết cùng tên của nhà văn nga Lev Nikolayevich Tolstoy (BTV).

3. Kiêu hãnh và định kiến là tác phẩm nổi tiếng nhất của nhà văn Anh – Jane Austen (BTV).

4. Bộ phim hài Sư tử Hà Đông do diễn viên, ca sĩ Trương Bá Chi thủ vai chính (BTV).

5. Cô nàng ngỗ ngáo là một bộ phim rất nổi tiếng của Hàn Quốc, ở Trung Quốc cũng có phiên bản Cô nàng ngỗ ngáo (BTV).

6. Giáp cốt văn là thể chữ sớm nhất trong lịch sử hình thành chữ Hán, nó là các ký tự được khắc trên xương thú và mai rùa, Nguyễn Chính Đông dùng để đặt tên cho con chó của mình (BTV).

7. Bá Vương biệt Cơ: Một bộ phim nói về Kinh kịch nổi tiếng của đạo diễn Trần Khải Ca (BTV).

8. Trần Khải Ca: Đạo diễn nổi tiếng của Trung Quốc với các tác phẩm Bá Vương biệt Cơ, Vô cực, Mai Lan Phương...(BTV).

9. Ca Ca: Một tên gọi khác của Trung Quốc Vĩnh, diễn viên chính trong phim Bá Vương biệt Cơ (BTV).

10. Dịch nghĩa: Hương của hoa mai từ khổ sở, nét mướt mà ra, ý nói với việc phải trải qua nhiều gian khổ mới có được thành công. Câu thơ được trích từ bài Cảnh thể hiền văn (BTV).

11. Giấy Tuyên Thành: Một loại giấy sản xuất ở Tuyên Thành – An Huy, chuyên dùng để viết chữ và vẽ, chất lượng giấy mềm mà dai, khó bị rách và mối mọt, thích hợp dùng để bảo tồn lâu dài (BTV).

12. Trà Mao Tiêm Đô Quân, một trong thập đại danh trà của Trung Quốc, là trà xanh, có xuất xứ ở thành phố Đô Quân, tỉnh Quý Châu. Tương truyền trà được chính Mao Trạch Đông đặt tên (BTV).

13. Tòa tháp thương mại ở Thượng Hải, cao 420,5 mét là tòa tháp cao thứ hai ở Thượng Hải, cao thứ ba ở Trung Quốc đại lục, cao thứ tám trên thế giới (BTV).

14. Tresor: Một dòng nước hoa thuộc nhãn hiệu nước hoa Lancome nổi tiếng của Pháp (BTV).
15. Trong tiếng Trung Quốc phát âm của từ “anh Hòa Bình” và từ “chim bồ câu hòa bình” giống nhau (BTV).
16. Bạch Sùng Hy (1893 - 1966): Là người ở huyện Lâm Quế - Quảng Tây, là thượng tướng quân đội Quốc dân đảng Trung Quốc, là nhà quân sự, còn được gọi là “Tiểu Gia Cát Lượng” (BTV).
17. Bạch Tiên Dũng: Con trai của Bạch Sùng Hy, nhà văn Đài Loan nổi tiếng (BTV).
18. Moet Chandon: Một nhãn hiệu rượu nổi tiếng của Pháp (BTV).
19. Tiffany: Nhãn hiệu đá quý kim cương nổi tiếng ở Mỹ, được thành lập từ năm 1837 (BTV).
20. Cây du: Một loại cây phổ biến ở khu vực ôn đới thuộc bắc bán cầu, được dùng chủ yếu để khai thác lấy gỗ, còn có tên là cây hồng du (BTV).
21. Bến Thượng Hải: Một bộ phim nổi tiếng của Hồng Kông sản xuất năm 1980, với hai nhân vật chính là Hứa Văn Cường và Phùng Trình Trình (BTV).

1. Đồng ngôn vô ký: Theo phong tục mê tín cũ năm mới dán thêm bốn chữ này ở phòng khách, ý chỉ trẻ con nói chuyện không cần kiêng kỵ, cho dù nói những lời không may mắn cũng không ảnh hưởng gì (BTV).

Tràn xả lũ là công trình không thể thiếu ở các hồ chứa nước, có nhiệm vụ xả nước thừa để khống chế mực nước cao nhất có thể giữ ở hồ theo thiết kế, đảm bảo an toàn cho đập.

Tích Thất cầm Mạnh Hoạch: Mạnh Hoạch là một tộc trưởng đứng đầu các dân tộc phía Nam Thục Hán. Khổng Minh đã đích thân dẫn quân đến bắt và tha Mạnh Hoạch tổng cộng bảy lần để thu phục nhân tâm các bộ tộc khác. Mạnh Hoạch sau đó thề trung thành với Thục Hán.

Richard III là vở kịch của thi hào người Anh William Shakespear, kể về việc Richard sát hại Henry VI và sau cái chết của Edward IV, Richard đã âm mưu sát hại sáu người kế thừa ngôi vua hợp pháp và xúi bạo loạn để đưa ông ta lên làm vua.

Debug: Thuật ngữ tin học chỉ việc loại bỏ các lỗi trong một chương trình.

Nguyên văn “Ngã bản tương tâm bỉ minh nguyệt, Nại hà minh nguyệt chiếu câu cừ”, là hai câu thơ trong vở tuồng Tỳ bà ký của tác giả Cao Minh – vở tuồng nổi tiếng nhất cuối thời Nguyên đầu thời Minh.

“Caro blue” trong tiếng Trung đồng âm với cụm từ “cách cách bất nhập”, nghĩa là không hợp nhau.

Lý Bạch (701-762): Nhà thơ nổi tiếng Trung Quốc, được tôn xưng là Thi tiên.

Mộc Qua nghĩa là đu đủ.

Tên một bước nhảy bắt nguồn từ dân vũ Israel, gồm ba nhịp bước và một nhịp nghỉ.

Ý nói cố ngủ thêm. Trung Quốc có câu thành ngữ “đi gặp Chu Công” nghĩa là đi ngủ.

Một câu thành ngữ của Trung Quốc, ý nói việc thành hay bại cũng do một người. Xuất phát từ điển tích Tiêu Hà vốn là thừa tướng nhà Hán, là người tiến cử Hàn Tín cho Lưu Bang (Hán Cao Tổ) nhưng cũng là người lập mưu để giết chết Hàn Tín.

Trường Sinh Thiên (Mongke Tengri trong tiếng Mông Cổ) là vị thần tối cao của người Mông Cổ.

Tức vũ điệu dân gian Iste Hendek của Thổ Nhĩ Kỳ.

Do từ “đồng ý” phía trên tác giả dùng từ Khăng (肯) nên nguyên văn câu này là: “Lâm Khăng (Lincoln) cũng là Khăng mà Khăng Đức Cơ (KFC) cũng là Khăng.” Là một dạng chơi chữ, không có ý nghĩa về mặt nội dung nên người dịch xin được dịch thoát ý để người đọc dễ hiểu hơn.

Từ Mai Quế và từ Hoa Hồng đồng âm với nhau, nên nếu gọi là Mai Quế, vẫn có thể hiểu thành Hoa Hồng.

Trong tiếng Hán, chữ “thệ” 誓 gồm ba chữ 打,折 và 言 ghép lại mà thành. 打折言 nghĩa là “lời nói đã giảm giá”.

Đập Đô Giang là công trình thủy lợi được xây dựng vào năm 256 trước Công Nguyên, thời nhà Tần, nằm ở Thành Đô, Tứ Xuyên. Lý Băng là vị quan lại nhà Tần phụ trách công trình này.

Nguyên văn “Thiên phủ chi quốc”, một tên gọi khác của Tứ Xuyên, Trung Quốc, ý nói nơi đất đai phì nhiêu, màu mỡ.

Vũ điệu cuối cùng.

Hai chữ “Nguyên Sam Tử” và “Viên Sơn Tử” đồng âm với nhau.

Chữ Mai trong từ Mai Quế đồng âm với chữ Một (nghĩa là không có), nên tác giả dùng chữ Hữu (trái nghĩa với Một) Quế để chơi chữ.

Nguyên văn: Diệp Một Miết. Chữ Quế trong từ Mai Quế đồng âm với chữ Quy là rùa, nên tác giả dùng từ Miết là con ba ba để chơi chữ.

Liệt Tử, tên thật là Liệt Ngũ Khấu, là nhà tư tưởng Trung Quốc thời cổ đại. Cuốn Liệt Tử là sách của ông và các đệ tử cũng như những người truyền học thuyết của ông soạn ra.

Ái Nhĩ Lan (phiên âm tiếng Trung của tên nước Ireland), nếu tách riêng từng chữ thì có thể hiểu là: Một bông hoa lan yêu thương bạn.

Nhại hai câu thơ cuối trong bài thơ “Kim lữ y” của nhà thơ Đỗ Thu Nương đời Đường: Hoa xinh phải bẻ liền tay, chớ để lâu ngày lại bẻ cành khô.

Tên tác phẩm đầu tay rất nổi tiếng của Thái Trí Hằng (bút danh Thái Đầu Gấu), được xem là tác phẩm mở màn cho trào lưu văn học mạng ở Đài Loan và Trung Quốc. Bài thơ trên nhại bài thơ trong truyện.

“Đồ gốc” trong tiếng Trung gọi là “bạch si”.

Cầu thủ ném bóng trong môn bóng chày.

Một Đài tệ vào khoảng 715VND (tại thời điểm năm 2013).

Trong tiếng Trung, từ Hoa hồng đêm và Diệp Mai Quế phát âm giống nhau. Một nhân vật trong kịch rối Đài Loan, gương mặt chia làm hai phần đen trắng.

Lý Kiến Thành và Lý Thế Dân là hai người con trai của Đường Cao Tổ - hoàng đế sáng lập nhà Đường. Trong cuộc đua tranh giành ngôi vị, Lý Thế Dân đã giết chết Lý Kiến Thành và một người em trai khác là Lý Nguyên Cát để được lên ngôi vua.

IC (Integrated circuit): Vi mạch, là mạch điện chứa các linh kiện bán dẫn và các linh kiện điện tử thụ động, được sử dụng trong lĩnh vực điện tử.

Ở đây tác giả sử dụng cách chơi chữ, nguyên văn câu nói phía trên là “không phải là gợi cảm, mà là ánh trăng bạc lay động giữa màn đêm”, tiếng Hán gọi tắt là “ngân đăng” (bạc: ngân, lay động: đăng), trong tiếng Trung từ “ngân đăng” đồng âm với từ “dâm đăng”. Người dịch xin được dịch

thoáng đi một chút để phù hợp với cách chơi chữ trong tiếng Việt cho người đọc dễ hiểu.

Theo truyền thuyết, vua Vũ là người sáng lập ra nhà Hạ trong lịch sử Trung Quốc cổ đại, nổi tiếng với việc trị thủy.

Nghĩa là: Không có người này.

Nguyên văn: “học tử”, là cách gọi người con gái học khóa trên, còn nhân vật nam được gọi là “học đệ”, là cách xưng hô dành cho người con trai học khóa dưới.

Ba họ Thi, Thạch và Sử đều phát âm là “shi”, chỉ khác về âm điệu.

Lâm Giác Dân (1887-1911), nhà hoạt động cách mạng Trung Quốc. Thư gửi vợ (Dữ thê thư) là tuyệt bút ông viết gửi cho vợ mình là Trần Ý Ánh trước khi tham gia cuộc khởi nghĩa Quảng Châu và hy sinh năm 1911.

Dịch nghĩa: Vợ hiền Ý Ánh, đọc thư như thấy người.

Từ Chí Hoành (志宏) trong tên nhân vật đồng âm với từ Trệ Hồng (滯洪) trong cụm từ Trệ hồng trì (Hồ chứa nước) .

Hiệp ước Mã Quan (còn gọi là Hiệp ước Simonoseki) được kí ngày 17.4.1895 giữa Nhật Bản (đại diện là Ito Hirobumi) và nhà Thanh của Trung Quốc (đại diện là Lý Hồng Chương), kết thúc chiến tranh Trung - Nhật lần thứ nhất.

Trịnh Sầu Dư: Nhà thơ Trung Quốc, sống và làm việc tại Đài Loan.

Mayim Mayim là điệu dân vũ Israel nổi tiếng. Trong tiếng Do Thái, mayim nghĩa là nước.

Nguyên văn “Thu phong, thu vũ, sầu sát nhân”, là một câu thơ của nhà thơ Đào Đàm Như thời Thanh, được nhà cách mạng Thu Cẩn (1875-1907) viết ra trước khi hy sinh.

Câu nói trong di ngôn của nhà lãnh đạo Tôn Trung Sơn.

Trận Trường Bản là trận chiến giữa Lưu Bị và Tào Tháo cuối thời Đông Hán. Trong trận chiến này, danh tướng Triệu Tử Long đã một mình tả xung hữu đột chống lại quân Tào, cứu được A Đẩu con trai Lưu Bị.

Sau khi Triệu Tử Long cứu được A Đẩu trở về, Lưu Bị đã ném đứa bé xuống đất rồi nói vì đứa bé này mà ta suýt mất một trung thần.

Từ Chí Ma (1896 – 1931), nhà thơ Trung Quốc nổi tiếng, vị chủ tướng của phong trào thơ tân cách luật. “Tạm biệt Cambridge” là một trong những bài thơ nổi tiếng của ông.

Tiếng Do Thái là Mayim - Vũ điệu nước.

Tên một bước nhảy có nguồn gốc Bohemian.

Số liệu các nước ngoài Trung Quốc đều dẫn theo số liệu của Nomura (2013)

Hành động đầu tiên nhằm cải cách hệ thống hành chính ngay sau khi lên cầm quyền tháng 3/2013, chính phủ của thủ tướng mới đã xóa bỏ Bộ Đường sắt và sáp nhập Bộ này vào một cơ quan khác, phản ánh tình trạng hoạt động vô cùng yếu kém của Bộ Đường sắt trong quá khứ.

Có một lượng trái phiếu được chính phủ thay mặt chính quyền địa phương để phát hành, nhưng số lượng không nhiều.

Số liệu nợ cùng thời gian của các bang của Mỹ là 16% GDP, của Brasil là 12% GDP, của Ấn Độ là 28% GDP

Xem báo cáo “Công tác chính phủ năm 2013”.

Mạng Tân Hoa: Đề cương quy hoạch năm năm lần thứ 12 về phát triển xã hội và kinh tế quốc dân của Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, ngày 6/3/2011.

Hồ Cẩm Đào: Báo cáo “Kiên trì đi theo con đường xây dựng Xã hội chủ nghĩa mang nét đặc sắc Trung Quốc phấn đấu xây dựng xã hội khá giả toàn diện” được đưa ra tại Đại hội đại biểu Đảng Cộng sản Trung Quốc lần thứ 18, Mạng Tân Hoa, ngày 19/11/2012.

Cố Tinh, Đô thị hóa sẽ biến Trung Quốc trở thành thủ lĩnh của thế giới, Mạng đô thị hóa, ngày 10/9/2010.

Mạng Tân Hoa: Sáu nhiệm vụ của kinh tế năm 2012 được nêu rõ trong hội nghị công tác kinh tế của Trung ương), ngày 16/12/2012.

Cục Thống kê Quốc gia: Tỷ lệ đô thị hóa năm 2011 đạt 51,27%, trang web của Cục Thống kê Quốc gia, ngày 17/8/2012.

Trương Kiệt Tân, Đoàn Lộc Phong: “Thảo luận về vấn đề lựa chọn con đường đô thị hóa của đất nước tôi”, kỳ 10 năm 2010.

Trương Kiệt Tân, Đoàn Lộc Phong: “Thảo luận về vấn đề lựa chọn con đường đô thị hóa của đất nước tôi”, kỳ 10 năm 2010.

Lý Hiếu Hải: “Tổng thuật nghiên cứu mô thức đô thị hóa Trung Quốc”, kỳ 10 năm 2010.

Trương Kiện Tân, Đoàn Lộc Phong: “Thảo luận về vấn đề lựa chọn con đường đô thị hóa của đất nước tôi”, đăng tại “Thời đại công nghiệp” - kỳ 10 năm 2010.

Trước đây, đô thị hóa của Trung Quốc tập trung vào phát triển các thành phố (city). Hiện nay, chiến lược này chú trọng đến việc xây dựng và phát triển đô thị hóa dựa theo các thị trấn (township).

Xem thêm http://www.chinadaily.com.cn/opinion/2012-02/20/content_14643432.htm.

Xem thêm <http://www.ftchinese.com/story/001049719?full=y>.

Số liệu đơn vị hành chính của Trung Quốc dẫn theo NBS năm 2012.

Xem thêm Fang Huilei, Zhang Man, Yu Jing and Zhang Yuzhe, “Scary View from China’s Financing Platforms”, *Caixin Magazine online*, 5/2/2010.

Số liệu nợ cùng thời gian của các bang của Mỹ là 16% GDP, của Brazil là 12% GDP, của Ấn Độ là 28% GDP.

Số liệu nợ cùng thời gian của các bang của Mỹ là 16% GDP, của Brazil là 12% GDP, của Ấn Độ là 28% GDP.

Đến đây, tỉ lệ đòn bẩy tài chính là 51,4% GDP.

Trong cuộc họp Bộ trưởng Tài chính các nước G20 họp vào tháng 7/2013, Bộ trưởng Tài chính Trung Quốc Lầu Kế Vĩ cho biết dự tính thâm hụt ngân sách của Trung Quốc năm 2013 sẽ tăng lên mức kỷ lục 2,1% GDP.

Số liệu PboC.

Hệ số cho biết 1 đơn vị diện tích đất xây được bao nhiêu đơn vị diện tích nhà ở.

Khi tính toán các khả năng này, chúng tôi giữ nguyên tỉ lệ sở hữu nhà ở 80% tại các đô thị Trung Quốc như số liệu năm 2011 (xem thêm Barth và cộng sự, 2012). Bởi lẽ, nếu nâng tỉ lệ sở hữu nhà lên 100% thì vào năm 2011, Trung Quốc đã thiếu hụt 4,14 tỉ m² nhà ở, con số này đương nhiên sẽ được tính vào phía cầu nhà ở nếu tiếp tục giả định đến 2030 tỉ lệ sở hữu nhà tại các đô thị Trung Quốc tiếp tục ở mức 100%.

Tính theo giá không đổi năm 2009.

Trong chương này, số liệu được chúng tôi sử dụng lấy từ báo cáo “Triển vọng dân số thế giới (bản năm 2012)” của Liên hợp quốc. Các số liệu không phải lấy từ báo cáo này sẽ được trích nguồn riêng biệt.

Công thức tính dân số tăng gấp đôi: $T = 70/\text{tỉ lệ tăng trưởng dân số}$. Giai đoạn 1950 - 1955, tỉ lệ tăng trưởng dân số của Trung Quốc là 1,99%; theo công thức này, để dân số tăng gấp đôi, Trung Quốc cần 35,2 năm.

Tại kì họp thứ 4 Đại hội Đại biểu Nhân dân Toàn quốc khóa I (7/1957), Mã Dần Sơ đã công bố bài viết nổi tiếng của mình mang tên “Lí thuyết dân số mới”. Nội dung chính của bài viết này cho rằng với số liệu tổng điều tra dân số năm 1953 (dân số Trung Quốc là 601,94 triệu người) và tỉ lệ tăng trưởng dân số đạt 2% thì 50 năm sau dân số Trung Quốc sẽ đạt mức 2,6 tỉ người. Từ đây, ông đề nghị chính phủ cần thi hành chính sách kiểm soát dân số chặt chẽ. Quan điểm này ngay khi đó và cả sau này đều dẫn đến những tranh luận trái chiều gay gắt.

Tổng tỷ suất sinh (TFR) là tổng cộng các tỷ suất sinh đặc trưng theo từng nhóm tuổi và là số con trung bình của một bà mẹ tính đến hết tuổi sinh đẻ. TFR phản ánh chính xác nhất mức sinh của dân số ở một địa phương, một khu vực, một nước, vì không bị ảnh hưởng bởi cơ cấu tuổi.

C. P. Blacker: Nhà dân số học người Anh.

Khái niệm “Tỉ lệ tăng trưởng dân số” (Population Growth Rate) được chúng tôi sử dụng ở đây không phải khái niệm “Tỉ lệ tăng dân số tự nhiên” (Rate of Natural Population Increase).

Năm 2012, số liệu của NBS cho thấy tỉ lệ sinh thô của Trung Quốc vẫn duy trì ở mức thấp 12,1‰.

Số liệu năm 2012 là số liệu NBS

“Giai đoạn dân số vàng” là giai đoạn có số người trong độ tuổi lao động lớn hơn số người không trong độ tuổi lao động tùy theo mức quy định về tuổi lao động của các quốc gia.

Tỉ lệ này càng tiến sát tới 1 có nghĩa là số người tham gia tìm việc hoặc sẵn sàng tham gia vào thị trường lao động càng thấp hơn so với nhu cầu tuyển dụng của đơn vị sử dụng lao động.

Trung Quốc đầu năm 2013 mới bắt đầu thực hiện những bước đi đầu tiên trong nỗ lực cải cách chế độ hộ khẩu – một rào cản của quá trình đô thị hóa đã tồn tại từ năm 1958.

Tỉ lệ này chưa xét đến yếu tố “tỉ lệ tham gia lao động của mỗi nhóm tuổi” – điều này sẽ được chúng tôi phân tích kĩ hơn ở chương 9.

Người sản xuất hữu hiệu được tính bằng cách lấy quyền số của hiệu suất sản xuất phân theo nhóm tuổi; người tiêu dùng hữu hiệu được tính bằng cách lấy quyền số của mức tiêu dùng theo nhóm tuổi.

Do chưa có số liệu năm 2012 nên chúng tôi chưa kiểm chứng được mức độ bao phủ của năm này.

Người sản xuất hữu hiệu được tính bằng cách lấy quyền số của hiệu suất sản xuất phân theo nhóm tuổi; người tiêu dùng hữu hiệu được tính bằng cách lấy quyền số của mức tiêu dùng theo nhóm tuổi.

Nghiên cứu của Bloom và đồng nghiệp (2010) đối với Trung Quốc giai đoạn 1965 - 1970 và 1995 - 2000 đã chỉ ra rằng: “Tại các quốc gia châu Á, dân số già hóa hoàn toàn không cản trở sự tăng trưởng của thu nhập bình quân”. Cụ thể, trong 2 giai đoạn này, mức độ tăng lên của kì vọng về tuổi thọ trung bình và tăng lên của tỉ trọng nhóm người trong độ tuổi lao động đều đóng góp 1% đối với tăng trưởng GDP. Nhưng nghiên cứu này chưa tính đến sự suy giảm nguồn cung lao động của Trung Quốc, do đó, kết luận của nghiên cứu có thể không đúng đối với Trung Quốc trong tương lai.

Quy định này đến Hiến pháp sửa đổi năm 1975 thì bị xóa bỏ.

Xem Trần Kim Vĩnh: “Cải cách chế độ hộ tịch Trung Quốc và chuyển dịch dân số thành thị - nông thôn”, đăng trong Thái Phưởng, Bạch Nam Sinh (Chủ biên) (2006).

Xem Trần Kim Vĩnh: “Cải cách chế độ hộ tịch Trung Quốc và chuyển dịch dân số thành thị - nông thôn”, đăng trong Thái Phưởng, Bạch Nam Sinh (chủ biên) (2006).

Fragile nghĩa là dễ vỡ

Cổ phiếu ST là cổ phiếu có độ rủi ro cao nhưng lợi nhuận cũng cao

BOT là cụm viết tắt của Build – Operate – Transfer, nghĩa là Xây dựng – Kinh doanh – Chuyển nhượng

Tam Mao (1943 – 1991), tên thật là Trần Bình là một nữ nhà văn nổi tiếng của Đài Loan (sánh ngang với Quỳnh Dao). Một số tác phẩm nổi tiếng như: Câu chuyện Sahara, Bút ký của bù nhìn rơm, Ký sự về cuộc lưu lãng của Tam Mao...

Tiền Trọng Thư là một nhà thơ nổi tiếng Trung Quốc

Ở đây sử dụng hiện tượng đồng âm, “Nam Tâm” ở trước là tên một nơi vui chơi, “nam tâm” ở sau có nghĩa là “đàn ông tìm vui”

Trong tiếng Trung Quốc, từ “rau cải” đồng âm với “có tài”.

Trưởng phòng ký túc xá cố tình lái “ai thì” thành “sở hữu”, vì trong tiếng Trung cụm từ này có phát âm tương tự.

Cùng chung cảnh ngộ, dễ đồng tình cảm thông với nhau.

Trích hai câu trong bài “Ly tứ ngũ thủ” của nhà thơ Nguyên Chấn. Nguyên văn: “Đã ra biển, sông hồ coi nhẹ Mây Vu sơn khó có mây hơn Gặp giai nhân, ngó như không

Cách xưng hô của quan lại ngày xưa.

Chồng cũ.

Anh rể.

Câu chữ thề.

Câu nói “khét tiếng” tại Trung Quốc, là ví dụ cho việc con cháu quan chức lợi dụng vị thế “con ông cháu cha” để tung hoành.

Tiếng lóng, có nghĩa là ngốc nghếch, nhà quê.

Nguyên bản là SB, ám chỉ kẻ ngu ngốc. Phía dưới Vi Vũ dùng 2B continued còn có thể hiểu là SB continued.

Ghi chép, nhật nhạn những chuyện xưa.

Màn hình cảm ứng.

Tử Hạo: Trong tiếng Hán, “Tử” có nghĩa là tím, “Hạo” nghĩa là lỏng lẻo, mênh mông.

MM: Chỉ phụ nữ nói chung. Ý Từ Vi Vũ trêu em trai Thanh Khê giống như con gái.

Ý nói việc hỏi han tỉ mỉ cho rõ đầu đuôi ngọn ngành.

Ám chỉ việc vừa có gia đình, vừa có tình nhân bên ngoài.

Tên của anh họ vốn là Từ Khuyết Đức.

Khẩu hiệu quảng cáo chocolate sữa viên M&M.

Khẩu hiệu quảng cáo kem dưỡng da Hazeline.

Khẩu hiệu quảng cáo nước tinh khiết Aquafina.

Khẩu hiệu quảng cáo dầu gội đầu Rejoice.

Khẩu hiệu quảng cáo viên ngậm Doublemint.

Khẩu hiệu quảng cáo bao cao su.

Cửa hàng kinh doanh bốn trong một, kinh doanh xe là chính, bao gồm các dịch vụ: bán xe, bán linh kiện lẻ, chế độ hậu mãi và thông tin phản hồi của khách hàng.

Mưa và sương, còn ví với ân huệ.

* Vương triều hùng mạnh ở Thái Lan, tồn tại trong 150 năm (1782 - 1932).

1. Những năm 1960, luật pháp Thái Lan còn nhiều phân biệt đối với người Thái gốc Hoa, nhất là trong lĩnh vực quân sự, an ninh - ND.

* Người Môn: Dân tộc thiểu số ở miền Nam Myanmar - ND.

1\.. Tại thời điểm cuốn sách được viết.

1\.. Broadway: sân khấu kịch lớn ở Mahattan, New York, Mỹ.

2\.. Thực tế ở Việt Nam máy fax kết hợp với máy điện thoại vẫn rất phổ biến dù xu hướng dùng máy fax tách rời đang tăng lên.

3\.. Pioneer: tập đoàn đa quốc gia Nhật Bản thành lập năm 1938. Ngày nay tập đoàn này nổi tiếng với các ứng dụng công nghệ tiên tiến trong ngành điện tử dân dụng.

4\.. Trận chiến Bulge: một trận chiến nổi tiếng trong Chiến tranh Thế giới thứ 2.

1\.. Enamelon: một nhãn hiệu kem đánh răng của Công ty Enamelon Inc. thành lập năm 1992 tại Mỹ.

1\.. Hesiod: nhà thơ, nhà văn cổ Hy Lạp có những tác phẩm được coi như nguồn tư liệu chính về thần thoại Hy Lạp, kỹ thuật trồng trọt, thiên văn cổ Hy Lạp và cách ghi lại thời gian thời cổ đại.

1\.. Michael Jordan: siêu sao bóng rổ Mỹ.

2\.. Betamax: định dạng băng video có cỡ 12,7 mm ra mắt năm 1975 của Sony

1. Theodore Levitt: nhà kinh tế học người Mỹ, giáo sư trường Harvard, biên tập tờ Harvard Business Review, là người đã tạo nên thuật ngữ “toàn cầu hóa”.

2\ Enron: là một tập đoàn về năng lượng có trụ sở tại Houston, Texas, Mỹ. Trước khi bị phá sản vào cuối năm 2001, Enron có đến 21.000 nhân viên và là một trong những Công ty hàng đầu thế giới về điện, khí tự nhiên, bột giấy, giấy và truyền thông, với thu nhập được công bố năm 2000 là 101 tỷ đô la. Tạp chí Fortune đã trao cho Enron danh hiệu 'Công ty có tính sáng kiến nhất nước Mỹ' trong suốt 6 năm liền. Enron đã trở nên nổi tiếng nhất vào cuối năm 2001, khi có tiết lộ rằng các điều kiện tài chính mà họ báo cáo chủ yếu đều được duy trì nhờ gian lận trong kế toán một cách có kế hoạch, có tổ chức và có hệ thống. Chi nhánh tại châu Âu của Enron đã nộp đơn xin phá sản vào ngày 30 tháng 11 năm 2001 và họ tìm kiếm sự bảo vệ hai ngày sau ngày 2 tháng 12. Lúc đó, đó là vụ phá sản lớn nhất trong lịch sử nước Mỹ và có đến 4.000 người bị mất việc. Vụ kiện chống lại giám đốc Enron tiếp theo vụ bê bối này đáng chú ý ở điểm các Giám đốc Enron đã thu xếp vụ kiện bằng cách trả những khoản tiền lớn để bồi thường. Ngoài ra, vụ bê bối đã gây ra sự tan rã của Hãng kiểm toán Arthur Andersen, việc này đã có ảnh hưởng lớn đến thế giới kinh doanh như được mô tả sau đây: Enron vẫn còn tồn tại, điều hành một số các tài sản quan trọng và chuẩn bị cho việc bán lại hoặc tạo lợi ích phụ của những gì còn lại. Enron tái xuất hiện từ sau khi phá sản vào tháng 11 năm 2004, sau một trong những vụ phá sản lớn nhất và phức tạp nhất trong lịch sử nước Mỹ. Kể từ đó, Công ty này đã trở thành một biểu tượng phổ biến về gian lận tập đoàn và tham nhũng.

1. 1 inch = 2,54cm.

2\ Chơi chữ qua phát âm.

1. FCC: Federal Communications Commission (Ủy ban Truyền thông Liên bang Mỹ), một tổ chức chính phủ độc lập chịu trách nhiệm điều tiết các hoạt động phát sóng truyền thanh và truyền hình không phải do chính quyền liên bang thực hiện, tất cả các hoạt động viễn thông giữa các bang

(viễn thông dây, vệ tinh và cáp) cũng như các hoạt động truyền thông liên lạc quốc tế bắt nguồn hoặc có đích đến là nước Mỹ.

2. Trong nhiều năm trở lại đây, mỗi năm Công ty tư vấn xây dựng nhãn hiệu Interbrand đưa ra một danh sách 100 nhãn hiệu hàng đầu thế giới. Theo danh sách mới nhất của năm 2006 thì Coca-Cola vẫn giữ vững vị trí số 1 (5 năm liên tiếp) với giá trị nhãn hiệu là 67 tỷ đô la. Nhãn hiệu đứng thứ 100 trong danh sách này là Levi's với giá trị nhãn hiệu là 2,689 tỷ đô la.

3. Swiffer: một dòng sản phẩm tẩy rửa của Procter & Gamble. Những nhãn hiệu nhỏ trong dòng sản phẩm Swiffer gồm có Swiffer WetJet và sản phẩm lau bụi Swiffer dusters. Có tuyên bố rằng người dẫn chương trình trước đây của TechTV là Catherine Schwartz chính là người tạo ra dòng sản phẩm này. Tuy nhiên, sản phẩm Swiffer nguyên thủy gần như là một bản sao trực tiếp của một sản phẩm của Nhật Bản, do vậy lời tuyên bố trên là không có căn cứ.

4. Google: xin xem thêm Google - câu chuyện thần kỳ, Alpha Books và NXB Tri thức, 2006.

5. Gatorade: một đồ uống thể thao không có carbonate do Quaker Oats, Co. tiếp thị. Lúc đầu được sản xuất để dành riêng cho các vận động viên, hiện nay đồ uống này được sử dụng rộng rãi.

6. Gulfstream: Tập đoàn máy bay Gulfstream Aerospace có trụ sở tại Savannah, Georgia, Mỹ, và kể từ năm 2001 là một phần của General Dynamics. Gulfstream được nhiều người coi là một 'Rolls Royce' về máy bay phản lực và máy bay riêng. Các phi công và những người sở hữu máy bay có xu hướng chọn máy bay của Gulfstream vì máy bay của tập đoàn này nổi tiếng vì được coi là “máy bay có công nghệ tiên tiến nhất hiện nay”.

1\.. Độc giả quan tâm có thể tham khảo cuốn “Con người phi thường và cỗ máy IBM”, Alpha Books, 2006.

2\.. Disney tụt xuống vị trí số 8 vào năm 2006, nhường vị trí số 7 cho nhãn hiệu Châu Á Toyota

3\.. Vị trí số 9 trong Danh sách 100 nhãn hiệu mạnh nhất năm 2006 theo xếp hạng của Interbrand thuộc về McDonald's với giá trị nhãn hiệu 27,501 tỷ

đô la, đây Marlboro với giá trị nhãn hiệu 21,35 tỷ đô la xuống vị trí thứ 12

4\ Công ty Mỹ UNIVAC khởi đầu là bộ phận máy tính doanh nghiệp của Remington Rand được hình thành nhờ việc mua Công ty Máy tính Eckert-Mauchly (EMCC) vào năm 1950. EMCC là công ty được thành lập và đặt tên theo hai kỹ sư phát minh ra ENIAC. UNIVAC là một từ viết tắt của cụm UNIVERSal Automatic Computer.

1\ Ritz-Carlton là nhãn hiệu các khách sạn và khu nghỉ sang trọng tại các thành phố lớn ở Mỹ và những nơi khác, cũng như những điểm nghỉ dưỡng phổ biến như Montego Bay, Jamaica, San Juan, Puerto Rico, Bali, Indonesia và Qatar. Chuỗi các khách sạn và khu nghỉ dưỡng này do The Ritz-Carlton Hotel Company, L.L.C. sở hữu và quản lý. Không nên nhầm nhãn hiệu này với Khách sạn Ritz Hotel, một khách sạn ở London.

2\ Costco: Costco Wholesale Corporation là chuỗi các câu lạc bộ kho hàng với thẻ thành viên lớn nhất thế giới, có trụ sở tại Issaquah, Washington, Mỹ, kho hàng số 1 của họ ở gần Seattle.

1\ Tại thời điểm cuốn sách này được viết năm 2004.

2\ George Orwell: bút danh của Eric Arthur Blair (1903 - 1950), một tác giả, nhà báo người Anh. Là một nhà bình luận chính trị và văn hóa, cũng như là một tiểu thuyết gia thành công, Orwell là một trong những nhà viết luận bằng tiếng Anh được hâm mộ nhất thế kỷ XX. Ông nổi tiếng nhất với hai tiểu thuyết: Animal Farm và 1984 Nineteen Eighty-Four.

3\ Ally McBeal: một diễn viên Mỹ

4\ Vivendi Universal (VU) là tên cũ (2000-2006) của Công ty Pháp Vivendi SA, một tập đoàn hoạt động trong lĩnh vực truyền thông chuyên về âm nhạc, truyền hình và phim ảnh, xuất bản, viễn thông và Internet.

5\ Beagle: HMS Beagle là tên con thuyền mà Charles Darwin đã sử dụng để đi du lịch khắp nơi, trong các chuyến đi này ông đã có nhiều quan sát quan trọng có ảnh hưởng đến thuyết tiến hóa của ông.

1\ Tức là lối suy nghĩ theo kiểu tìm cách tích hợp nhiều thứ lại với nhau

2\ Swiss Army Knife: Dao Swiss Army là một công cụ cầm tay đa chức năng gồm dao, tuốc - nơ - vít và cái mở nút chai v.v... Tất cả nằm phía trong phần tay cầm màu đỏ có hình chữ thập, biểu trưng của Thụy Sĩ. Mẫu

dao này trên thực tế thật sự được sử dụng trong quân đội Thụy Sĩ. Cụm từ “dao Swiss Army” thường được hiểu là dao đa năng bỏ túi.

3\.. Thuyền trưởng Ahab: nhân vật chính trong phim Moby Dick dựa trên tiểu thuyết cùng tên của Herman Melville. Đó là một người đã cố gắng giết chết con cá voi Moby Dick ròng rã nhiều năm kể từ khi bị mất một chân trong cuộc chiến với nó. Ahab đã khiến các thủy thủ đoàn và con tàu của mình lâm nguy trong cuộc chiến đấu để giết con cá voi.

4\.. Fred Allen (1894 -1956): tên khai sinh John Florence Sullivan là một nhà hài kịch người Mỹ nổi tiếng nhờ chương trình radio kỳ quặc và sắc sảo từ 1934 đến năm 1949, chương trình đã khiến ông trở thành người khôi hài cấp tiến nhất trong kỷ nguyên cổ điển của truyền thanh Mỹ.

5\.. Forrester Research: Được George F. Colony sáng lập vào năm 1983, Forrester Research là một Công ty độc lập nghiên cứu thị trường và công nghệ. Công ty này cũng cung cấp các dịch vụ tư vấn tiên tiến và có tính ứng dụng cao về các ảnh hưởng của công nghệ tới doanh nghiệp và người tiêu dùng. Trong hơn 23 năm nay, Forrester đã là một nhà tư vấn đáng tin cậy, một nhà chiến lược hàng đầu, thông qua các chương trình nghiên cứu, tư vấn, sự kiện và điều hành đồng đẳng (peer-to-peer), hãng đã giúp các khách hàng trên khắp thế giới đạt được vị trí dẫn đầu trong các thị trường của họ. Forrester có trụ sở chính tại Mỹ. Đến tháng 6 năm 2005, tổng số nhân viên của Công ty đã là hơn 640 người và tổng số các Công ty khách hàng là hơn 1.900. Trong bảy năm liên tiếp, Công ty cũng nằm trong top 75 trong danh sách 200 Công ty nhỏ thành công nhất do tạp chí Forbes bầu chọn.

3\.. Số máy 911 tại Mỹ là số gọi hỗ trợ khẩn cấp.

1\.. Quyết định Carterfone: một quyết định của Ủy ban truyền thông Liên bang Mỹ dựa theo tên gọi của Carterfone, một thiết bị do Thomas Carter phát minh ra. Thiết bị này nối một hệ thống radio di động hai chiều với Mạng lưới Chuyển mạch Công cộng (PSTN)

2\.. IBM gần đây đã chính thức bước ra khỏi thị trường máy tính cá nhân cũng như máy tính xách tay với việc bán lại bộ phận phụ trách các sản

phẩm này cho Lenovo (công ty máy tính của Trung Quốc) vào tháng 12 năm 2004.

4\ Nickelodeon: (gọi tắt là Nick) là một mạng lưới truyền hình cáp dành cho trẻ em. Nơi có mạng lưới truyền hình Nickelodeon đầu tiên là Mỹ, tuy nhiên hiện nay nhiều nước khác cũng đã phát triển mạng lưới này: Nhật Bản, Australia, và Anh.

5\ Michael Eisner: CEO của hãng Walt Disney từ năm 1984 đến năm 2005

1\ Sam Walton và Wal-Mart: Xin xem thêm cuốn Sam Walton – Cuộc đời kinh doanh tại Mỹ, Alpha Books và NXB Tri Thức, 2006.

2\ Các diễn viên nổi tiếng của Hollywood (Mỹ).

3\ Người dẫn chương trình nổi tiếng của Mỹ có biệt danh “Nữ hoàng talkshow”.

4\ 50 Cent: ca sỹ nhạc rap của Mỹ.

Cô nương đi theo người có địa vị cao hơn sang nhà chồng làm thiếp, làm lẽ, giống như “của hồi môn”, giá trị thấp.

Các loài chim có thể bơi trên mặt nước, như ngỗng, vịt trời...

Tức thiết yến: Tiệc của hoàng cung, món chính là lười rút, ví dụ như món lười vịt.

Những từ ngữ thường được dùng trong văn chính luận cổ.

Một hình thức tiểu thuyết phát triển từ thời Tống.

Kỳ phổ: Sách dạy chơi cờ.

Người có kỳ nghệ giỏi nhất một nước.

Thiên nguyên: Điểm chính giữa bàn cờ, ai có sức chơi cờ rất mạnh mới dám đặt nước đầu tiên vào điểm này vì độ rủi ro cao, nhưng nếu chiếm được ưu thế thì thắng rất nhanh.

Mục: Điểm mắt, tượng trưng cho số đất chiếm được trên bàn cờ.

Đây là cách đoán cờ để quyết định người cầm quân đen công bằng nhất vì quân đen đi trước sẽ có ưu thế hơn. Nếu người đoán đoán sai thì người còn lại sẽ cầm quân đen và ngược lại.

Cỏ phụng vĩ: Còn có tên khác là cỏ kim tinh, cỏ seo gà.

Đồ ăn chuyên dùng cho vua, chúa trong cung.

Tiêu bán triều: Một nửa triều đình là họ Tiêu.

Thằng bé phụ trách trông coi ngựa.

Mũ đội đầu hoặc dùng để cố định tóc của đàn ông thời xưa.

Khắc: Đơn vị đo thời gian, một khắc bằng 15 phút.

Một thước bằng 0,33 mét.

Hỗ mắt xếch trán trắng: Loại hồ mắt giương lên, ở giữa trán có nhúm lông màu bạc, từng được miêu tả trong Thủy Hử đoạn Võ Tòng đánh hổ.

Chữ Quốc: 国.

Ghế thái sư: Một loại ghế dài của Trung Quốc, thường dành cho gia đình quyền quý (giống với ghế Quý phi).

Bách điều triều phượng: Hàng trăm con chim vây quanh, tôn vinh phượng hoàng.

Địa long: Đường hầm ngầm dưới từng cung điện, mỗi mùa đông đều đốt củi ở dưới đây để giữ ấm cho cả cung.

Giờ Hợi: 9 – 11 giờ đêm.

Một trong những kỹ thuật diễn tiêu biểu của thể loại tuồng kịch Tần Xoang.

Đào kép sẽ dùng roi, gậy ,chơi đùa' với hai chậu lửa được treo lên cao mà không để lửa tắt.

Bài Vô Y, trích trong tập Tần Phong – Kinh thi.

Dịch thừa: Quan làm việc ở trạm dịch.

Tết hoa: Ngày 15/2 âm lịch.

Giờ Tị: 9 – 11 giờ sáng.

Bộ Công: Một trong Lục bộ thời xưa, chuyên quản lý việc liên quan đến xây dựng công trình (thủy lợi, kiến trúc, giao thông...)

- (1) Trong Thế chiến thứ nhất, khoảng 100.000 người Tiệp Khắc tình nguyện gia nhập quân đội Nga, chống lại Đức và Áo để giành độc lập cho Tiệp Khắc. Khi chính quyền Xô Viết được thành lập và ký kết hiệp định với Đức, cánh quân người Tiệp Khắc này bắt đầu di chuyển trở về miền Tây. Anh, Pháp, và Hoa Kỳ muốn dùng họ để chống lại chính quyền Xô Viết.
- (2) Một số người Việt Nam đã bị Pháp điều động gửi sang tham dự trong cuộc hành quân ở Vladivostock này.
- (3) Trong Thế chiến thứ nhất, các cường quốc đua nhau chế tạo tàu chiến có tốc lực cao và trang bị súng lớn. Hải quân Nhật cũng bành trướng theo

xu thế đó.

(4) Do tình hình căng thẳng giữa Nhật và Hoa Kỳ, Hoa Kỳ không muốn Nhật dựa vào đồng minh Anh - Nhật (ký kết năm 1902 và triển hạn năm 1911) để chống lại mình. Để ngăn chặn khả năng đó, lúc đầu Anh đề nghị thêm Hoa Kỳ vào và cải thành hiệp thương giữa ba nước. Hoa Kỳ không chấp thuận đề án này, sau đó Anh thêm Pháp vào để trở thành hiệp định bốn nước.

(5) Có nghĩa là ví dụ nếu trọng tải chiến hạm chủ lực của Hoa Kỳ và Anh là 50.000 tấn thì trọng tải chiến hạm chủ lực của Nhật phải không quá 30.000 tấn, của Pháp và Ý không quá 16.700 tấn.

(6) Còn gọi là Hara Takashi hay Hara Satoshi.

(7) Nhật và Liên Xô ký thỏa hiệp về ngư nghiệp; Nhật cũng đồng ý rút quân khỏi miền Bắc đảo Sakhalin năm 1925 (Nhật chiếm vùng này vào lúc gửi quân sang Tây-bá-lợi-á).

(8) Hợp tác Quốc - Cộng (giữa quân đội của Tưởng Giới Thạch và của Mao Trạch Đông) xảy ra hai lần và đây là lần đầu tiên. Sau đó, Tưởng Giới Thạch bỏ chính sách hợp tác Quốc - Cộng và đặt ưu tiên vào việc chống lại Mao Trạch Đông. Hợp tác Quốc - Cộng lần thứ hai xảy ra vào năm 1936.

(9) Thủ phạm bị tuyên án tử hình, sau đó được đổi thành tù chung thân, và sau khi được ân xá năm 1940, trở thành một nhân vật hoạt động tích cực cho phong trào ái quốc cực hữu.

(1) Nakamura Takafusa, Nihon keizai: Sono seicho to kozo (Kinh tế Nhật Bản: Phát triển và cấu tạo), Tokyo, Tokyo Daigaku Shuppankai, 1985, trang 188 - 189.

(2) Tài liệu trong phần này dựa theo Nakamura Takafusa, sách đã dẫn, trang 174 - 209, và bài thuyết trình của Giáo sư Nakamura tại Đại học Alberta vào ngày 30 tháng 3, 1987, 'Japan in the 1950's and 1960's: Unprecedented Growth' (Nhật Bản vào hai thập niên 1950 và 1960: Một sự phát triển chưa từng có).

(3) Ảnh hưởng của chiến tranh Việt Nam đối với Nhật Bản là chủ đề của cuốn Fire Across the Sea: The Vietnam War and Japan, 1965 - 1975 (Đám cháy bên kia đại dương: Chiến tranh Việt Nam và Nhật Bản, 1965 - 1975),

một công trình nghiên cứu có giá trị của Thomas Havens (Princeton: Princeton University Press, 1987).

(4) Tiếng Nhật là Tsusan sho (Thông-sản-tĩnh), thường được gọi là MITI (đọc là mi-ti), chữ tắt của tiếng Anh Ministry of International Trade and Industry.

(1) Việc thành lập chính phủ Minh Trị thường được gọi là Goisshin (Ngự-nhất-tân), hoặc dựa theo sách cổ của Trung Hoa còn gọi là Ishin (Duy Tân). Gần đây, danh từ Meiji Ishin (Minh Trị Duy Tân) thường dùng để chỉ quá trình Nhật Bản trở thành một quốc gia cận đại bắt đầu từ cuối đời Tokugawa.

(2) Trong Ngục trung thư và Phan Bội Châu niên biểu, Phan Bội Châu có nhắc đến ông ta qua tên Đại-ôi Trọng-tín.

(3) Số huyện này đến năm 1889 được giảm xuống còn 45 (không kể Hokkaido và Okinawa) và giữ nguyên như vậy cho đến bây giờ.

(4) Năm 1907 cải thành 6 năm tiểu học, và sau Thế chiến thứ hai cải thành 9 năm, tức là xong trung học.

(5) Phan Bội Châu trong các trước tác của mình thỉnh thoảng có nhắc đến Fukuzawa qua tên Dụ-cát với tất cả sự kính trọng.

(6) Ngay từ khi mới đến Nhật, Phan Bội Châu có đến thăm trường Keio Gijuku. Trường Đông-Kinh Nghĩa thực do phong trào Đông du sáng lập ở Hà Nội dựa trên mẫu hình của trường này.

(7) Hiện nay ở trường Keio vẫn còn tòa nhà nơi Fukuzawa diễn thuyết lần đầu tiên (và sau đó các buổi diễn thuyết được tổ chức định kỳ), mang tên là Enzetsukan (Diễn-thuyết-quán).

(8) Kato sau này thiên về xã hội tiến hóa luận (Social Darwinism) và học thuyết quốc gia thống chế (statism) của Đức.

(9) Sau đó từ này được các học giả Trung Quốc đưa vào tiếng Hán, và khoảng đầu thế kỷ 20 du nhập vào tiếng Hán Việt.

(1) Dựa theo tên dịch tiếng Nhật Saikoku risshihen (Tây quốc lập-chí-biên) của cuốn Self-help do Samuel Smiles trước tác.

(2) Sách dịch của Chomin mang tên là Min'yaku yakkai (Dân-ước ước-giải), xuất bản năm 1882.

(3) Trong hai tự truyện của mình, Phan Bội Châu có nhắc đến sự giúp đỡ của Khuyển-dưỡng Nghị cho những sinh viên Việt Nam du học ở Nhật lúc bấy giờ. Khuyển-dưỡng Nghị cũng là người tài trợ cho Cường Để cho đến khi ông ta bị ám sát năm 1932.

(4) Ngày này được chính phủ Minh Trị quy định là Kigensetsu (Kỷ-nguyên-tiết), tức là ngày lập quốc. Theo thần thoại, Jinmu (Thần-vũ), Thiên hoàng đầu tiên của Nhật, cai trị bắt đầu từ ngày 11 tháng 2 năm 660 (trước Công nguyên). Sau khi Nhật bại trận, lễ kỷ niệm ngày này bị cấm (1948). Đến năm 1966, ngày 2 tháng 11 được đổi tên là Kenkoku kinenbi (Kiến-quốc kỷ-niệm-nhật) và lại trở thành một ngày lễ.

(5) Tức là quyền chỉ huy tối cao.

(6) Có nghĩa là dưới quyền thống trị của Thiên hoàng.

(7) Vào khoảng 1,24 % dân số toàn quốc.

(8) Dùng quặng sắt từ mỏ sắt Đại Trị (Trung Quốc) và mỏ than ở Chikuho (Kyushu).

(9) Thường được gọi là chính biến Giáp Thân.

(10) Nga ký mật ước với nhà Thanh để chống lại Nhật Bản, được quyền xây đường xe lửa xuyên Bắc Mãn Châu để nối liền cảng Vladivostok ở cực Đông, và sau khi lấy được bán đảo Liêu Đông làm nhượng địa (1898), nối dài đường xe lửa này về Nam xuống hải cảng Lữ Thuận và Đại Liên (Talien). Pháp bắt Trung Quốc nhượng quyền khai thác mỏ ở Tây Nam Trung Quốc và được quyền nối dài đường xe lửa từ Việt Nam (Hà Nội) cho đến Côn Minh (Kunming; hoàn thành năm 1910). Đức chiếm được Giao Châu (Chiaochow), một căn cứ hải quân, làm nhượng địa, được quyền xây đường xe lửa và khai mỏ ở Sơn Đông (1897). Để cạnh tranh với Nga, Anh chiếm Uy-hải-vệ, một căn cứ hải quân nằm đối diện với cảng Lữ Thuận, và bán đảo Cửu Long (Kaoloon) - vùng đất liền nằm cạnh Hương Cảng (Hong Kong) - làm nhượng địa.

(11) Theo Yamagata Aritomo, Mãn Châu và Đài Loan nằm ở trên riekisen (lợi-ích tuyến), Triều Tiên nằm trên shakensen (chủ-quyền tuyến) của Nhật Bản.

(12) Ito Hirobumi chủ trương là để Nga thao túng Mãn Châu, và để bù lại yêu cầu Nga công nhận quyền lợi của Nhật ở Triều Tiên.

(13) Nữ thi sĩ Yosano Akiko (Dữ-tá-dã Xương-tử; 1878 - 1942) làm bài thơ gửi cho người em trai trên chiến trường với những vần thơ yếm chiến như sau: Nguyên văn: A ototo yo kimi o naku Kimi shinitamafu koto nakare Ryojun no shiro wa horobu tomo Horobizu totemo nanigotoka Tạm dịch: Em ơi chị khóc cho em, Mong em đừng chết nỗi niềm chị đây Dù cho Lữ Thuận quy hàng, Hay không đi nữa, mơ màng làm chi. . .

(14) Bắt đầu từ năm 1897, Triều Tiên cải quốc hiệu là Đại Hàn. Trong sách này, danh xưng Triều Tiên được sử dụng để giữ tính liên tục (ngoại trừ văn kiện này).

(15) Tiếng Nhật gọi là Minami Manshu Tetsudo Kabushiki Kaisha (Nam Mãn Châu Thiết-đạo Châu-thức Hội-xã), hay gọi tắt là Mantetsu (Mãn-thiết).

(16) Số báo in trung bình hằng năm (thống kê năm 1898) của tờ Osaka Asahi Shinbun là 36 triệu và của tờ Tokyo Asahi Shinbun là 14,5 triệu.

(17) Ngày nay thường gọi là chủ nghĩa hiện thực.

(18) Tác phẩm này là mẫu hình đầu tiên của sự thống nhất văn viết và ngôn ngữ nói (genbun itchi: ngôn-văn nhất-trí).

(19) Sau lấy quốc tịch Nhật, cải tên là Koizumi Yakumo (Tiểu-tuyên Bát-vân).

(1) Tương truyền vào thế kỷ 13, khi Marco Polo qua giúp nhà Nguyên, đang đêm ra cầu này, vừa ngắm trăng vừa nhớ về quê mình ở Venice.

(2) Trích dẫn ở sách Ian Nish, Anglo-Japanese Alienation, 1919 - 1952 (Cambridge, 1982), trang 73.

(3) Xem Vĩnh Sính, Tokutomi Soho (1863 - 1957): The Later Career (Toronto: University of Toronto - York University Joint Centre on Modern East Asia, 1986), trang 147 - 148.

(1) Có người cho là Thiên hoàng Komei bị bỏ thuốc độc.

(2) Bởi vậy có thuyết cho rằng chiếu này do Iwakura tự ý viết ra.

1. Nhà văn Na Uy được trao giải Nobel vào năm 1920 với tác phẩm Markens Grode (Nhựa của đất, 1917).

1. “Doubting Thomas” (Thomas đa nghi): Theo Kinh thánh, Thomas đã nghi ngờ tin vui các môn đệ báo cho ông rằng Chúa đã phục sinh. Tên gọi “Thomas đa nghi” được dùng với hàm ý chỉ những người có tính hay nghi hoặc, không tin vào những chuyện không có bằng chứng rõ ràng, nằm ngoài sức tưởng tượng.

2. Tên một thành phố thuộc bang Pennsylvania, Hoa Kỳ.

3. Elbert Green Hubbard (1856 – 1915): Nhà báo, nghệ sĩ kiêm nhà sản xuất danh tiếng trong giới xuất bản ở Hoa Kỳ, tác giả bài viết gây tiếng vang: “A Message to Garcia”.

1. Tức là quyển The Psychology of Salesmanship của William Walker Atkinson.

1. Ralph Waldo Emerson (1803–1882) là nhà viết tiểu luận, nhà thơ, triết gia người Mỹ. Những bài viết của Emerson (Emerson’s Essays) ra đời năm 1841. Tuyển tập này có những bài tiểu luận được viết theo những chủ đề như lịch sử, tính tự lập, tình yêu, tình bạn, nghệ thuật...

1. Lupercal (theo tiếng La-Mã cổ đại có nghĩa là Thần chăn nuôi) được phát hiện trên đồi Palatine gần phế tích cung điện Hoàng đế của triều đại Augustus Caesar – thời đại rất hưng thịnh trong lịch sử La Mã cổ đại. Hang động có chiều cao khoảng 8 mét, được trang trí bằng vỏ sò, hình khảm và đá cẩm thạch. Theo người La Mã cổ đại, đây chính là nơi một con sói cái đã nuôi dưỡng cặp song sinh Romulus và Remus – người sáng lập thành Rome.

2. Drachmas (số nhiều): Đơn vị tiền tệ của La Mã cổ.

1. Tổng chưởng lý (Attorney General): Người đứng đầu cơ quan tư pháp của một địa phương, ở cấp độ cao hơn là Bộ trưởng Bộ Tư pháp của một quốc gia; một chức vụ cao cấp, hoạt động với tư cách người cố vấn pháp lý cho chính phủ.

2. Andrew Carnegie (1835-1919): Ông “vua thép” của Mỹ, sinh tại Scotland. Từ một người không một xu dính túi, ông trở thành tỷ phú và tạo cơ hội cho rất nhiều người khác trở thành triệu phú trong ngành công nghiệp thép.

3. First News đã dịch và xuất bản ở Việt Nam với tựa Cách Nghĩ để Thành Công.

4. Thời kỳ Đại khủng hoảng: Thời kỳ suy thoái kinh tế đầu tiên diễn ra từ năm 1929 đến năm 1933, bắt đầu sau sự sụp đổ của thị trường chứng khoán phố Wall vào ngày 29 tháng 10 năm 1929 (còn được biết đến như Thứ Ba Đen tối). Nó bắt đầu ở Hoa Kỳ và nhanh chóng lan rộng ra toàn châu Âu và khắp nơi trên thế giới.

5. First News đã dịch và xuất bản ở Việt Nam với tựa Tư Duy Tích Cực Tạo Thành Công.

(1) Hedge fund: quỹ đầu tư tư nhân không có tính đại chúng cao, linh hoạt trong đầu tư, ban đầu nhằm mục đích phòng ngừa rủi ro biến động giá cả húng khoán trên thị trường. Còn gọi là quỹ phòng hộ, quỹ phòng vệ /ngừa rủi ro hoặc quỹ đầu cơ. (Toàn bộ chú thích trong sách của Ban biên tập tiếng Việt).

(2) Đây là thành phố ở bang Massachusetts, Hoa Kỳ, nơi có Đại học Harvard, không phải thành phố cùng tên ở Anh (nơi có Đại học Cambridge).

(3) Futures: hợp đồng mua bán hàng hóa theo giá tương lai, được ấn định ngay khi ký hợp đồng và được thanh toán vào ngày giao hàng trong tương lai. Là một loại hợp đồng kỳ hạn (forward contract).

(16) Tổng thống thứ 26 của Hoa Kỳ.

(17) Tổng thống thứ 32 của Hoa Kỳ.

(18) Một thương hiệu thời trang Ý

(19) Công nghệ thông tin

(20) Một loại dụng cụ để bàn lưu trữ thẻ thông tin giao dịch (tên họ người giao dịch, số điện thoại, địa chỉ,...) xoay vòng quanh một trục.

(21) Mass là cách gọi tắt của Massachusetts.

(22) Nguyên văn: Faculty of Liberal Arts and Sciences. Liberal arts bao gồm cả các ngành khoa học xã hội, nhân văn như ngôn ngữ, văn chương, triết học, lịch sử, kinh tế... và khoa học tự nhiên như toán học, vật lý, hóa học, sinh học,... nhằm đến việc truyền đạt kiến thức tổng quát, phát triển khả năng tri thức, do đó được dịch là các môn khoa học khai phóng.

- (23) Tên Trường Đại học ở bang California.
- (24) Ống tiêm chống sốc phản vệ.
- (25) Tên thật của Người Dơi.
- (26) Doanh nghiệp thanh toán điện tử vào loại lớn nhất thế giới.
- (27) Tasmanian Devil: Nhân vật truyện tranh nổi tiếng ở Mỹ, lấy theo tên một loài thú túi tuyệt chủng ở đảo Tasmania (Australia).
- (28) Viết tắt của Los Angeles.
- (29) Viết tắt tiếng Anh: công ty trách nhiệm hữu hạn.
- (4) Vùng chỏm đông bắc nước Mỹ, gồm 6 bang: Connecticut, Maine, Massachusetts, New Hampshire, Rhode Island và Vermont.
- (5) Alpha Epsilon Pi (AEPi hay Epsilon Pi): Hội sinh viên đại học người Do thái ở Mỹ và Canada, thành lập năm 1913.
- (6) Một chương trình (phần mềm) phụ đi với chương trình chính để mở rộng thêm các tính năng đặc biệt, “theo yêu cầu” của người sử dụng.
- (30) Nguyên là nhân vật trong vở kịch của James Barrie, được chuyển thành truyện và phim.
- (31) Vua của Công quốc Monaco.
- (32) Jack Kelly (1889–1960), người Mỹ, là ông ngoại của Công tước Albert, từng bị từ chối thi đấu tại giải này năm 1920.
- (33) Khoảng 56km
- (34) Quái vật giống như khủng long trong nhiều phim giả tưởng khoa học, hình tượng đầu tiên do điện ảnh Nhật Bản tạo ra năm 1954.
- (35) Khoảng 48 km/h.
- (35) Khoảng 48 km/h.
- (37) Phim nói về vụ hỏa hoạn khởi phát ở tầng 81 đúng vào lễ khánh thành tòa cao ốc 135 tầng ở trung tâm San Francisco.
- (38) Tập đoàn bán lẻ đồ đạc rẻ tiền của Hà Lan.
- (39) Trong phim giả tưởng khoa học Star Trek (Đường tới các vì sao).
- (40) Tên tắt của California.
- (8) Một dặm = 1609 m.
- (9) Nhóm tám trường đại học có uy tín về mặt học thuật và xã hội: Harvard, Brown, Cornell, Yale, Princeton, Đại học bang Pennsylvania, Dartmouth

[College], Columbia. Nghĩa đen là Hội Thường xuân.

(41) Crimson chỉ màu đỏ thẫm, là màu của trường Harvard, và cũng là tên các đội thể thao của trường. Tờ báo của trường có tên là The Harvard Crimson.

(42) Biệt hiệu của Đại học Yale, gọi theo tên của Elihu Yale.

(10) Tác giả chơi chữ: “Greeks for Geeks”.

(11) Đại học Harvard (Harvard University) có nhiều trường con và khoa, trong đó có Trường Đại học Harvard (Harvard College), nên chức President của Harvard University được dịch là Giám đốc, còn chức Dean của Harvard College là Hiệu trưởng.

(12) Viết tắt của Practical Extraction and Report Language, một loại ngôn ngữ lập trình và xử lý văn bản.

(13) Một ngôn ngữ lập trình cho máy chủ, để lập các trang web động.

(14) Giống người vượn cổ sống cách đây hàng trăm nghìn năm.

(15) Java là một ngôn ngữ lập trình ứng dụng trên Internet; sql (Structured Query Language, Ngôn ngữ truy vấn có cấu trúc) là một ngôn ngữ truy vấn để truy cập cơ sở dữ liệu quan hệ.

1. Khu chăm sóc đặc biệt.

2. Nhân vật trong tiểu thuyết võ hiệp Tiểu ngạo giang hồ của nhà văn Kim Dung, vốn là một lãng tử mê rượu, giỏi kiếm thuật, từng được Phong Thanh Dương truyền thụ kiếm pháp, về sau yêu Nhậm Doanh Doanh, Thán cô của Ma giáo.

3. Nhân vật trong tiểu thuyết võ hiệp Thần điêu hiệp lữ của nhà văn Kim Dung, nổi tiếng đẹp trai, chung tình.

1. American born Chinese, chỉ người Trung Quốc sinh ra và sống nhiều năm ở Mỹ.

1. Nhân viên công sở.

1. Dán báo tường: Một hình thức phát biểu của dư luận, thịnh hành vào những năm 50 cho đến đầu những năm 80 thế kỷ trước, nhất là trong thời kỳ Cách mạng Văn hóa.

1. Đại diện y dược là người phụ trách công tác mở rộng phát triển mạng lưới cung cấp dược phẩm, có những người phụ trách bệnh viện, bạn hàng

của họ là bác sĩ, có những người phụ trách hiệu thuốc, bạn hàng của họ là người bán thuốc.

1. Vị trí gen trong nhiễm sắc thể.

1. Người bán ra giá cao, người mua trả giá thấp nhất có thể.

1. Một quần đảo lớn ở Indonesia.

1. Thành ngữ nói đến các tráng sĩ khi bị răn cản vào cổ tay thì phải chặt đứt đi để ngăn chặn nọc độc lan ra toàn thân, là phép ẩn dụ ý chỉ hành động dứt khoát, không do dự.

1. Câu trong bài từ Hoán kê sa của Nạp Lan Tính Đức (1655 - 1685), tưởng niệm người vợ đã mất.

Tương đương với 30 triệu đô la Mỹ hiện nay. - ND

Một hình thức văn xuôi cổ, gò bó của Trung Hoa và cả ở Việt Nam thời phong kiến còn gọi là Văn bát cổ - ND

Được Nguyễn Du chuyển thành câu: “Con tằm đến thác vẫn còn vương tơ” trong truyện Kiều -N.D.

Có nghĩa: Khi nển tàn thành khói, giọt nển cũng khô -N.D.

Dấu (?) là của người dịch.

Còn gọi là cảng Rioyun ở Mãn Châu, bị Nhật và Nga chiếm ngày 2 tháng giêng năm 1905- ND.

Ý nói tướng giặc cờ đen Lưu Vĩnh Phúc sang giúp triều đình nhà Nguyễn chống Pháp chăng? - N.D

Không rõ cây gì, các từ điển đều không có - ND.

Nhân vật chính trong vở Kinh kịch cổ Hoa mộc lan của Trung Hoa.

1. Trích từ bài từ Điệp luyện hoa của Âu Dương Tu (đời Tống).

1. Rượu vang Laleur: Một loại rượu vang rất đắt, nổi tiếng thế giới của Pháp

1. An là “bình an”, Duyệt là “vui vẻ”, Sinh là “sinh ra”, vì thế Phong Bình mới cảm thấy tên của An Duyệt Sinh mang đầy niềm vui.

2. Tiểu thư táo: Biệt danh của Phong Bình khi còn nhỏ, người bạn thân Phương Quân Hạo và anh họ cô Bình hìn đều gọi như vậy.

3. Lolita: Nhân vật trong tiểu thuyết nổi tiếng cùng tên của nhà văn Nga Vladimirs Nabokov, kể lại câu chuyện một giáo sư đại học yêu một cô gái

mười hai tuổi. Từng được dựng thành phim, trong phim nhân vật Lolita được sửa thành mười lăm tuổi. Về sau, những nhân vật chính trong phim có khí chất đặc biệt thì được gọi là Lolita hoặc Loli.

1. Vua Salomon trong Kinh thánh nổi tiếng là một người khôn ngoan, thông thái, là người xây dựng ngôi đền đầu tiên của người Do thái ở Jerusalem, sở hữu một kho vàng khổng lồ. Kho báu của Salomon đã được viết thành tiểu thuyết, dựng thành phim

1. Câu thơ Kinh Kha đã ngâm khi tiễn biệt bên bờ sông Dịch, vào nước Tần để hành thích Tần Vương. Kinh Kha một đi không trở lại, nhưng tác giả mượn điển tích và ví von một cách thật hài hước: Phong Bình sẽ quay trở lại nơi này để “rửa hận”.

2. Zoro: Nhân vật người anh hùng trong bộ phim bom tấn Mặt nạ của Zoro.

1. Tiền Chung hự, tên thật là Ngưỡng Tiên, tự là Triết Lương, hiệu là Hòe Tụ, từng dùng bút danh Trung hự Quân, là nhà văn, nhà nghiên cứu văn học nổi tiếng của Trung Quốc.

2. Oscar Wilder (1854-1900) là nhà soạn kịch, nhà thơ, nhà văn nổi tiếng người Ireland.

1. Một hãng kem nổi tiếng - thuộc tập đoàn Nestlé

2. Carat là đơn vị đo khối lượng sử dụng trong ngành đá quý, nó tương đương với 200miligam.

1. Diệc hự (1946 - nay) là nữ nhà văn nổi tiếng người hượng Hải, còn có bút danh khác là Y Sa Bối. Bà tinh thông nhiều lĩnh vực, kiến thức uyên bác nên được mọi người tôn là “sư thái” - mang hàm ý vui đùa, thân thiết.

1 Tiểu lý tàng đao: trong nụ cười ẩn giấu lưỡi dao.

1 Trong tiếng Trung, Cai Cai (猜猜) phát âm gần giống với Thái Thái (菜菜).

1 Có nghĩa: đời người không thiếu chốn để gặp nhau.

1. Tống Ngọc (301-240TCN), đại phu nước Sở thời Xuân Thu Chiến Quốc nổi tiếng vì rất đẹp trai và tài hoa. Dịch nghĩa: Đêm qua gió thổi vào phòng, gột rửa trái tim con người, xóa hết mọi ưu phiền.

1. Trần Thế Mỹ - một nhân vật trong tích Bao Thanh Thiên xử án, thi đỗ trạng nguyên, vì được chọn làm phò mã, ham vinh hoa phú quý nên đã vứt

bỏ vợ con chốn quê nhà.

1. Đồ vật vì ít nên mới trở nên quý hiếm (BTV)

2. Bồn địa Talimu nằm ở Tân Cương, là bồn địa có diện tích lớn nhất Trung Quốc (BTV).

1. 16. Câu chuyện ngọc bích họ Hòa được chép trong sách Hàn Phi Tử.

Người họ Hòa từng dâng khối đá có ngọc quý đến cho Vệ Vương nước Sở và Vũ Vương, nhưng gặp người thợ không biết xem ngọc, coi đó là đá thô, nên bị chặt hai chân. Đến thời Văn Vương, họ Hòa lại ôm đá ngọc khóc ở núi Sở, khóc chảy cả máu mắt. Văn Vương cho xem lại, quả là ngọc báu, mới đặt tên là Ngọc bích họ Hòa. Về sau, nó trở thành quốc bảo của nước Sở và được khắc thành ngọc tỉ truyền quốc (BTV).

1. Biện pháp chiết trung: Biện pháp điều hòa, đứng ở giữa không theo bên nào. (BTV)

1. Ca sĩ giọng cao nổi tiếng người Nga (BTV).

2. IKEA: Một thương hiệu đồ nội thất nổi tiếng thế giới, có xuất xứ từ Thụy Điển (BTV).

3. Bài từ Ngu mỹ nhân của nhà thơ Tần Quán (1049-1100) – một tác gia nổi tiếng thời Bắc Tống. Dịch nghĩa: Bích đào vốn trồng trên thượng giới, không phải loại hoa bình thường. Nhưng giờ lại nở ở chốn rừng sâu núi thẳm, không biết cành hoa như họa ấy nở vì ai? (BTV)

4. Dịch nghĩa: Rét mướt mưa bay tình vô hạn, chớ nói xuân khó màng, vì chàng thiếp say đâu có sao, chỉ sợ đến khi tỉnh rượu, lại tan nát cõi lòng (BTV).

5. Ca sĩ nổi tiếng Đài Loan (BTV).

6. Vu Đan: Phó viện trưởng Học viện Nghệ thuật và Truyền thông, Đại học sư phạm Bắc Kinh, thạc sĩ văn học cổ đại Trung Quốc, tiến sĩ văn học... Bà có các tác phẩm tiêu biểu như “Luận ngữ tâm đắc”, “Trang tử tâm đắc”... Chương trình “Cuộc đời nghệ thuật của bà được đông đảo khán giả truyền hình mến mộ.

9. Xe Smart là loại ô tô cỡ nhỏ hai chỗ. Xe Karting là loại xe đua cỡ nhỏ có đặc điểm là bánh xe hở, một chỗ ngồi, rất thấp (BTV).

1. Trong mười loại tạng, đằm (mật) là trước tiên (BTV).

1. Nhị thập ngũ hiếu: Giới trẻ Trung Quốc hay nói, nhị thập tứ hiếu là hai mươi tư tấm gương hiếu thảo với cha mẹ, còn trường hợp thứ hai mươi lăm là “hiếu thuận” với người yêu (BTV).

1: Linus Torvalds (1969): nhà khoa học máy tính người Phần Lan, nổi tiếng với việc phát triển hệ điều hành Linux, một ví dụ nổi bật về phần mềm tự do và phát triển mã nguồn mở. Anh từng là sinh viên trường Đại học Helsinki.

4. Một kiểu bánh mì không có bột nở, khô, đặc và ít ngọt hơn, thường được ăn với bơ và mứt.

5. Pháo đài phòng thủ đầu tiên được xây dựng chạy ngang nước Anh dưới thời trị vì của hoàng đế Hadrian năm 122 sau Công Nguyên.

6. Nguyên văn câu trước Charles nói là “... have a nip”, có nghĩa là uống ngụm nhỏ, nhưng Ellie chơi chữ, dùng “nip” là động từ, có nghĩa là cấu, véo.

7. Bài xì lát (xì dách).

1. Nguyên văn tiếng Pháp: Ngược lại.

2. Lụa Đa-mát (damask) là loại lụa nổi tiếng thời kỳ Trung cổ, tên bắt nguồn từ thành phố Damascus - một thành phố lớn và náo nhiệt (là một phần của con đường tơ lụa) chuyên sản xuất và trao đổi buôn bán tơ lụa.

3. Oliver Cromwell (25/4/1599 - 3/9/1658) là một nhà lãnh đạo chính trị và quân sự người Anh, đóng vai trò quan trọng trong việc thành lập nền cộng hòa ở Anh và sau đó là Huân tước bảo hộ của Anh, Scotland và Ireland.

Bài từ nổi tiếng của Lục Du (1125-1209), nhà thơ thời Nam Tống. Bài từ xuất phát từ bi kịch của cuộc đời ông. Ông kết hôn với người em họ Đường Uyển. Mẹ ông không thích Đường Uyển và cũng không tán thành cuộc hôn nhân này nên đã chia cách họ. Mười năm sau, hai người gặp lại nhau ở Thâm Viên, Lục Du viết lên tường một bài từ rất bi phần là Thoa đầu phượng. Không lâu sau, Đường Uyển chết, Lục Du vẫn còn lưu luyến mãi, viết bài thơ tình nổi tiếng Thâm viên được truyền tụng đến nay.

Bài thơ của Tô Thức (Tô Đông Pha) (1037-1101), nhà văn, nhà thơ nổi tiếng Trung Quốc đời Tống.

Tên tập truyện của nữ văn sĩ nổi tiếng Quỳnh Dao.

Còn gọi là Nguyệt Lão, vị thần chuyên quản việc hôn nhân theo truyền thuyết Trung Quốc.

Nhà vật lý học nổi tiếng, người Hoa đầu tiên được nhận giải Nobel. Ông kết hôn với Ông Phàm (28 tuổi) năm ông 82 tuổi.

Liễu Hạ Huệ (720-621 TCN): người nước Lỗ, thời Xuân Thu, nổi tiếng là một chính nhân quân tử.

Nhân vật nữ không có thực trong Xạ điêu tam bộ khúc (Anh hùng xạ điêu, Thần điêu hiệp lữ, Ý thiên Đồ Long ký) của Kim Dung.

Một hình phạt dã man thời phong kiến: tứ chi của phạm nhân bị cột vào bốn sợi dây buộc vào bốn con ngựa, con ngựa thứ năm cột vào cổ phạm nhân.

rai : 1 ha = 6,25 rai, 1 rai = 1.600m²

tapioca : Các sản phẩm sơ chế từ sắn (như sắn lát, bột báng...)

giáp: Một cách đo lường thời gian ở một số nước Á Đông, 1 giáp bằng 12 năm

Soi : Hẻm

easy open : Loại hộp có móc khoén ở trên nắp, ẽ giật lên và mở hộp dễ dàng

Kinh lạc là đường khí huyết vận hành trong cơ thể, đường chính của nó gọi là kinh, nhánh của nó gọi là lạc, kinh với lạc liên kết đan xen ngang dọc, liên thông trên dưới trong ngoài, là cái lưới liên lạc toàn thân.

Nửa khắc: Tâm mười lăm phút.

Mắt hạnh: Mắt hình quả hạnh đào, là kiểu mắt tròn và có phần đuôi mắt dài, hình mẫu mắt lý tưởng của các cô gái.

Nguyên mạt: Chiếc khăn lụa dính máu của người con gái trong lần đầu tiên vào đêm động phòng.

Bình thê: Trong chế độ một chồng nhiều vợ, có từ hơn một chính thất trở nên thì gọi là bình thê. Có nghĩa là cả hai (hoặc nhiều) bà vợ đều là vợ cả, chính thất.

Chữ “Hầu” trong Hầu phủ đọc đồng âm với từ “con khi”.

Nhu động: Cử động như giun đất bò.

Chữ Xuyên tiếng Trung viết là: 川|.

Tức là gọi trai bao.

A hoàn bồi giá: Là a hoàn của nhà mẹ đẻ được gả đi theo khi tiểu thư lấy chồng.

Đường huynh: Anh họ đằng nội.

Trong tiếng Trung, Sính Đình có nghĩa là tha thướt (chỉ người con gái xinh đẹp thướt tha).

Khế đất: Văn tự ruộng đất.

Cáo mệnh: Phụ nữ được phong hiệu.

Văn phòng tứ bảo là bốn vật dụng thiết yếu của người học thư pháp, bao gồm: Bút, nghiên, giấy và mực.

Bệnh tiêu khát: Trong Đông y chỉ chứng uống nhiều nước, tiểu tiện nhiều, bao gồm các bệnh đái đường, tháo nhạt... Thời cổ đại chưa có khái niệm về bệnh tiểu đường.

Viên phòng: Chỉ việc bắt đầu cuộc sống vợ chồng.

Đây là hai câu thơ trong bài “Ý Hoài” kỳ thứ mười lăm của Hoàng Cảnh Nhân (Nhà thơ thời Thanh). Dịch nghĩa là: Sao đêm nay đã không còn là sao của đêm trước, vì ai mà vẫn đứng trong gió sương này?

kinh lạc: Đông y chỉ mạch chủ và mạch nhánh.

Hung hữu thành trúc: Làm gì cũng phải có tính toán kĩ càng.

Quý nhĩ tiện mục: Trọng những gì mình nghe thấy hơn là nhìn thấy.

Mục vô dư tử: Chỉ trong mắt không có ai, là người tự cao tự đại.

Tử hư ô hữu: Chỉ chuyện tào lao, chuyện bịa.

Hữu mục cộng đồ: Chuyện ai cũng biết, ai có mắt cũng thấy.

Đồ vật tư nhân: Nhìn vật lại nhớ tới người.

Nhân trung kì kí: Chỉ người tài, người xuất chúng.

Kí tự long văn: Chỉ thần đồng, anh tài.

Văn chất bản bản: Nho nhã, lễ phép.

Bản bản hữu lễ: Cũng cùng nghĩa với văn chất bản bản.

Cầm(琴)sất(瑟)tỳ(瑟)bà(瑟) là bốn loại nhạc cụ, phía trên bốn chữ này đều có bộ hai chữ vương, tổng cộng là tám chữ Vương (Bát đại vương).

Đào phi kí: Phi tần bỏ trốn.

Thứ tử: Con của thiếp thất.

Đích tử: Con của chính thất.

Bả tổng: Một chức quan.

Sát có nghĩa là hung dữ.

Quế Cầm: Tên của Vương thị.

Lôi Phong: Một chiến sĩ của Quân giải phóng Nhân dân Trung Quốc, anh được miêu tả là người vị tha, khiêm tốn, hết lòng vì Đảng và chủ tịch Mao Trạch Đông, anh còn trở thành đề tài cho cuộc vận động toàn quốc có tên “Noi theo tấm gương đồng chí Lôi Phong”.

Tức năm hành tinh: Kim, Mộc, Thủy, Hỏa, Thổ xếp thẳng hàng. Hay còn gọi là ngũ tinh tụ.

biên tu: Là một chức quan.

Hai câu đầu trong Hậu đình hoa (Hoa nở sân sau) của Triệu Mãnh (Đời Nguyên). Nghĩa là: Một chiếc thuyền lá trên khe suối, bên bờ phù dung nở rộ.

Đây là một câu đối với ý là: “Ánh trăng trên mặt nước khiến màn đêm trở nên đẹp lung linh, hoa mai bên suối như được trang điểm nhẹ nhàng.”

Đông xưởng là một trong bốn cơ quan giám sát được Hoàng đế thời nhà Minh thành lập nhằm giám sát hành vi, cử chỉ của các quan lại thuộc mọi cấp. Bốn cơ quan đó gồm: Cấm y vệ, Đông xưởng, Tây xưởng và Nội hành xưởng. Danh từ chung để gọi bốn cơ quan đó là Xưởng vệ.

Ngỗ tác: Tên một chức lại để xét nghiệm tử thi.

Tống Từ (tiếng Trung: 宋慈) (1186 - 1249), tự Huệ Phủ, người huyện Kiến Dương, tỉnh Phúc Kiến thời Tống. Ông là nhà pháp y học trứ danh đời cổ xưa của Trung Quốc và cũng là của thế giới. Ông viết quyển “Tẩy Oan Tập Lục” (洗冤集录), một quyển sách chuyên môn về pháp y học sớm nhất trên toàn thế giới.

Phong quan: là vân ngang nằm giữa đốt thứ nhất và đốt thứ hai của ngón cái trong lòng bàn tay.

Nhị công chúa An Ninh.

Ý chỉ việc lập gia đình riêng sau khi hủy hôn.

Chữ 好Hào (Tốt) được ghép bởi hai chữ 女(Nữ, con gái) và chữ 子 (Nam, con trai).

Chủng đậu: Nghĩa là cách chủng ngừa đậu mùa.

Quan phu: Ở đây chỉ người góa vợ.

Là câu nói của Triệu Vân trong Tam Quốc Diễn Nghĩa. Cả câu là: “Đại trượng phu chỉ hoạn công danh bất lập, hà hoạn vô thế”. Ý muốn nói rằng: Thứ mà đàn ông cần quan tâm là công danh sự nghiệp, chứ không phải việc thành gia lập thất.

Văn Tử Hăng đọc phiên âm giống với Văn Tử Hanh. Mà Văn Tử trong lời của Tử San có nghĩa là con muỗi, còn “hanh” là kêu rên. Nên Tưởng Nhược Nam mới ví von như vậy.

Là chứng bị khí hư và ngoại tà xâm nhập, biểu hiện trên lâm sàng đều có triệu chứng khí hư như thở gấp, ngại nói, tự chảy mồ hôi và biểu chứng sốt rét, đau mình, đau đầu, ngạt mũi.

Trong y học cổ truyền, bệnh viêm tắc động mạch chi dưới được mô tả trong phạm vi các chứng “Thoát thư”, “Thoát cốt thư”, “Mạch tỳ”, “Thập chỉ linh lạc”.

Tam phục thiên: Khoảng thời gian từ tháng Sáu đến tháng Chín dương lịch. Đông y gọi các thứ bệnh đau buồn trong lòng là can khí.

Tương phi trúc: Trong lịch sử Trung Quốc, vào thời Ngũ Đế có Nga Hoàng và Nữ Anh đều là con gái của Đế Nghiêu và cùng là vợ của Đế Thuấn. Lần Đế Thuấn đến đất Thương Ngô bên bờ sông Tương thì ngã bệnh qua đời, hai bà ngồi cạnh mộ bên bờ sông Tương khóc ròng rã suốt bảy ngày bảy đêm. Chỗ nước mắt của hai bà rơi xuống mọc ra bụi trúc nên người đời gọi luôn đó là “Tương phi trúc”, sau khi khóc than thì Nga Hoàng cùng Nữ Anh đều trầm mình xuống sông để tuẫn tiết theo chồng.

Loại cảm ứng này là...

Sự kiện Phong trào Nghĩa Hòa Đoàn năm 1900. Sau khi Liên quân tám nước Anh, Pháp, Nhật, Nga, Đức, Mỹ, Italia, Áo đánh vào Bắc Kinh, Từ Hy Thái Hậu đã bất lực, chấp nhận ký bản Hiệp ước Tân Sửu với 11 nước Anh, Pháp, Nhật, Nga, Đức, Mỹ, Italia, Áo, Tây Ban Nha, Bỉ, Hà Lan. Đây là một hiệp ước bất bình đẳng, là hiệp ước bán nước nhục nhã xưa nay chưa từng có của xã hội Trung Quốc.

Điều may mắn không đến hai lần cùng lúc, tai họa không bao giờ đến một mình.

Pardon: là “Xin lỗi?”, ý hỏi một cách lịch sự đối phương vừa nói gì khi không nghe rõ.

Bandari: nhóm nhạc nổi tiếng của Thụy Sĩ được thành lập vào năm 1990. Bandari tạo riêng cho mình một nét nhạc rất độc đáo: đưa thiên nhiên vào âm nhạc.

Shakespeare (1564-1616): nhà văn, nhà viết kịch vĩ đại người Anh.

Wordsworth (1770-1850): nhà thơ lãng mạn người Anh.

Chỉ vợ chồng không hợp nhau.

Valentin Louis Georges Eugène Marcel Proust (10/7/1871 - 18/11/1922): nhà văn người Pháp, được biết đến nhiều nhất với tác phẩm Đi tìm thời gian đã mất (À la recherche du temps perdu).

Chính xác.

Vì điều gì?

Hiểu không?

Thì sao cơ?

Nhân Vương kinh, hay còn gọi là Bát Nhã Nhân Vương kinh, tên đầy đủ là Bát Nhã Nhân Vương hộ quốc thần bảo ký kinh, là một bộ kinh bao gồm khoảng 40 bài kinh Đại thừa được gọi chung dưới tên này với nội dung, mục đích hướng dẫn hành giả đạt được trí Bát Nhã, thành tựu Bát Nhã Ba La Mật Đa. Bộ kinh này là một phần quan trọng của bộ Kinh Phương đẳng, được ghi lại từ thế kỷ thứ nhất trước công nguyên đến khoảng thế kỷ thứ năm trước công nguyên.

Thiên diều: là một loại cây thân thảo, có nguồn gốc từ các nước miền Nam châu Phi và châu Mỹ nhiệt đới. Hoa bao gồm ba lá đài màu da cam rực rỡ, ba cánh hoa màu lam ánh tím. Tràng hoa màu lam sẫm, nhụy màu trắng. Hai trong số ba cánh hoa hợp lại thành tuyến mật hình mũi tên.

Vương Lão Cát: một loại đồ uống giải nhiệt của Trung Quốc, thành phần gồm: tiên thảo, đàn hoa, hoa cúc, kim ngân hoa, hạ khô thảo, cam thảo.

Bài hát chủ đạo trong một bộ phim truyền hình về tình yêu học đường lần đầu tiên được làm theo thể sitcom, có trong album Mùa đông ở Bắc Kinh

do hãng Warner Music phát hành vào 1/1/2010.

“Lá sen xanh biếc liền trời thăm. Nắng chiếu hoa sen lạ sắc hồng.” Hai câu thơ trích trong Hiếu xuất Tĩnh Từ Tự tống Lâm Tử Phương (Buổi sớm ra chùa Tĩnh Từ tiền Lâm Tử Phương) của nhà thơ Dương Vạn Lý thời Nam Tống, Trung Quốc.

“Hồng nhan thắm thoát xuân qua, Hoa tàn người vắng ai mà biết ai.” Trích bài Táng hoa từ (Bài từ chôn hoa) trong tiểu thuyết nhà của Tào Tuyết Cần đời Thanh, Trung Quốc.

Blue trong tiếng Anh vừa có nghĩa là màu xanh da trời vừa có nghĩa là nỗi buồn.

Sherry, cô không sao chứ?

CBD: viết tắt của Central Business District, khu trung tâm hành chính và thương mại của một quốc gia hay một thành phố.

Immanuel Kant (1724 - 1804): triết gia nổi tiếng người Đức.

Câu lưu: một hình thức bắt giữ tạm thời, trong khoảng một thời gian ngắn để điều tra.

Cây cầu độc mộc: chỉ chiếc cầu làm từ thân cây khô, bắc qua sông, qua rạch.

Viêm Đế: một vị vua huyền thoại của các dân tộc, chịu ảnh hưởng của nền văn hóa Trung Hoa, một trong Tam Hoàng và được coi là anh hùng văn hóa Trung Hoa. Câu nói này ý chỉ Trung Hoa là một đất nước trọng văn hóa, lễ nghĩa.

Tiếng địa phương của người Tứ Xuyên, tương đương với “kiểu quái gì”.

Penthouse là căn hộ nằm trên tầng cao nhất của một tòa nhà, người ta còn gọi là căn hộ thông tầng.

Sát thủ chuyên nghiệp.

Tử kinh: là một loài cây thân gỗ, các lá to và dày cùng các hoa đỏ ánh tía nổi bật. Hoa tử kinh cũng là biểu tượng trên lá cờ Hồng Kông.

Đã bất hạnh rồi thì cũng phải bất hạnh một cách tốt nhất.

(1) Một kiểu nhân vật trong truyện manga, bề ngoài hiền lành nhưng trong lòng rất xấu xa.

(2) Ý chỉ khái niệm “ngược” trong truyện ngôn tình.

- (3) Viết tắt của Central Business District: khu trung tâm hành chính và thương mại của một quốc gia hay thành phố.
- (4) Một vị thuốc giúp thanh nhiệt, giải độc, lợi yết hầu.
- (5) Ý của câu thành ngữ này là chỉ lâu đài gần bờ nước sẽ được ánh trăng chiếu sáng trước tiên, thường dùng để ví với việc ở gần thì được ưu tiên. Hiện nay, người ta vẫn thường dùng câu: “Cận thủy lâu đài” để ví với việc ở gần thì được ưu tiên trước.
- (6) Grandet: nhân vật chính trong cuốn tiểu thuyết 'Eugénie Grandet' của Honoré de Balzac, nổi tiếng vì sự giàu có, khôn ngoan và đặc biệt là vô cùng keo kiệt.
- (7) Trong thần thoại Hy Lạp, Medusa là một con quỷ trong ba chị em quý có tên chung là Gorgon.
- (8) Có nghĩa là cảm giác không chân thực.
- (9) Ý chỉ người có nhiều tài năng.
- (10) Nữ nhà văn Trung Quốc với những tác phẩm tiêu biểu như: 'Bá vương biệt cơ, Thanh xà, Cây cầu sinh tử...'
- (11) Có nghĩa là: sống ngày nào vui ngày ấy.
- (12) Viết tắt của tên Cố Bình An: Gu Ping An.
- (13) Có nghĩa là: Cố công chúa, / Em đồng ý lấy anh nhé? / Thăm
- Thu Cúc: Tên nhân vật chính trong bộ phim Thu Cúc đi kiện của đạo diễn Trương Nghệ Mưu.
- Chu Bát Bì: Tên địa chủ gian ác trong tác phẩm Bán dạ kê khứu của nhà văn Cao Ngọc Bảo. Tên địa chủ này thường giả tiếng gà gáy để bắt người ở dậy sớm làm việc.
- Nhân vật “Tiểu Thanh” trong Bạch xà truyện.
- THỐI SÁO Vua Tuyên Vương nước Tề thích nghe sáo, và lúc nào muốn nghe, bắt ba trăm người cùng thổi một loạt. Trong ba trăm người ấy, có Đông Quách tiên sinh không biết thổi sáo, nhưng cũng lạm dự vào đây để kiếm lương ăn. Đến khi vua Tuyên Vương mất, vua Mẫn Vương nối ngôi, cũng thích nghe sáo. Nhưng chỉ muốn nghe riêng từng người một mà thôi. Đông Quách tiên sinh thấy thế, tìm đường trốn trước. (Hàn Phi Tử)

Lâm Ngữ Đường (10/10/1895 – 26/3/1976), tên chữ Ngọc Đường, là nhà văn nổi tiếng của Trung Quốc. Ông được xem là người có công lớn trong việc giới thiệu văn hóa Trung Quốc ra thế giới, với những cuốn sách bằng tiếng Anh, nói về nghệ thuật, văn hóa và nhân sinh quan của người Trung Quốc.

“Such a fruitcake! ” là một câu chữ có nghĩa là “Đồ gay!” hoặc “Đồ điên!”
Thái tang tử - Tân Khí Tật Nguyên văn Niên thiếu bất thức sâu tư vị, ái thượng tầng lầu. Ái thượng tầng lầu, vi phú tân từ cường thuyết sâu. Nhi kim thức tấn sâu tư vị, dục thuyết hoàn hữu. Dục thuyết hoàn hữu, khước đạo thiên lương hảo cá thu Văn dịch Người đang còn trẻ thì không rõ cảm giác ưu sầu, thích đăng cao nhìn về nơi xa. Thích đăng cao nhìn về nơi xa, vì ngâm phú tân từ mà miễn cưỡng nói sâu. Mà hiện tại nếm hết cảm giác ưu sầu muốn nói rồi lại không nói gì. Muốn nói mà không nói gì, lại chỉ nói: “Mùa thu mát mẻ làm sao!”

Tương: Tên gọi khác của tỉnh Hồ Nam, Trung Quốc

Công tước xứ Windsor: Chuyện tình của Edward VIII nước Anh và những ngày hạnh phúc bên người phụ nữ của mình - Wallis Simpson.

“Ngư Dương bề cổ động địa lai” trong tác phẩm “Trường hận ca” của Bạch Cư Dị. Vu Dương và Ngư Dương đều có phiên âm là Yu Yang.

Raphael, Titian là những họa sỹ nổi tiếng thời kì phục hưng ở Tây Âu.

Albrecht Dürer (1471 - 1528): Họa sỹ người Đức

Năm sản xuất của xe.

Tên viết tắt của loại xe Thunderbird do hãng Ford sản xuất.

Dòng xe ô-tô đặc trưng của Mỹ có vẻ ngoài được thiết kế nam tính và mạnh mẽ, là biểu tượng và phong cách của người Mỹ những năm 70-80 thế kỷ trước, tiêu biểu với các dòng Ford Mustang, Chevrolet Camaro và Dodge Challenger/Charger...

Một loại dầu chống gỉ.

Một môn thể thao được cải biên từ bóng chày để dành cho trẻ con chơi.

Thú có vú thuộc họ Dasypodidae ở miền nam Bắc Mỹ và Nam Mỹ.

Một cách gọi xe Cadillac.

Chỉ những người ở khu vực Đông Bắc của Mỹ

Một ban nhạc rock của Mỹ được thành lập vào năm 1995, đã từng có ba albums liên tiếp xếp hạng nhất trên Billboard 200.

Chữ cái đầu của một từ chữi bậy trong tiếng Anh, còn dùng để chỉ hành động quan hệ tình dục.

Ở đây Nathan dùng câu nói “If it harelips the governor” có nghĩa là bất chấp hậu quả, một câu mà người Texas hay nói.

Nekkid Boobs and Butts Club (tiếng Anh)

Kiểu tóc chia nhọn giữa đầu, hai bên được cạo sạch tóc.

Tên một công ty của Canada được thành lập năm 1930, cung cấp miễn phí dịch vụ chào đón những gia đình sắp có sự thay đổi trong lối sống, như là chuyển nhà, tổ chức đám cưới, sắp sinh con, v.v...

Một loại nút thắt có thể trượt đi trên dây để điều chỉnh độ rộng của vòng dây.

Kí hiệu của Thang độ Fujita hay Thang độ Fujita–Pearson, một thang đo sức gió và khu vực ảnh hưởng của lốc xoáy được lập bởi nhà khí tượng học Fujita Tetsuya của Đại học Chicago năm 1971. Chúng gồm 6 cấp độ từ 0 đến 5. Cấp 0 là cấp thấp nhất.

Internal Revenue Service: Tổng cục thuế Mỹ

Một loại thuốc kháng sinh dành cho trẻ em

Big D: biệt danh của Dallas

Mullet có nghĩa là cá đối (tiếng Anh)

Đơn vị km/h

Một món ăn Mexico làm từ ngũ cốc, thịt băm, ớt, dầu, rồi đem hấp.

Một loại xe ô-tô mà các hàng ghế sau ghế lái xe có thể bỏ ra hoặc gấp lại, và khoang chứa đồ sau ghế hành khách cũng được nới rộng hơn so với các loại xe khác, mục đích ban đầu của dòng xe này là để chở đồ.

Điểm khác biệt giữa trò bóng bầu dục cờ và bóng bầu dục thông thường là thay vì giành bóng trực tiếp từ đối thủ, người ta gỡ lá cờ trên thân người cầm bóng.

Một kiểu ghi điểm trong môn bóng bầu dục.

Một ban nhạc Alternative rock của Mỹ.

(1) Một số người sẽ nhầm lẫn khái niệm cổ tức với khái niệm lợi nhuận mà chúng ta đang thảo luận trong chương này. Lợi nhuận là số tiền mà công ty kiếm được hàng năm sau khi đã trừ đi tất cả các chi phí và thuế. Cổ tức là khoản tiền mà công ty trả cho các cổ đông trên cơ sở lợi nhuận chia theo cổ phần mà họ đóng góp. Một công ty có thể có lợi nhuận khổng lồ tuy nhiên không nhất thiết phải trả cổ tức.

(1) Đây là một chỉ số quan trọng trong chính sách kinh tế - tiền tệ của một quốc gia.

(1). Stephen King: nhà văn chuyên viết truyện kinh dị nổi tiếng của Mỹ.

(*) Danh sách này không bao gồm các công ty đã sáp nhập vào công ty khác.

(1) Home run: khái niệm trong bóng chày, cú đánh cho phép người đánh chạy quanh ghi điểm mà khỏi phải dừng lại.

(2) Trong cuốn sách này, chúng ta sẽ gặp một số vấn đề phức tạp xuất hiện khi các công ty chia nhỏ cổ phiếu của họ - chia một cổ phiếu thành hai cổ phiếu, chia một cổ phiếu thành ba, v.v... Nếu bạn đầu tư 1.000 đô la vào 100 cổ phiếu của công ty X, mỗi cổ phiếu có giá 10 đô la, sau đó một cổ phiếu được chia nhỏ thành hai cổ phiếu, và bạn ngẫu nhiên có 200 cổ phiếu với giá 5 đô la một cổ phiếu. Hai năm sau, giả định giá cổ phiếu tăng lên 10 đô la và bạn sẽ có số tiền lớn gấp đôi. Tuy nhiên, với một người không biết gì về chia nhỏ cổ phiếu, anh ta sẽ cho rằng bạn chẳng được thêm gì, vì cổ phiếu bạn mua với giá 10 đô la lại bán ra với giá 10 đô la. Trong trường hợp của Subaru, cổ phiếu thực sự chưa bao giờ được bán với giá 312 đô la. Cổ phiếu đã được chia nhỏ từ một cổ phiếu thành tám cổ phiếu trước khi giá tăng, vì vậy thực chất giá cổ phiếu tại thời điểm đó chỉ có 39 đô la (312:8). Để phù hợp với mức giá này, tất cả các số liệu trước khi chia nhỏ đều phải chia cho 8. Đặc biệt mức giá thấp 2 đô la vào năm 1977 sau khi được “điều chỉnh chia nhỏ” chỉ còn 25 xu một cổ phiếu (2:8=0,25 đô la), mặc dù thực chất cổ phiếu không bao giờ bán ở mức giá 25 xu. Các công ty nói chung không muốn giá cổ phiếu của họ tính theo đô la quá cao, đó là lý do vì sao các công ty chia nhỏ cổ phiếu.

(1) Trong nguyên văn tiếng Trung là “Hạ ca”, cách gọi này thường dùng để chỉ tôn trọng trong các bậc đàn anh, chính vì thế khi Phúc Sinh nghe thấy liền có cảm giác Hạ Trường Ninh là xã hội đen (BTV)

(2) Vương Hy Phượng, còn gọi là Phượng ót – một nhân vật nổi tiếng sắc sảo, ghe gớm trong tiểu thuyết Hồng lâu mộng của Tào Tuyết Cần (BTV)

(3) Thím Tường Lâm là nhân vật trong truyện ngắn Lễ cầu phúc của Lỗ Tấn (BTV)

(1) Trong hệ thống giáo dục Trung Quốc có một trường dạy cho những người trưởng thành. Đối tượng đến học là những người đã thành niên nhưng chưa có đầy đủ kiến thức của các cấp. Trường này dạy đủ trình độ các cấp như cao đẳng, đại học, thạc sĩ (BTV)

(2) Tôm chân mềm: Chỉ người nhát gan (BTV)

(1) Nạp Tây: Một dân tộc thiểu số ở vùng Lệ Giang, sống chủ yếu ở khu vực thành cổ của thành phố Lệ Giang, tỉnh Vân Nam (BTV)

(2) Đào Tiềm (365-427) từng than rằng: “Ngã khởi năng vị ngũ đầu mễ chiết yêu” (Sao ta lại có thể vì năm đấu gạo mà chịu khom lưng). Người đời sau dùng điểm này để chỉ việc người quân tử không chịu vì lợi lộc mà luôn cúi kẻ tiểu nhân, có quyền thế, hoặc con người luôn phải canh cánh nỗi lo cơm áo gạo tiền (BTV)

(3) Biện Hòa: Xưa nước Sở có người tên Biện Hòa, tìm được viên đá ngọc quý bèn dâng cho Sở Lệ Vương, Lệ Vương đưa cho thợ làm ngọc xem, thợ nói: “chỉ là đá”. Vương bèn sai chặt chân trái Hòa. Lệ Vương mất, Hòa lại dâng lên Vũ Vương, Vũ Vương đưa cho thợ làm ngọc, lại nói rằng: “chỉ là đá”. Vũ Vương sai người chặt chân phải của Hòa. Vũ Vương chết, Văn Vương kế vị, Hòa ôm đá ngọc đến chân núi Sở khóc ba ngày ba đêm, lệ cạn mà chảy ra máu. Văn Vương nghe thấy, sai người hỏi nguyên do, bèn cho thợ làm ngọc xem kỹ, gia công được kho báu, bèn cho đặt là Ngọc Biện Hòa. Về sau, những viên ngọc tuyệt thế đều được gọi là ngọc Biện Hòa (BTV)

(4) Thổ ty: Chức quan thế tập của thủ lĩnh các dân tộc thiểu số ở Trung Quốc thời Nguyên, Minh, Thanh; ở Việt Nam thời trước cách mạng tháng Tám (BTV)

(1) Trích trong sách Liệt tử, thiên Hoàng đế, có nghĩa là: Ai coi trọng bề ngoài thì nội tâm nhất định sẽ kém cõi (ND)

(1) Trích trong “Thư gửi Trần Bá Chi” của Khưu Trì (464-508, tác gia thời Nam Bắc Triều) dịch nghĩa: Mùa xuân tháng ba, cỏ cây Giang Nam tươi tốt, hoa cỏ sinh sôi, bầy oanh chao liệng (BTV)

(2) Trà viên thường có hai loại, một là nơi trồng trà, hai là nơi uống trà giải trí. Trà viên ở trong truyện bao gồm cả hai hình thức trên (BTV)

(3) Trích trong bài từ Thoa đầu phong của Lục Du, nghĩa là: Đôi tay xinh đẹp của nàng nâng chén rượu ngon. Bài từ được làm khi Lục Du và người vợ bị bắt ép phải ly biệt là Đường Uyển trùng phùng ở vườn thăm, ông đề bài từ lên tường, Đường Uyển cũng họa lại một bài, không lâu sau nàng u uất mà chết (BTV)

(4) Thâu đặc phù sinh bán nhật nhân: Câu thơ trong bài Đề Hạc Lâm tự bích (Đề trên tường chùa Hạc Lâm) của nhà thơ đời Đường, Lý Thiệp, nghĩa câu thơ là giải thoát bản thân khỏi sự phiền não, buồn chán để bản thân tới một nơi thoát tục, tu dưỡng tâm hồn (ND)

(1) Trích trong sách Mạch Tử, thiên Cáo Tử thứ mười lăm, có nghĩa là: Phàm những người nhận nhiệm vụ của trời ban thì bản thân phải chịu vất vả, tôi rèn tâm chí trước tiên (ND)

(2) Super Boy: Một cuộc thi giọng hát hay dành cho nam giới của đài truyền hình Hồ Nam, tổ chức hai năm một lần (ND)

(1) Những trợ từ trong Hán văn cổ (BTV)

(2) Ba Y: Trong tiếng của dân tộc Duy Ngô Nhĩ và Kazakhstan có nghĩa là tài chủ, chỉ những người tiêu tiền (ND)

(3) Túy Ông đình ký: Một bài văn nổi tiếng của Âu Dương tu (BTV)

(4) Effendi: Một nhân vật nổi tiếng thông minh, tài trí trong truyền thuyết của dân tộc Đột Quyết ở Tân Cương (BTV)

(1) Lúc này tình cảm và cách nhìn nhận của Ninh Phúc Sinh đối với Hạ Trường Ninh có sự thay đổi, nên người dịch cũng thay đổi ngôi thứ ba (ND)

(1) Là ép thành từng bánh hình tròn (BTV)

(1) Trong tiếng Trung, cụm từ “ăn đậu phụ” còn chỉ hành vi thân mật nam và nữ (BTV)

(1) Nghĩa là sau khi thất bại liền cảm thấy bất lực. Sau này dùng để chỉ tính cách mạnh mẽ, ương ngạnh trở nên dịu dàng, mềm mỏng (ND)

(1) Trong tiếng Trung, từ “cố lên” có nghĩa đen là “thêm dầu”(BTV)

(2) Diệt Tuyệt sư thái: Chưởng môn phái Nga My trong tiểu thuyết Ý Thiên Đồ Long Ký của Kim Dung. Trong ngôn ngữ giới trẻ Trung Quốc phụ nữ được gọi là Diệt Tuyệt sư thái thường có học vị Tiến sĩ, tính tình nghiêm khắc (BTV)

(3) Đê Tô Công là một trong mười cảnh đẹp của Tây Hồ. Con đê rộng ba mươi sáu mét, phong cảnh rất đẹp (ND)

(4) Đôn Hoàng: Là một thị xã thuộc thành phố Tửu Tuyền, tỉnh Cam Túc (ND)

(5) Tả quyển là những sách vở còn lại ở di chỉ Đôn Hoàng. Tục văn hay còn gọi là thông tục văn, thường là những sáng tác thơ, văn, ca phú (ND)

(6) Đàn từ: Một hình thức nghệ thuật dân gian vừa hát vừa nói, lưu hành ở các tỉnh miền Nam, Trung Quốc vào thời Thanh (ND)

(1) Em Lâm: Ý chỉ Lâm Đại Ngọc, một nhân vật trong tiểu thuyết Hồng Lô Mộng là tri âm tri kỷ của Giả Bảo Ngọc (ND)

(2) Châu Bát Bì: Là một địa chủ ác bá, một nhân vật phản diện điển hình dưới ngòi bút của nhà văn nổi tiếng Cao Ngọc Bảo, tên thật là Châu Xuân Phú (ND)

(1) Câu thơ của Ngô Xương Thạc – bậc thầy về thơ pháp, kim thạch thời cận đại; nghĩa là “hoa mai mười dặm thơm cả biển thuyết, giữa chốn đầy hoa mai, tựa mình như nhành lan” (BTV)

(2) Ninh Phúc Sinh xử xiên dáng vẻ Chanh Đa giống như Phan Kim Liên chờ Tây Môn Khánh (BTV)

(3) Hoàng phong vĩ hậu châm, tối độc phụ nhân tâm: Ong vàng kim châm sau đuôi, còn ác độc nhất chính là trái tim phụ nữ (ND)

(4) Vương Bảo Xuyên, nhân vật thời cổ đại, là con gái của tể tướng Vương Doãn dưới triều Đường ý Tông, không nghe lời cha mẹ dạy, lấy Tiết Quý Bình nghèo khó. Sau khi bị đuổi ra khỏi nhà, Tiết Quý Bình xung quân,

Vương Bảo Xuyên một mình sống khổ cực suốt mười tám năm ở Hàn Dao. Sau này Tiết Quý Bình trở thành quan lớn trong triều đã đón Vương Bảo Xuyên về phủ, nhưng nàng chỉ hưởng cuộc sống hạnh phúc đúng mười tám ngày thì chết (BTV)

(5) Chữ bằng do hai bộ nhục tạo thành, ở đây Hạ Trường Ninh chơi chữ, nhục có nghĩa là thịt (ND)

(1) Bàn giặt quần áo: trước đây khi chồng có lỗi với vợ thường bị vợ phạt quỳ trước bàn giặt quần áo

(1) Tahiti: Tahiti là đảo lớn nhất của của Polynésie thuộc Pháp, nằm ở phía nam Thái Bình Dương. Đây là trung tâm kinh tế văn hóa và chính trị của Polynésie thuộc Pháp (ND)

(1) Cho tôm vào rượu, tôm sẽ say cho đến chết (ND)

(1) Câu chuyện về ngư phủ và vị thần trong Nghìn lẻ một đêm (BTV)

(2) Rượu nước hai: Rượu nước đầu là loại 75 độ, rượu nước hai có nồng độ nhẹ hơn

(3) Trong tiếng Trung từ “mất mặt” có nghĩa là không biết xấu hổ, không có thể diện, nghĩa mặt chữ là “đánh mất mặt” vì thế Phúc Sinh mới mắng Hạ Trường Ninh là đồ không cần mặt mũi, không cần da (BTV)

(1) Ngụ ý câu này là: Phật là bậc đại từ, đại bi và đại năng, là đấng giác ngộ, vì thế đâu cần nén hương của con người. Trong trường hợp này, Ninh Phúc Sinh vừa tự cổ vũ bản thân, vừa thăm mắng Ngũ Nguyệt Vy không xứng để cô phải tranh giành (BTV).

Quasimodo: Anh gù trong tiểu thuyết Nhà thờ Đức Bà Paris, còn được biết đến với tên “Thằng gù ở nhà thờ Đức Bà”.

Hai nữ minh tinh nổi tiếng của thập niên 80, 90 thế kỷ trước.

Hai người phụ nữ được biết đến với gương mặt không mấy xinh đẹp.

Nê và Nghê là hai từ đồng âm.

Nam uống hoócmon và chuyển đổi giới tính thành nữ.

“Ăn dấm” còn có nghĩa bóng là “ghen”.

“Trường hận ca” của Bạch Cư Dị.

Vong Xuyên: dòng sông dưới Địa ngục.

Gia, nghĩa gốc là ông, ở đây dùng để chỉ người có địa vị cao.

Dùng thủ đoạn phi pháp đối phó với chuyện phi pháp.

Người mặc áo xanh.

Đệm cói.

Cái bóng, ở đây ý chỉ về cái bóng đã xuất hiện bên Tinh Hồn lúc mới tới thế giới này.

Phòng ngách, phòng bên.

Kẻ biết võ.

Nam chính trong bộ phim “Bá Vương Biệt Cơ”, thừa nhỏ Trình Điệp Y bị bán tới đoàn kịch, trưởng đoàn đã đào tạo Trình Điệp Y thành hoa đán (diễn viên nam đóng vai nữ trong kinh kịch).

Vật dụng trong thư phòng: Giấy, nghiên, bút, mực.

Bài thơ “Oán tình” của Lý Bạch, Tản Đà dịch.

Một tổ hợp gồm nhà, sân, vườn.

Loại cây song tử điệp ở miền Đông Bắc, Trung Quốc.

Ông ngoại.

Trích đoạn trong bài “Liên vũ độc âm” của Đào Uyên Minh.

Tử khí đông lai nghĩa là “Mây tía từ phía đông đến”, mây tía chỉ sự may mắn phúc trạch.

Câu này ám chỉ những người con trai chuyên sống dựa dẫm vào con gái, là một câu mang nghĩa xấu.

Người điên.

Cách gọi anh em thân thiết trong nhà.

Con do chính thất sinh ra.

Tiểu di: Dì út.

Chỗ ngồi đặc biệt sang trọng.

Con trai của thân vương hay con trai của Thái tử cũng đều gọi là “Thế tử”.

Y phục theo hình con rắn dùng cho các vị thân vương, hoàng tử.

Trang phục hoàng cung.

Cây ngọc đón gió.

Trúng tiếng sét ái tình.

Mãng bào tứ trảo: Áo bào theo hình mãnh xà bốn vuốt, biểu thị cho địa vị thân vương.

Trước đây Vĩnh Dạ xưng hô không rõ giới tính là dụng ý của tác giả.

Mình chàng đi xuống sông. Vĩnh Dạ có trăng song hành.

Đình xây giữa hồ.

Loại côn trùng có độc.

“Hồng” trong “hồng bài”, “quan” trong “tiểu quan”, “hồng quan” được hiểu là nam kỹ có địa vị nhất.

Hồng Hạnh là một nhân vật thời cổ đại của Trung Quốc đã trèo tường ra ngoài ngoại tình.

Người không có con là bất hiếu với tổ tiên.

Người bỏ tiền ra thuê.

Tiểu đình nằm cách cổng thành mười dặm.

Thái tử phi tương lai.

Trích bài thơ “Giang tuyết” của Liễu Tông Nguyên.

Miếng ngọc tròn, ở giữa rỗng như đồng xu, từ tâm hướng ra có một khe hồng.

Chữ “phẩm” 品

Thiếp ghi ngày tháng năm sinh.

Chữ Tù: 囚

Chữ Khốn: 困 (nghĩa là “nhốt”).

Bảng 1/10 của một đấu.

Cầm sống: Vãn chuộc lại được; Cầm chết: bán đứt.

Người thuê mình.

Y phục ngày xưa thường có nhiều lớp, trung y là lớp áo mặc ở giữa.

Dịch nghĩa: Ráng chiều rơi xuống, cùng cánh cò đơn chiếc đều bay.

Cúng tế vào mùa thu.

Những vật tổ được coi như biểu tượng của một gia đình hoặc một tộc người.

Kim kê độc lập: Một thế võ mà người thi triển co một chân, đứng trên một chân.

Y phục mang lại sự may mắn.

Nhân vật Lỗ Chí Thâm trong Thủy Hử.

Lầu Hái Sao.

Thời phong kiến, họ đặt ra thất xuất đối với một người vợ để bó buộc người phụ nữ trong khuôn khổ gia đình. Thất xuất gồm có: Không con, tà dâm, không thờ cha mẹ chồng, lăm điều, trộm cắp, ghen tuông, bị bệnh khó chữa.

Mình chàng đi xuống sông. Vĩnh Dạ có trăng song hành.

Mãng phục: Một thứ phẩm phục, trên áo thêu như rồng nhưng kém rồng một vuốt.

Chữ ‘hồi’: 回

Nơi ngắm mặt trời lặn.

Cách gọi trang trọng.

Lều bày tỏ lòng hiếu kính với Tiên hoàng dành cho các quan.

Ngõ phía Đông.

Nơi giặt quần áo.

(1) Dụng tâm lương khổ: thành ngữ, ý muốn nói đến việc lao tâm khổ tứ, chịu khó suy nghĩ về chuyện gì đó.

(1) BA: người quản lý.

(1) Thành ngữ “thêu hoa trên gấm”: ý chỉ việc làm thừa thãi.

(2) Estée Lauder và Shiseido là hai nhãn hiệu mỹ phẩm nổi tiếng của Mỹ và Nhật Bản.

(3) Đồng sự: thành viên hội đồng quản trị.

(4) Sữa tươi tươi lên đầu: nguyên văn là “thế hồ quán đỉnh”, trong Phật giáo chỉ sự giác ngộ một cách triệt để.

(5) Thiên thượng thiên hạ duy ngã độc tôn: là thuyết trong Phật giáo, có nghĩa là: Trên trời, dưới đất chỉ một mình ta mà thôi.

(1) Tổng giám tài vụ: tiếng Anh là CFO, trong tiếng Việt là giám đốc tài chính.

(1) Brunch: bữa ăn giữa bữa sáng và bữa trưa.

(2) CBD viết tắt của từ Central Business District, khu trung tâm hành chính và thương mại của một quốc gia hay một thành phố.

(3) Bộ phim này có tên là _Cuộc sống tươi đẹp (Life is beautiful),_ tác phẩm điện ảnh kinh điển của Ý năm 1998. Phim đoạt ba giải Oscar và năm mươi hai giải thưởng khác.

(1) Thế thái viêm lương: lòng người thay đổi, thói đời đen bạc.

CBD: viết tắt của Central business district. Ngày nay, CBD được hiểu là khu vực có xu hướng phát triển mang tính chuyên môn hóa cao, là trung tâm bán lẻ, trung tâm thương vụ, trung tâm dịch vụ và cũng là trung tâm văn hóa, hành chính, thông tin...

(1) Đập nổi chìm thuyền có nghĩa “quyết đánh đến cùng”, dựa theo điển tích: Hạng Vũ đem quân đi đánh Cự Lộc, sau khi qua sông, ông ra lệnh chìm hết thuyền, đập vỡ hết nổi niêu để binh sĩ thấy không có đường lui, phải quyết tâm đánh thắng.

(1) Kỳ kinh bát mạch: Theo người xưa, bốn khí dương từ trên đi xuống (thiên khí) và bốn khí âm (địa khí) từ dưới đi lên, tám dòng khí hóa trên giao lưu qua cơ thể con người, tạo thành tám kinh, gọi là “kỳ kinh bát mạch”. Kỳ kinh bát mạch gồm: Nhâm mạch, Đốc mạch, Dương duy mạch, Âm duy mạch, Dương kiêu (kiểu) mạch, Âm kiêu (kiểu) mạch, Xung mạch và Đái (Đới) mạch. Trong tám mạch, trừ hai mạch Nhâm và Đốc có huyết riêng, còn sáu mạch khác không có huyết riêng, có thể dùng một số huyết của các kinh chính (huyết hội với tám mạch) để điều hòa mạch khí của sáu mạch này.

(1) Long Island là một hòn đảo nằm ở phía đông nam New York, Hoa Kỳ.

(2) Cửa hàng flagship: Trong lĩnh vực thời trang, flagship có vai trò như một lời tuyên ngôn và thể hiện rõ nhất tính cách thương hiệu. Flagship thường có mặt bằng rộng hơn hẳn các cửa hàng trong cùng hệ thống. Bên cạnh việc bán hàng, vai trò quan trọng hơn của flagship chính là thể hiện sức mạnh, cá tính thương hiệu qua show window, trưng bày sản phẩm, hiệu ứng âm thanh, ánh sáng, kiến trúc nội, ngoại thất...

(1) Địa lão thiên hoang: dài đằng đẵng.